ROV
September 2020

Risiko- og vesentlighetsanalyse

En overordnet analyse av Nesodden kommune

Viken kommunerevisjon

Innhold

1. Innledning 4
1.1. Bestilling 4
1.2. Formål 4
1.3. Sentrale bestemmelser 4
1.3.1. Forvaltningsrevisjon 4
1.3.2. Eierskapskontroll 5
1.4. ansvar og roller 6
1.5 Koronapandemien 6

2. Metode - leseveiledning 7
2.1. Teorigrunnlag 7
2.2. Risiko 8
2.3. Vesentlighet 11
2.4. Informasjonsgrunnlag 11
2.4.1. Dokumentasjon fra kommunen 11
2.4.2. Revisjonens kunnskap og erfaring fra tidligere arbeid med kommunen 11
2.4.3. Spørreundersøkelse og dialog med politisk nivå 11
2.4.4. Dialog med administrativ ledelse 12
2.4.5. Nasjonale trender for forvaltningsrevisjon 13
2.4.6. KOSTRA 13
2.4.7. Kommunebarometeret 14
2.4.8. Tilsynsmyndigheter 15
2.4.9. Andre kilder 16

3. Generelt om kommunen 17
3.1. Demografi 17
3.2. Organisering 18
3.3. Økonomi 19

4. Risikovurdering - Samfunnsperspektivet 20
4.1. Kommunen som aktør i samfunnsutviklingen 20
4.2. Bærekraftig utvikling 23
4.3. Miljø og klima (energi) 24
4.4. Beredskapsplaner og ROS-analyser 27

5. Risikovurdering - Brukerperspektivet 31
5.1. Oppvekst og kultur 31
5.1.1. Barnehage 31
5.1.2. Grunnskole 36
5.1.3. Skolefritidsordning (SFO) 41
5.1.4. Voksenopplæring 42
5.1.5. Barnevern 44
5.1.6. Kultur og idrett 47
5.1.7. Tros- og livssynssamfunn 51
5.2. Helse, omsorg og sosial 53
5.2.1. Helsetjenester 53
5.2.2. Omsorgstjenester 57
5.2.3. Mennesker med nedsatt funksjonsevne 60
5.2.4. Psykisk helsearbeid 62

5.2.5. Rusomsorg 67
5.2.6. Økonomisk sosialhjelp 70
5.2.7. Boligsosiale tjenester 73
5.2.8. Flyktninger 76
5.3. Tekniske tjenester 79
5.3.1. Byggesak 79
5.3.2. Vann og avløp 82
5.3.3. Renovasjon 87
5.3.4. Brann- og redningstjenester 90
5.3.5. Vei, park og idrettsanlegg 93
5.3.6. Landbruk 96

6. Risikovurdering – Organisasjonsperspektivet 99
6.1. Organisering 99
6.2. Økonomisk situasjon 101
6.3. Budsjetteringsprosess og budsjettoppfølging 104
6.4. Økonomisk internkontroll 105
6.5. Kommunens eiendeler 106
6.6. Offentlige anskaffelser 108
6.7. Offentlig støtte 110
6.8. Internkontroll og kvalitetssikring 112
6.9. Personvern 113
6.10. Personalforvaltning (Arbeidsgiverpolitikk / ledelse / kompetanse) 114
6.11. Helse, miljø og sikkerhet (HMS) 116
6.12. Etikk og varsling 118
6.13. Eiendomsforvaltning 120
6.14. Arkiv og saksbehandling 124
6.15. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) og digitalisering 126

7. Oppsummert risikovurdering 128

8. Spørreundersøkelse rettet mot politikere 130

9. Eierskap 132
9.1. Eierstyring 133
9.2. Selskaper hvor kommunen har eierinteresser 134

10. Samlet vurdering 135
10.1. Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon 135
10.2. Anbefalte selskaper og områder for eierskapskontroll 136
Referanser 137
Vedlegg 1 – Risiko – sannsynlighet og konsekvens på de enkelte områder 144
Vedlegg 2 – KOSTRA – Kommunegruppe og symbolforklaring 145

1. Innledning

Vårt ønske er at denne overordnede risiko- og vesentlighetsanalysen (ROV) skal være et nyttig verktøy for å sette seg inn i den enkelte kommunes rolle, ansvar og arbeidsoppgaver, samt det tilbudet kommunen yter. Analysen er spesielt rettet mot politikere i kontrollutvalget og kommunestyret, men vi håper den også skal være interessant for administrasjonen og andre som ønsker å sette seg nærmere inn i kommunens virksomhet.

1.1. Bestilling

Kontrollutvalget vedtok i møte den 14. januar 2020, sak 8/20 at Viken kommunerevisjon IKS (VKR) skal utarbeide en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

1.2. Formål

Formålet med risiko- og vesentlighetsanalysen er å gi kontrollutvalget og kommunestyret et overordnet verktøy for å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være hensiktsmessig å sette spesielt fokus på, ved å gjennomføre forvaltningsrevisjon og / eller eierskapskontroll.

1.3. Sentrale bestemmelser

Det fremgår av kommuneloven at kontrollutvalget skal sørge for at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunes virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i.[1]

1.3.1. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.[2]

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Gjennom å vedta plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon får kommunestyret en aktiv og sentral rolle, som er ment å styrke de folkevalgtes kontroll med kommunens administrasjon og beslutningsgrunnlag. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden, dersom eventuell årlige gjennomgang avdekker behov for justeringer.

---

[1] Kommuneloven (2018) § 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet punkt c)
[2] Kommuneloven (2018) § 23-3. Forvaltningsrevisjon
RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av NKRFs styre 1. februar 2011 og gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Forholdet mellom forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon

Ved gjennomføringen av regnskapsrevisjon skal revisor vurdere om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift[3], samt om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift. Videre skal revisor vurdere om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet, samt om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene. Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil.

Med andre ord vil det være opp til kontrollutvalget gjennom forvaltningsrevisjon å eventuelt stille spørsmål til kommunens økonomiforvaltning utover det som gjelder årsregnskapet.

Fra 2020 skal revisor foreta en forenklet etterlevelseskontroll [4] med økonomiforvaltningen. Revisor skal foreta en risiko- og vesentlighetsvurdering som skal legges frem for kontrollutvalget, og en skriftlig uttalelse om resultatet av kontrollen skal rapporteres innen 30. juni.

Dette er en ny oppgave som er tillagt regnskapsrevisor, og som kommer i tillegg til den ordinære rapporteringen på regnskapsrevisjon. Lovutvalget forutsatte i sitt forslag at dette skulle gjøres med begrenset omfang av ressurser, basert på moderat sikkerhet. Oppgaven er ikke revisjon og bekreftelse med høy sikkerhet, men en kontroll som gjøres med langt enklere handlinger, i tråd med ISAE 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon.

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse og virkninger. Slike vurderinger faller inn under forvaltningsrevisjon.

1.3.2. Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Som for forvaltningsrevisjon, skal kontrollutvalget minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, med sikte på å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll [5]. Også denne planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

[3] Kommuneloven (2018) § 24-5. Regnskapsrevisjonens innhold
[4] Kommuneloven (2018) § 24-9. Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen
God kommunal revisjonsskikk – RSK 101 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, utarbeidet i et samarbeid mellom DnR og NKRF – Utkast til høring.
[5] Kommuneloven (2018) § 23-4. Eierskapskontroll

1.4. ansvar og roller

Kommunene må håndtere risiko i mange ulike dimensjoner. Kommunelovens formålsbestemmelse[6] fremhever kommunenes sentrale ansvar og roller;

> ***§ 1-1.Lovens formål***
>
> *Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.*
>
> *Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.*

Kommunens virksomhet kan derfor ut fra et overordnet perspektiv deles inn i følgende:

- Et funksjonsdyktig kommunalt selvstyre, lokalt folkestyre og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltagelse
- Yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne
- Utøve offentlig myndighet
- Være effektiv, tillitsskapende og bærekraftig

Dette kan danne utgangspunkt for vurdering av risiko og vesentlighet med utgangspunkt i følgende spørsmålsstillinger:[7]

- Fungerer det lokale folkestyret som forutsatt i kommuneloven?
- Driver kommunen samfunnsutvikling til beste for innbyggerne?
- Produserer kommunen de tjenestene innbyggerne har krav på?
- Utøver kommunen sin myndighet forsvarlig og i samsvar med loven?
- Driver kommunen effektivt, tillitsskapende og bærekraftig?

Ut fra kommunens størrelse, og tilgjengelige ressurser, har vi valgt å belyse disse momentene der det er relevant i et samfunnsperspektiv, et brukerperspektiv og et organisasjonsperspektiv. Disse er i egne kapittel. I tillegg har vi et eget kapittel med risikovurderinger som gjelder kommunens eierskap i selskaper.

Ved å ta utgangspunkt i kommunens overordnede plandokumenter vurderer vi om kommunen har fokus på de krav som kommuneloven stiller til en kommune.

1.5 Koronapandemien

Under arbeidet med risiko- og vesentlighetsanalysen rammet koronapandemien verden. Dette påvirker samfunnet og kommunen på mange områder. Det er utfordrende i skrivende stund å kartlegge risiko og konsekvenser av pandemien for samfunnet/kommunen totalt sett og på det enkelte området, samt kort-

[6] Kommuneloven (2018) § 1 Lovens formål
[7] Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019, kap. 2

og langtidseffekter. Vi har i denne analysen under det enkelte området tatt med ting som opplagt er og blir en konsekvens av pandemien. Hvilke kompensasjonsordninger som staten gir kommunen opp mot mer kostnader og inntektstap er også usikkert.

2. Metode - leseveiledning

I dette kapittelet beskrives metoden rapporten bygger på og systematikken – oppbyggingen av rapporten.

2.1. Teorigrunnlag

Vi har utarbeidet denne analysen med utgangspunkt i NKRFs «Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering[8]» og «Veileder i selskapskontroll – med vekt på eierskapskontroll[9]».

Her danner COSO rammeverket[10] utgangspunkt for gjennomgang av sammenhengen mellom mål, risiko og styrings- og kontrolltiltak. Gjennomgangen vil ikke være revisjon, men en overordnet beskrivelse og vurdering med henblikk på å avdekke områder hvor det er stor risiko for avvik, eksempelvis innenfor måloppnåelse, regeletterlevelse, og økonomi.

Denne analysen er en overordnet og generell analyse av kommunen. Det vil si at den ikke er uttømmende i forhold til de områder som det kan være hensiktsmessig å utføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll innenfor.

Kommuner kan sies å være en organisasjon som i utgangspunktet skal forvalte og tilby innbyggerne det samme tjenestetilbudet uansett hvor i landet kommunen ligger. På denne bakgrunn kan man si at kommuner har en stor grad av felles trekk, og dermed også er utsatt for en del risikofaktorer som er like. Dette kan vi omtale med begrepet generell risiko. Dette er risikofaktorer som kommunen kan utsettes for fordi kommunen leverer en type tjeneste. Generelle risikofaktorer for kommunene kan vi for eksempel finne i Fylkesmannens tilstandsrapport for kommunene eller Helsetilsynets årlige tilsynsrapport.

Det er forskjeller mellom kommunene som kommer til syne der lokaldemokratiet har valgt å tilby tjenester som ikke er lovbestemt, der kommuner velger å sette bort tjenesteproduksjonen til andre, eller samarbeider med andre om å utføre tjenestene. Andre forskjeller på kommuner er demografiske og geografiske forhold. Noen kommuner har naturressurser som gir de et godt inntektsgrunnlag. Dette kan gi forskjellige utfordringer i forhold til omfang av og valg av løsninger for å tilby befolkningen tjenestene de har krav på. I tillegg er det forskjeller i kommunens økonomiske forutsetninger og kompetanse på de enkelte områdene. Dette kan vi omtale med begrepet kommunespesifikk risiko. Dette er risikofaktorer som kommunen kan utsettes for på bakgrunn av kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere en type tjeneste på.

[8] Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019
[9] Veileder i selskapskontroll – med vekt på eierskapskontroll, fastsatt av styret i NKRF 22.10.2018
[10] COSO – Helhetlig risikostyring – Integrert med strategi og måloppnåelse, Sammendrag, juni 2017

Analysen er basert på en vurdering av kommunen med utgangspunkt i plandokument, KOSTRA-rapportering, økonomisk informasjon, bruker-/spørreundersøkelser, informasjon fra nøkkelpersoner, kontrollutvalgets vurderinger og revisjonens generelle kunnskap om risikoområder innenfor de enkelte deler av kommunen. Analysen gjelder også selskaper hvor kommunen har eierinteresser.

Det er viktig å påpeke at de områder som anbefales i denne analysen ikke er et resultat av revisjon. De konklusjonene som fremkommer er basert på en vurdering av iboende risiko for et område, samt innsamlet informasjon om hva kommunen har av tiltak for å redusere slik risiko. Med risiko menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen (alvorlighetsgraden) dersom angjeldende forhold (trussel) inntreffer. Endelige og kvalitetssikrede konklusjoner vil kreve at det utføres revisjon på området.

Analysen deler kommunens tjenesteproduksjon inn i følgende tre perspektiver:

- Samfunnsperspektivet – risikoen for at kommunen som organisasjon i samhandling med andre offentlige og private organisasjoner ikke klarer å ivareta innbyggernes behov og andre generelle samfunnsinteresser.
- Brukerperspektiv – risikoen for at brukerne ikke får de tjenestene de har krav på gjennom lov og forskrifter og vedtatte mål i kommunen.
- Organisasjonsperspektiv – risikoen for at tjenesteproduksjon ikke blir produsert på en ressursmessig (økonomisk) effektiv måte, og i tråd med lover og regler.

I tillegg har vi med et eget kapittel med risikovurderinger som gjelder kommunens eierskap i selskaper.

2.2. Risiko

En kommune vil i stor grad utsettes for risiko på bakgrunn av to faktorer;

- at kommunen skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester.
- kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere tjenestene på.

Vi har lagt til grunn en definisjon av risiko som en funksjon av sannsynlighet for at uønskede forhold inntreffer og konsekvenser dersom situasjonen oppstår. ***Risiko = sannsynlighet x konsekvens***

Sannsynligheten for at uønskede forhold inntreffer en situasjon skal oppstå avhenger av; kompleksitet på området (iboende risiko) og kommunespesifikk risiko (risikoreduserende tiltak)

Konsekvensen av at et forhold inntreffer kan være vanskelig å beregne. Noen situasjoner vil ha store konsekvenser for de som blir berørt, men de vil berøre veldig få. Andre situasjoner vil berøre mange flere, og kanskje alle innbyggere, men kan ha mindre konsekvenser for hver enkelt. Vi søker å gjøre en vurdering hvor vi ser på konsekvenser dersom et forhold skulle inntreffe;

- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for innbyggerne. Hvor mange blir berørt og hvor alvorlige er konsekvensene.

- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for kommunen som organisasjon. Konsekvensene kan være relatert til økonomi, omdømme eller eksterne rammebetingelser.

Vurdering av mulige konsekvenser (alvorlighetsgrader) kan gjøres ut fra ulike perspektiver:

- Fra et samfunns- og miljøperspektiv, vurdert ut fra hva som er vesentligst ved kommunens virksomhet sett i forhold til storsamfunnet og miljøet.
- Fra et politisk perspektiv, vurdert ut fra hvilke tjenesteområder som har størst vesentlighet sett fra de folkevalgtes perspektiv. (Her vil oppfatningene av vesentlighet trolig variere mellom de politiske grupperingene.)
- Fra et økonomisk perspektiv, vurdert ut fra omfanget av et tjenesteområdes driftsutgifter sett i forhold til kommunens totale driftsutgifter.
- Fra brukernes perspektiv, vurdert ut fra hva brukerne av kommunale tjenester anser som vesentligst.
- Fra medarbeidernes perspektiv, vurdert ut fra hva de ulike medarbeiderne innenfor et tjenesteområde anser som vesentligst.[11]

Vi har valgt å vekte ovenstående punkter på en skala fra 1 til 3, hvor 1 vurderes som veldig lav sannsynlighet (for at et forhold kan inntreffe) og ubetydelig konsekvens (dersom et forhold inntreffer) og 3 vurderes som veldig høy sannsynlighet og veldig alvorlig konsekvens. Ut fra tallfestingen får vi en gjennomsnittlig sannsynlighet og konsekvens for hvert område/hver tjeneste som er omtalt.

Dette kan illustreres slik:

- Sannsynlighet vurdert ut fra:
    - kompleksitet på området (iboende risiko)
    - kommunespesifikk risiko (risikoreduserende tiltak)
- Konsekvensen hvis et forhold inntreffer:
    - for den enkelte innbygger
    - for kommunen som organisasjon

[11] Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019, kap. 5.3.4

Vurderingen av risiko kan fremstilles slik:

I kapittel 4-6 er utvalgte områder beskrevet ut fra det enkelte perspektiv som er tatt med i analysen og risiko innenfor disse områdene vurdert ut fra ovennevnte modell. I kapittel 7 er de vurderte risikoene fra hvert enkelt område samlet og illustrert i et diagram som vist til høyre. Den detaljerte fremstillingen av hvordan risiko er vurdert, kan ses i vedlegg 1.

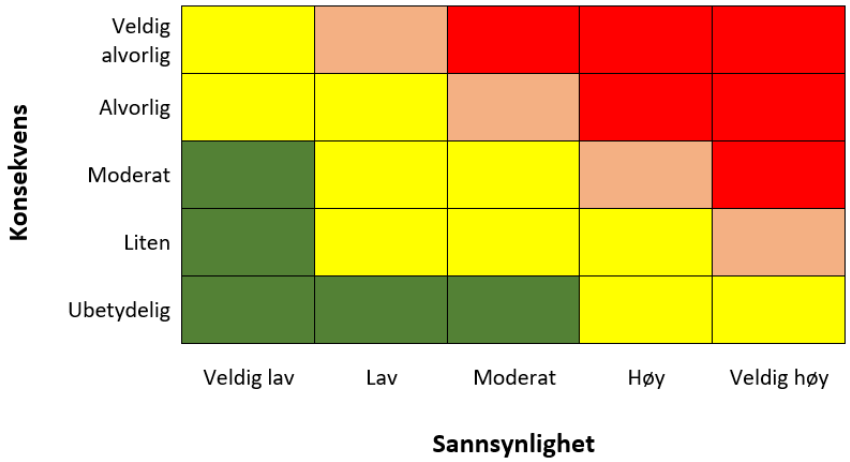

Dersom det på et område (eller for en tjeneste) er høy sannsynlighet og stor konsekvens, bør det vurderes å iverksette nærmere undersøkelse. Hvis det er høy sannsynlighet, men mindre konsekvens, eller lav sannsynlighet, men en stor konsekvens, kan det også være aktuelt å vurdere behovet for nærmere undersøkelse.

I vurderingen av risiko har vi tatt utgangspunkt i at risiko i en viss utstrekning er knyttet til at en kommune skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester. I så måte anser vi at konsekvensene for innbyggerne eller kommunen dersom en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten vil være stort sett lik uavhengig av hvilken kommune som leverer den. Den samme betraktningen gjelder for kompleksiteten på området. I enkelte tilfeller vil andre faktorer som for eksempel kommunestørrelse og kommunalt samarbeid om oppgaveløsningen kunne påvirke vurderingene. Den faktoren som i stor grad vil variere fra kommune til kommune er kommunespesifikk risiko. Dette er kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere tjenestene på, og dermed eventuelle risikoreduserende tiltak. Med unntak av denne variabelen har vi valgt å utarbeide normtall for kommunene som benyttes som utgangspunkt i vurderingen. For den kommunespesifikke risikoen har vi valgt å sette denne til moderat (2), og så justere denne ut fra kunnskapen vi tilegner oss gjennom analysen.

Dette er femte gang revisjonen gjennomfører en risiko- og vesentlighetsanalyse / overordnet analyse av eierkommunene. Normtallene vi har benyttet er basert på vårt arbeid med de fire tidligere analysene, erfaringer fra forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, samt dialog med kommuneadministrasjoner, politikere og fagmiljøer.

I analysen vil denne risikovurderingen i stor grad basere seg på revisors vurdering. Vi prøver å involvere flere i disse vurderingene, både de som er involvert i den aktuelle analysen, og andre som regnskapsrevisorer med erfaring fra revisjon av kommunen.

I noen tilfeller har vi også hatt en gjennomgang av risiko med kommunens administrasjon (ledergruppe). Men i flere tilfeller har administrasjonen ikke ønsket å delta på dette. De har sett på den overordnede analysen som revisjonens vurdering av kommunen, og dermed ikke sett det naturlig at de skal «påvirke» vurderingene.

2.3. Vesentlighet

Vesentlighet er et begrep med mange betydninger og definisjoner avhengig av i hvilken sammenheng det benyttes. I regnskapsrevisjon brukes begrepet ofte om feilinformasjon som enkeltvis eller samlet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som treffes av brukerne av regnskapet. Andre betydninger av vesentlighet går i retning av for eksempel hvor omfattende, hvor stor andel av noe det reviderte område utgjør. Eller det kan gå i retning av hvilken betydning en feil, svakhet eller mangel vil kunne ha for kommunen, samfunnet eller en større eller mindre gruppe innbyggere / brukere.

Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering [12] peker på at det er svært vanskelig, om ikke umulig, å måle ulike sektorers og virksomhetsområders vesentlighet opp mot hverandre. Det er anbefalt å ikke prøve å måle hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp og kultur, eller å rangere de ulike områdenes vesentlighet. Analysen bør bidra til at områder som anbefales for forvaltningsrevisjon er vesentlige, men ikke nødvendigvis de mest vesentlige. I tillegg bør den bidra til at en tilstrekkelig bred del av kommunens virksomhet over tid blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I vår analyse rangerer vi ikke områder etter vesentlighet. I risikovurderingen legger vi vekt på hvilke konsekvenser en hendelse (svakhet eller mangel) vil kunne få, og i denne vil elementer av vesentlighetsbegrepet inngå.

2.4. Informasjonsgrunnlag

2.4.1. Dokumentasjon fra kommunen

I den overordnede analysen har vi benyttet styringsdokumenter fra Nesodden kommune. I referanselisten fremkommer hvilke dokumenter revisjonen har innhentet fra kommunen.

Den overordnede analysen vil i hovedsak basere seg på kommuneplan og handlingsprogram, årsmelding, men også andre kilder er benyttet, slik som årsrapport, regnskap, kommunes nettsider, KOSTRA-tall og annen offentlig tilgjengelig statistikk, mm.

2.4.2. Revisjonens kunnskap og erfaring fra tidligere arbeid med kommunen

I denne analysen bygger vi på erfaringer og funn fra tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner, undersøkelser, selskapskontroller, samt erfaringer og funn fra regnskapsrevisjon.

I referanselisten fremkommer en oversikt over rapporter levert til kommunen de senere årene.

2.4.3. Spørreundersøkelse og dialog med politisk nivå

I forrige runde med analyser som ble gjennomført i 2015/2016 ønsket daværende Buskerud kommunerevisjon å utvide analysen med hvilke synspunkter politikerne har på hvor de største risikoene i en kommune ligger, og hvor de mener det er viktigst å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Revisjonen utviklet derfor en spørreundersøkelse, hvor de inviterte politikerne til å ta stilling til områdene som er

[12] Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019, kap. 5.3.4

beskrevet under de 4 perspektivene / delkapitlene i kapittel 4. Undersøkelsen sendes ut til medlemmer av kontrollutvalgene, kommunestyrene og fylkestinget. Med utgangspunkt i disse ønsket revisjonen at politikerne skulle besvare spørsmål om:

- Hvor "viktig" de anser de ulike områdene
- Hvilke 5 områder de mener bør prioriteres for forvaltningsrevisjon
- Årsaker til at de prioriterer disse områdene

I tillegg ble kontrollutvalgsmedlemmene også spurt om hvilke erfaringer – kommentarer de hadde til den overordnede analyse for perioden 2015 – 2019.

Undersøkelsen sendes ut til medlemmer av kontrollutvalgene og kommunestyrene. Den sendes ut til de sittende (avtroppende) medlemmene mot slutten av valgperioden. Deltagelsen i forrige runde (2015) viste en svarprosent i snitt på 45% på alle kommuner, og 43 % i fylkeskommunen.

Undersøkelsen som ble gjennomført før sommeren 2019 fikk en svarprosent i snitt på 39 % i kommunene. Spørreundersøkelsen i Enebakk, Flå, Kongsberg, Nesodden og Ås ble gjennomført våren 2020 etter Viken kommunerevisjon IKS ble opprettet våren 2020. Resultatet av undersøkelsen kan i sin helhet ses i kapittel 8.

Svarprosenten for undersøkelsen var:

	Antall svar	Antall respondenter	Svarprosent
Nesodden kommune	16	37	43,2 %
Alle kommuner [13]	162	401	39,0 %

2.4.4. Dialog med administrativ ledelse

I arbeidet med denne analysen har vi hatt kontakt med kommunens administrasjon. Det ble gjennomført et oppstartsmøte hvor vi gikk gjennom bakgrunn for og intensjon bak risiko- og vesentlighetsanalysen. Vi gikk også gjennom vårt behov for informasjon og dokumentasjon til arbeidet.

Det ble gjennomført et møte mellom revisjonen og kommunedirektøren og deler av hennes ledergruppe 31. august 2020 i forbindelse med utarbeidelsen av denne analysen.
Kommuneadministrasjonen redegjorde da for de ulike kommunalområdene, og hvilke områder kommunen selv ser at det er knyttet risiko til. Revisjonen har gjengitt kommuneadministrasjonens redegjørelse under de ulike perspektivene.

[13] Alle kommuner = kommunene Drammen, Flesberg, Kongsberg, Krødsherad, Modum, Nedre Eiker, Nore og Uvdal, Ringerike, Rollag, Sigdal, Svelvik og Øvre Eiker.

2.4.5. Nasjonale trender for forvaltningsrevisjon

Deloitte AS gjennomførte på vegne av KS en kartlegging av «Det kommunale og fylkeskommunale risikobildet» [14] for perioden 2016-2020. Dette var blant annet basert på analyse av innsamlede planer for forvaltningsrevisjon, vedtatt av norske kommunestyrer og fylkesting. Kartleggingen av det kommunale risikobildet viste at det var innenfor tjenesteområdet administrasjon og organisasjon det var høyest forekomst av risikoområder, slik kommunene selv vurderte det. Innenfor dette området pekte internkontroll seg ut, tett fulgt av risikoområdet personal, sykefravær og HMS. Dernest var det tjenesteområdet helse- og omsorgstjenester som hadde høyest forekomst, der psykisk helse og rus var identifisert som risikoområdet med høyest forekomst. I den andre enden av skalaen var tjenesteområder som barnehage, næringsarbeid og kultur. Det var ingen vesentlige forskjeller ved sammenligning på tvers av fylker eller på tvers av kommunestørrelse.

Vi viser derfor til at kartleggingen tyder på tendenser landet over der noen tjenesteområder får større fokus fra kontrollutvalgene, mens andre tjenesteområder har blitt nedprioritert.

Ved å gjøre en enkel analyse av gjennomførte forvaltningsrevisjoner som er publisert gjennom NKRFs forvaltningsrevisjonsregister [15], ser vi noe av de samme trendene. Her er en stor andel av forvaltningsrevisjonsrapporter i kommunal sektor i Norge samlet, og kategorisert i; tjenesteområde, tema, hovedfokus og fokusområde.

Flest rapporter er kategorisert innenfor tjenesteområde annet, skole, pleie og omsorg og selskapskontroll. Et lavt antall rapporter er kategorisert innenfor områdene bolig, tannhelse, kultur, samferdsel, vei, beredskap, kommunal og regional utvikling, sosialtjenester og barnehage.

Økonomisk internkontroll, økonomiforvaltning og økonomistyring er det dominerende tema. Andre tema som forekommer ofte er annet, eierskapskontroll, anskaffelser, skole og pleie og omsorg. Et fåtall rapporter er kategorisert innenfor temaene Avhending/salg, beredskap, barnevern, barnehage, kommunal og regional utvikling, rus, bolig, miljø, sosialtjenester og barnevern.

Når det gjelder rapportenes hovedfokus er dette i stor grad regelverksetterlevelse og styringsinfo-verktøy. Det er i liten grad rapporter med hovedfokus på kvalitet, produktivitet og måloppnåelse. Dette vises også ved at virksomhetsstyring er det dominerende fokusområdet. Det er også noe fokus på brukertilpassede tjenester og myndighetsutøvelse, mens det er få rapporter innenfor fokusområder som iverksettelse av tiltak, anskaffelser, miljø og byutvikling samt gransking og misligheter.

2.4.6. KOSTRA

KOSTRA[16] står for Kommune-Stat-Rapportering og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

[14] Det kommunale og fylkeskommunale risikobildet for perioden 2016-2020, mars 2017
[15] https://www.nkrf.no/forvaltningsrevisjonsregisteret og https://www.forvaltningsrevisjon.no/
[16] https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/

KOSTRA-databasen – Faktaarkene - ble avviklet 15. mars 2018. Faktaarkene ble erstattet av KOSTRA nøkkeltall med utvalgte tall for de ulike tjenesteområdene.

Innen aktuelle områder har vi valgt å ta med KOSTRA nøkkeltall og herunder kommunens kvalitetsindikatorer og ressursbruk vurdert opp mot sammenlignbare kommuner. Av sammenlignbare grupper har vi valgt å ta med gjennomsnittstallene fra KOSTRAs valgte kommunegruppe[17] for den aktuelle kommune, fylket kommunen tilhører og landsgjennomsnittet.

Avvik fra sammenlignbare grupper kan ha flere årsaker. Det er viktig å være klar over at KOSTRA-tall alene ikke er egnet for å benyttes som grunnlag til å gjøre konklusjoner.

Dersom kommunens ressursbruk innen et område er lavere enn sammenlignbare grupper, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare grupper. En kommunes ressursbruk innenfor et område kan også avhenge av politiske prioriteringer av det enkelte område. Et sikrere svar på hva avvik i ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

2.4.7. Kommunebarometeret

I tillegg til KOSTRA-tallene har vi valgt å presentere kommunens rangering fra Kommunal rapports "Kommunebarometer[18]". Dette er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 151 nøkkeltall som er gruppert innenfor 12 ulike sektorer[19]. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, med tillegg av offentlig statistikk fra SSB, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking. Undersøkelsen publiseres i mars, med tall fra foregående år. Kommunebarometeret 2020 bygger således på tall og statistikk som gjelder for 2019.

Kommunebarometeret rangerer kommuner og gir karakter for å gjøre bildet lettere å lese. Kommunal rapport anser ikke resultatet for å være perfekt, men at barometeret gir en god indikator, en kilde til å kunne stille spørsmål og ikke minst la de mindre gode lære av de bedre. Rangeringen må ikke ses på som en kvalitetskontroll, og det er naturlig at en kommune har noen bedre og noen svakere rangeringer. Generelt vil en kommune med lavere inntektsnivå ha dårligere plasseringer enn en kommune med høye inntekter. Likevel viser barometeret at noen kommuner skiller seg ut, og at det som regel er store forskjeller mellom de beste og svakeste innenfor hver sektor. I små kommuner kan spesielle faktorer gi kraftige utslag.

[17] Se vedlegg 2 for en oversikt over hvilke kommuner som inngår i KOSTRAs kommunegruppe.
[18] http://kommunal-rapport.no/kategori/kommunebarometeret
[19] https://kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2019/07/her-er-nokkeltallene-og-metoden-bak-arets-kommunebarometer

De 12 sektorene har følgende vekting:

Barnehage (10 %)	Kostnadsnivå (5 %)	Saksbehandling (2,5 %)
Barnevern (10 %)	Kultur (2,5 %)	Sosialtjenesten (7,5 %)
Grunnskole (20 %)	Miljø og ressurser (2,5 %)	Vann, avløp og renovasjon (2,5 %)
Helse (7,5 %)	Pleie og omsorg (20 %)	Økonomi (10 %)

Grunnskole og pleie og omsorg utgjør samlet 40 prosent av barometeret. Disse etterfølges av barnevern, barnehage og økonomi, og samlet utgjør disse 5 sektorene 70% av barometeret. De minst vektlagte sektorene har en vekt på 2,5 prosent. Vektingen er skjønnsmessig, og det gjøres for å skille mellom de viktige nøkkeltallene og de som er interessante, men relativt sett lite viktige.

Karakterer for nøkkeltallene, og dermed sektorene, settes ved at gjennomsnittet for kommune-Norge settes til 3,5. Dette innebærer at kommuner som oppnår høyere enn 3,5 anses å være bedre enn gjennomsnittet i landet, og oppnår man lavere enn 3,5 anses å være dårligere enn gjennomsnittet.

I tillegg til kommunebarometeret utarbeider Kommunal Rapport «Økonomibarometeret» som viser kommunens plassering og historiske plasseringer innenfor en rekke økonomiske måltall, og «Fremtidsbarometeret» som viser hvordan utsiktene for kommunen er fire år frem i tid.

2.4.8. Tilsynsmyndigheter

Kommunene er i kontakt med flere statlige[20] tilsynsmyndigheter, som skal holde tilsyn med kommunenes praksis på ulike områder.

Fylkesmannen[21] fører tilsyn med en rekke av kommunenes tjenesteområder, slik som fagområdene Vergemål, Barn og foreldre, Barnehage og opplæring. Folk og samfunn, Miljø og klima, Landbruk og mat, Helse, omsorg og sosialtjenester, Kommunal styring, Plan og bygg, samt Samfunnssikkerhet og beredskap.

Fylkesmannen skal samordne[22] planlagte statlige tilsynsaktiviteter å vurdere det samlete omfanget av statlig tilsyn med den enkelte kommunen. I tillegg har fylkesmann en rolle i oppfølging av kommuner som er satt under statlig kontroll på grunn av økonomisk ubalanse[23] (ROBEK).

Helsetilsynet[24] er statens tilsynsorgan for Barnevernet, Sosiale tjenester og Helse- og omsorgstjenester.

Mattilsynet[25] er statens tilsynsorgan for planter, fisk, dyr og næringsmidler. Mattilsynet skal være med å sikre forbrukerne trygg mat og trygt drikkevann, fremme folke-, plante-, fiske- og dyrehelse, miljøvennlig produksjon og etisk forsvarlig hold av fisk og dyr. Mattilsynet har også oppgaver knyttet til kosmetikk og legemiddel, og fører tilsyn med dyrehelsepersonell.

[20] Kommuneloven (2018) Kapittel 30. Statlig tilsyn
[21] https://www.fylkesmannen.no/nb/oslo-og-viken/
[22] Kommuneloven (2018) § 30-6.*Samordning av statlige tilsynsmyndigheter*
[23] Kommuneloven (2018) Kapittel 28. Statlig kontroll med kommuner og fylkeskommuner med økonomisk ubalanse
[24] Helsetilsynet: https://www.helsetilsynet.no/
[25] Mattilsynet: https://www.mattilsynet.no/

Arbeidstilsynet[26] er statens tilsynsorgan for å følge opp at virksomheter holder et høyt nivå med hensyn til helse, arbeidsmiljø og sikkerhet, samt at de ivaretar sitt ansvar etter blant annet arbeidsmiljølovgivningen, allmenngjøringslovgivningen.

Arkivverket[27] skal gjennom tilsyn sørge for forsvarlig arkivhold og dokumentasjons-forvaltning i offentlig sektor. Dette inkluderer alle faser i arkivenes liv – fra dokumentfangst og arkivdanning i dagligarkiv til langtidslagring i arkivdepot.

Kartverket [28] er tilsynsmyndighet for matrikkel. Formålet med tilsynet er å følge opp om matrikkelen blir ført i samsvar med lov og forskrift, og tilsynsmyndigheten (Kartverket) skal sammen med kommunen avklare om kommunens virksomhet planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med matrikkelloven.

2.4.9. Andre kilder

SSB Kommunefakta[29] er en nettside hvor det er samlet et utvalg relevant statistikk om den enkelte kommune. Det presenteres statistikk fra områdene; Befolkning, Bolig, Arbeid og utdanning, Kultur, Helse og Kommunens økonomi.

Viken fylkeskommunes statistikk- og tabellbank[30] er en nettside hvor det løpende publiseres statistikk om Viken. Statistikkbanken er organisert etter FNs 17 bærekraftsmål. Den delen av statistikken som ikke lar seg plassere i et bærekraftsmål er organisert etter tema.

Åpenhetsindeksen 2018 [31] er utarbeidet av Pressens offentlighetsutvalg, får å se på hvor åpne Norges kommuner er og hvor tilgjengelig informasjon er. Undersøkelsen har målt både hvor raske og korrekte kommunene er til å håndtere sine innsynskrav, og hvor tilgjengelig viktig informasjon, som journaler, dokumenter, informasjon og kontaktdata er på kommunenes nettsider.

Pasient- og brukerombudet i fylkene utgir en årsmelding som beskriver de områdene ombudet ser spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten har områder til forbedring[32]. Ombudet mottar en rekke henvendelser og er i tett og direkte kontakt med mange pasienter, brukere og pårørende, og deres tilbakemeldinger, opplevelser og erfaringer skal alltid være en sentral del av sektorens endringsprosesser mot bedre kvalitet og tryggere helsehjelp.

[26] Arbeidstilsynet: https://www.arbeidstilsynet.no/
[27] Arkivverket: https://www.arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/tilsyn
[28] Kartverket: https://www.kartverket.no/eiendom/saksbehandling/veiledning-og-kurs/veiledning-for-lokal-matrikkelmyndighet/Tilsyn-med-matrikkelen/
[29] SSB Kommunefakta: https://www.ssb.no/kommunefakta
[30] Viken statistikk- og tabellbank: https://statistikk.akershus-fk.no/webview/
[31] Innsyn i norske kommuner – Åpenhetsindeksen 2018, Pressens offentlighetsutvalg, april 2018
[32] Pasient- og brukerombudet Oslo og Akershus, årsmelding. Hentet fra: https://helsenorge.no/pobo-seksjon/PublishingImages/pasient-og-brukerombudet/oslo-og-akershus/%C3%85rsmelding%202018%20Pasient-%20og%20brukerombudet%20i%20Oslo%20og%20Akershus.pdf

3. Generelt om kommunen

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 75. beste kommunen i Norge totalt, ut fra nøkkeltallene.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes totale rangering

2018	2019	2020
255	205	75

… justert basert på økonomiske forutsetninger (korrigert inntektsnivå)

2018	2019	2020
148	124	*Ikke beregnet*

3.1. Demografi

			4. kvartal 2019
Befolkning			
	Folketall		19 593
	Endringer i befolkningen:		
		Fødte	178
		Døde	122
		Nettoflytting	78
		Vekst i befolkningen siste kvartal	-23
	Forventet utvikling:		
		Befolkning i 2030	21 086
		Befolkning i 2040	21 875
Bolig			
	Eneboliger		4 809
	Leiligheter		639
	Beboere per husholdning		2,35
	Bor på landbrukseiendom		2%
	Bor trangt		8%
Arbeid og utdanning			
	Sysselsatte i prosent av befolkningen 15 - 74 år		
		Begge kjønn	68,3 %
		Menn	69,6 %
		Kvinner	67 %
	Samlet inntekt - median		789 000
	Andel med utdannelse på universitets- og høyskolenivå		46,1 %
	Barn med barnehageplass		93,9%
	Elever i SFO / AKS		89,8%

[33] SSB - Kommunefakta - https://www.ssb.no/kommunefakta.

3.2. Organisering

Nesodden kommune har per 1. 8 2020 følgende organisering:

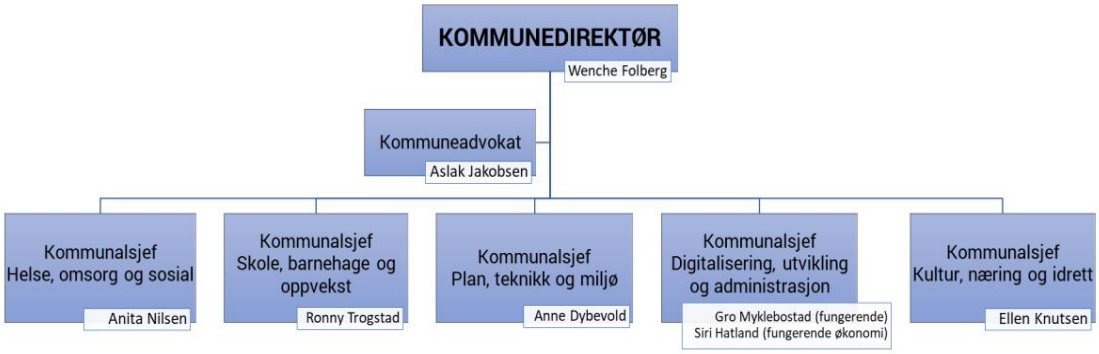

Administrativ organisering

Ifølge kommunens organisasjonskart er kommunen delt inn to administrative ledernivåer. Dette er kommunaldirektørnivå og kommunalsjefsnivå. Nesodden kommune er ledet av kommunedirektøren med tillegg av fem kommunalsjefer som leder hvert sitt kommunalområde. Kommunalområdene er inndelt i 29 virksomheter, i tillegg er det tre team innenfor Kultur, næring og idrett og åtte team innenfor Digitalisering, utvikling og administrasjon.

Politisk organisering

Kommunen er organisert med en formannskapsmodell. Formannskapet er dels et saksforberedende organ for kommunestyret, men har også blitt delegert beslutningsmyndighet av kommunestyret i en lang rekke saker. Nesodden kommune har utvalg for helse og omsorg, utvalg for skole og oppvekst, utvalgt for kultur- og miljø, og utvalg for plan og teknikk I tillegg er det andre fagråd og komiteer.

Kommunale samarbeid om oppgaveløsning:

Nesodden kommune er med i følgende kommunale samarbeid (pr 31.12.2019):

- Follo ren IKS
- Follo lokalmedisinske senter IKS
- Krise- og incestsenteret i Follo IKS
- Follo Brannvesen IKS
- Follo distriktsrevisjon IKS
- Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)
- Follo barnevernsvakt
- Innkjøpssamarbeid med Frogn, Ås og Vestby kommune
- Follo barne- og ungdomsskole
- Follo landbrukskontor
- Nesodden kommune deltar i Follorådet
- Samarbeid med Follokommunene - elektrisk energi

3.3. Økonomi

		per 4. kvartal 2019
Kommunens økonomi		
	Driftsresultat	2,3%
	Kommunens lånegjeld per innbygger	61 964
	Kommunens driftsinntekter per innbygger	75 471
	Kommunens driftskostnader per innbygger	73 363

Nesodden kommunes handlingsprogram / økonomiplan og regnskap viser følgende hovedtall for utvikling i økonomien når det gjelder driftsregnskapet:

Tall i hele tusen	Regnskap			Budsjett
	2017	2018	2019	2020
Driftsinntekter	-1 304 646	1 385 484	1 463 945	1 424 668
Driftsutgifter	1 284 815	1 347 563	1 422 475	1 380 178
Brutto driftsresultat	-19 831	-37 921	-41 470	
Netto finansposter	55 095	54 509	68 343	
Netto driftsresultat	-24 101	-43 543	-33 644	24 811
Interne finanstransaksjoner	5 082	13 116	30 413	
Regnskapsmessig resultat	-19 019	-30 427	-3 232	

Kommunen har hatt regnskapsmessig mindre forbruk de tre siste årene. Kommunen har ikke uinndekket regnskapsmessig merforbruk fra tidligere år.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 244. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Økonomi. Innenfor Kostnadsnivå er kommunen rangert som den 7. beste kommunen i Norge.

Ifølge økonomiplan har kommunen budsjettert med ca. 1 424 mill. kroner i frie driftsinntekter i 2020. De frie inntektene forventes å øke litt i planperioden.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området ØKONOMI

2018	2019	2020
238	156	244

… innenfor området KOSTNADSNIVÅ

2018	2019	2020
165	89	7

[34] SSB – Kommunefakta – https://www.ssb.no/kommunefakta.

Nesodden kommune har planlagt investeringer for ca. 1 560 mill. kroner i planperioden 2020 – 2023, som er fordelt med følgende beløp per år:

Tall i hele tusen	2020	2021	2022	2023
Planlagte investeringer	361 760	393 300	521 650	283 750
Finansiering:				
Lån	172 288	312 920	399 220	210 700
Mva kompensasjon	42 722	52 880	92 630	46 550
Bruk av disp fond	20 000			
Prosjektavhengig inntekter	76 750	2 500	4 800	1 500
Overføring fra driftsregnskapet		25 000	25 000	25 000
Salg av anleggsmidler	50 000			

4. Risikovurdering – Samfunnsperspektivet

Samfunnsperspektivet tar for seg Nesodden kommunes målsettinger i forhold til utviklingen av lokalsamfunnet og hvordan det jobbes systematisk med denne utviklingen. Samfunnsperspektivet retter fokuset mot om kommunen som organisasjon, og i samhandling med andre offentlige og private organisasjoner ivaretar innbyggernes behov og andre generelle samfunnsinteresser.

4.1. Kommunen som aktør i samfunnsutviklingen

Vi viser også til den generelle beskrivelsen av kommunens demografi under kapittel 3.1.

Kommunen skal gjennom sin planlegging [35] legge til rette for utvikling og samordnet oppgaveløsning i kommunen gjennom forvaltning av arealene og naturressursene i kommunen, og ved å gi grunnlag for gjennomføring av kommunal, regional, statlig og privat virksomhet.

Kommunestyret har selv ledelsen av den kommunale planleggingen og sikre at kommunen har tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse. De skal vedta kommunal planstrategi [36], kommuneplan [37] og reguleringsplan [38], og skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen.

Kommunen skal gjennom sin virksomhet og sin organisering legge til rette for et funksjonsdyktig kommunalt selvstyre, lokalt folkestyre og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltagelse. Kommunens styringsdokumenter bør vise hvilke tiltak kommune har gjort for å legge til rette for dette.

[35] LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven), § 3-3. Kommunens planoppgaver og planleggingsmyndighet
[36] Plan- og bygningsloven, Kapittel 10. Kommunal planstrategi
[37] Plan- og bygningsloven, Kapittel 11. Kommuneplan
[38] Plan- og bygningsloven, Kapittel 12. Reguleringsplan

Frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet. Frivillig sektor [39] bidrar med store verdier til samfunnet, er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle i den nordiske demokratiske modellen. De er pådrivere og viktige kanaler for interessegrupper og engasjerte innbyggere. Frivillig sektor har rollen både som aktør – gjennom å påvirke politiske prosesser, og som arena – gjennom å være en skole i demokrati. Gjennom frivillig arbeid ytes det også en betydelig innsats som supplerer og forsterker kommunale tjenester. KS og Frivillighet Norge har sammen laget en «Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor» [40]. Plattformen er et uttrykk for ønsket om bedre samhandling mellom sektorene for å støtte og tilrettelegge for den omfattende og viktige aktiviteten i frivillig sektor. Plattformen fastsetter prinsipper og handlinger for å styrke relasjonen mellom offentlig og frivillig sektor i Norge.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Kommunens arbeid med rullering av kommuneplanen ble sluttført i løpet av 2019. Arealdel 2018 – 2042 og handlingsdel 2018 – 2042 ble vedtatt i mars 2020 og samfunnsdel 2018 – 2042 ble vedtatt i mars 2019[41].

Kommunens visjon er «Sammen skaper vi det gode livet». Nesodden har hatt samme visjon siden 2008. Kommunen, både som samfunn og organisasjon, skal kjennetegnes ved verdiene:

- Bærekraftig
- Fremtidsrettet
- Likeverdig
- åpen

Kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og handlingsdel skal henge sammen og utgjøre en rød tråd i kommunens helhetlige tjenestetilbud og produksjon, og slik få til en felles satsing for å nå visjonen og målene.

Mål i handlingsplanen er oppgitt å være:

- Et levende lokalsamfunn på Nesodden
- Inkludering og tilrettelegging for alle
- Utjevnede sosiale forskjeller
- Godt boligsosialt arbeid
- En sunn befolkning med en livsstil som bidrar til god helse
- Bevaring av kommunens friluftsmuligheter
- Gode møteplasser, gode arenaer for kulturopplevelser og idrettsaktiviteter
- Tilfredsstillende samfunnssikkerhet og beredskap
- Gode og tilpassede tjenestetilbud

[39] Regjeringen.no – Lokaldemokrativeileder – frivillig sektor og lokaldemokrati: https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/frivillig-sektor-og-lokaldemokratiet/id2425555/
[40] KS og Frivillighet Norge – Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor, august 2017.
[41] Nesodden kommune, Kommuneplan for 2018-2042. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/politikk-samfunn/aktuelle-sider/kommuneplanrullering/

- Gode helse- og omsorgstjenester for alle
- Gode skole- og barnehagetilbud

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Befolkningsprofil»:

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Innbyggere	18 869	19 287	19 488	19 616	396 325	633 189	5 367 580
Fødte per 1000 innbyggere	9,8	7,9	10	9,1	13,1	9,9	10,2
Døde per 1000 innbyggere	7	5,5	6,2	6,2	9,3	6,4	7,6
Netto innflytting	191	371	126	78	3542	6834	25327
Andel skilte og separerte 16-66 år	12,3	12,2	12	11,9	14,8	11	10,4
Andel enslige innbyggere 80 år og over	62,5	59	59,5	59,6	80,6	59,1	62
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år	1,3	1,1	1,1	1,1	1,8	1,4	1,5
Andel innvandrerbefolkning	14,6	15,2	15,4	15,6	20,5	22,4	18,2
Samlet fruktbarhetstall	1,76	1,68	1,67	1,67	..	..	..

Av tabellen over ser vi at det har vært små endringer i perioden. Tallene skiller seg heller ikke nevneverdig ut fra sammenlignbar KOSTRA-gruppe.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever viktig kommunen som aktør i samfunnsutviklingen er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer kommunen som aktør i samfunnsutviklingen som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunen er som aktør i samfunnsutviklingen er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 5,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	5,3 %

4.2. Bærekraftig utvikling

Kommuneloven skal også bidra til at kommuner skal være bærekraftige. Begrepet bærekraftig utvikling er definert som «*Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov*. [42]». En bærekraftig utvikling avgjøres av sammenhengen mellom de tre dimensjonene; økonomi, miljø og sosiale forhold. På bakgrunn av dette utarbeidet FN i 2015 et sett med bærekraftsmål [43], som er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. som Norge er gjeldende for Norge. Det er derfor relevant for kommuner å se til disse når de skal jobbe med å utvikle en bærekraftig kommune. FNs bærekraftsmål er:

1. Utrydde fattigdom
2. Utrydde sult
3. God helse
4. God utdanning
5. Likestilling mellom kjønnene
6. Rent vann og gode sanitærforhold
7. Ren energi for alle
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
9. Innovasjon og infrastruktur
10. Mindre ulikhet
11. Bærekraftige byer og samfunn
12. Ansvarlig forbruk og produksjon
13. Stoppe klimaendringene
14. Liv under vann
15. Liv på land
16. Fred og rettferdighet
17. Samarbeid for å nå målene

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy til veldig høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Av Handlingsprogram 2020-2023 framgår det at kommunen skal både som samfunn og organisasjon, være bærekraftig, fremtidsrettet, likeverdig og åpen. Satsningene for en bærekraftig samfunns- og tjenesteutvikling er knyttet til områdene levemåte, demokrati, miljø, mobilitet og samfunnsøkonomi[44]. Kommunen vil i det kommende året utarbeide ny planstrategi der kommunestyret prioriterer hvilke planer som vil være viktigst for å nå målene i kommuneplanen. Den kommunale planstrategien skal klargjøre hvilke planer kommunen bør utarbeide, rullere eller videreføre for å oppnå ønsket utvikling de kommende år.

Videre framgår det at kommunen skal både ta i bruk ny teknologi som understøtter og forsterker brukernes livskvalitet, selvhjulpenhet, medbestemmelse og sikkerhet. Med et samfunn med flere eldre og en knapphet på omsorgsgivere, vil utviklingen i teknologi i flere sektorer være nødvendig for å kunne skape gode tjenester i framtiden. I planperioden planlegges det for e årlig vekst på 150 boliger i året

Innbyggerne forventer at det tilrettelegges for gode tjenester og møteplasser, også digitale. Digitale tjenester og innkjøp skal gjøres med utgangspunkt i brukernes behov. Kommunen skal derfor ha en bevisst holdning til hvilke behov innbyggerne har, og hvilken interaktivitet de ønsker.

[42] https://www.fn.no/Tema/Fattigdom/Baerekraftig-utvikling
[43] https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal
[44] Framsikt, Nesodden kommune. Budsjettvedtak. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/generic/summary/cf937177-75e3-46ef-8f59-24fb8cfbf076-cn/?scrollTo=t-2&search=klima

Nesodden har en kompetent befolkning, gode bostedskvaliteter og lav arbeidsledighet. Det er viktig å legge forholdene til rette for at flere skal kunne arbeide på Nesodden, og gjennom næringsutvikling kan det legges til rette for flere kompetansekrevende arbeidsplasser.

Kommunen har eget fibernettverk mellom de fleste kommunale enhetene i kommunen. Kommunen skal tilrettelegge for utbygging av infrastruktur for kommunikasjon slik at kommunens nettjenester blir tilgjengelig for flest mulig. Godt utbygd digital kommunikasjon er viktig for næringslivet og avgjørende for innbyggernes muligheter for samfunnsdeltakelse og tilgang til tjenester på nett.

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever bærekraftig utvikling er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne ser bærekraftig utvikling som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om bærekraftig utvikling er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen svarte 37,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	37,5 %

4.3. Miljø og klima (energi)

Kommunalt arbeid med miljø, klima og energi reguleres i hovedsak av «Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene» [45] (forskrift) med hjemmel i plan- og bygningsloven [46]. Miljøkommune.no [47] er et nettsted utarbeidet for å gi støtte til kommunene med tanke på krav og veiledning til kommunal saksbehandling, med tanke på å løse miljøoppgaver på en god og effektiv måte.

Regelverket har til formål å bidra til at kommunene gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulerer og bidrar til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Det er viktig at klimatilpasning og utslippsreduksjoner sees i sammenheng der det er relevant, og at det planlegges for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og

[45] FOR 2018-09-28 nr 1469 – Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene
erstattet FOR 2009-09-04 nr 1167 – Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene fra 28. september 2018
[46] LOV 2008-06-27 nr 71 – Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
[47] www.miljokommune.no

sårbarhet som følge av klimaendringer. Det er satt krav til at kommunene innarbeide tiltak og virkemidler ved å ta hensyn til dette i sine overordnede planer. Videre er det blant annet også gitt føringer for bolig-, areal- og transportplanlegging [48], forvaltning av strandsonen langs sjøen [49], vernede vassdrag [50] og forurensning [51].

Kommunen har tilsynsmyndighet med avløp, og forurensningsforskriften gir ikke kommunen hjemmel til å videredelegere myndigheten til andre.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

I Framsikt fremgår det at kommunen skal etterstrebe en klimavennlig drift av kommunen, og ha en bærekraftig forvaltning av lokale, fornybare ressurser, samtidig som samfunnet hindrer forurensning og skader på og tap av natur. Et virkemiddel er å konsentrere veksten og bygge kompakt, styrke grunnlaget for kollektivtransport samt sykkel og gange[52].

Av handlingsprogrammet framgår det at kommunen må ha en bærekraftig forvaltning av lokale, fornybare ressurser, samtidig som forurensning og skader på/tap av natur hindres. Klimagassutslipp kan reduseres gjennom å satse på fremtidsrettet arealplanlegging, nye energiformer og nullutslippsbygg. Kommunen skal etterstrebe en klimavennlig drift.

Kommunedirektøren skriver i handlingsprogrammet at Nesodden kommune skal være en foregangskommune innen klima og miljø. Miljøhensyn skal være et overordnet prinsipp i all virksomhet og planlegging. Det skal være lett å leve miljøvennlig på Nesodden.

Det er satt mål om:

- Redusere klimautslipp med 65 % innen 2030, sett fra 2017.
- God klimatilpasning.
- Bevare Nesoddens biomangfold og grønne preg.
- Redusere marin forsøpling.
- Sikre bærekraftig masseforvaltning

Nesodden kommune avgir årlig en Klima- og miljørapport som legges frem for politisk behandling. Av rapporten for 2019 framgår det at rapportert om økte utslipp i forhold til 2018 tall. Bakgrunnen for dette er at en del av tallene fra 2018 er feil. Utslippene er omtrent på 2017 nivå.

Figuren under utarbeidet av Miljødirektoratet viser Nesodden kommunens geografiske utslipp over tid:

[48] FOR 2014-09-26 nr 1222 – Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
[49] FOR 2011-03-25 nr 335 – Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
[50] FOR 1994-11-10 nr 1001 – Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
[51] LOV 1981-03-13 nr 6 – Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
FOR 2004-06-01 nr 931 – Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
[52] Framsikt, Nesodden kommune, Budsjettvedtak - Befolkningsutvikling. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/generic/summary/cf937177-75e3-46ef-8f59-24fb8cfbf076-cn/?scrollTo=t-2&search=klima

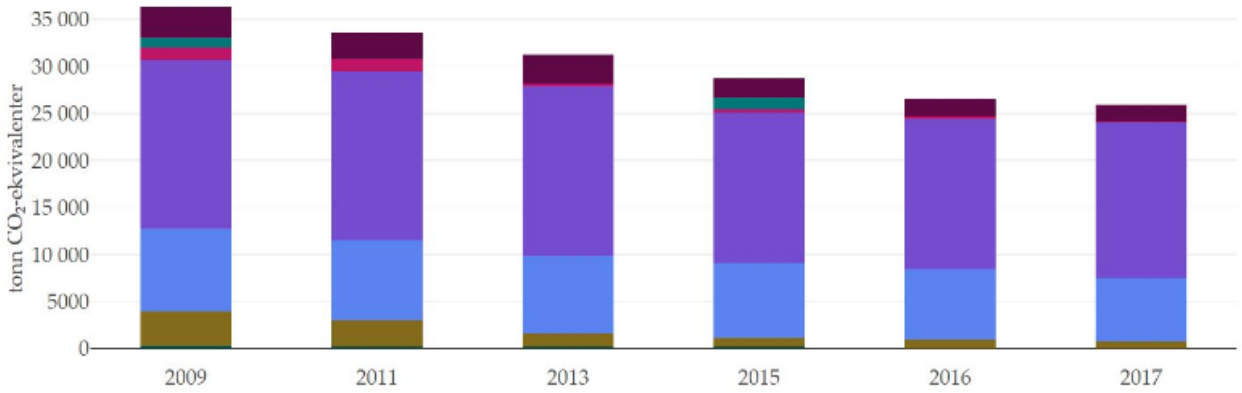

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Klima og energi»:

Publiserte tall per 12.august 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Energiutgifter per m² (fylkes)kommunalt eide bygg	139	150	161	134	124	131	132
Energiutgifter som andel av brutto driftsutgifter	0,8	0,78	0,8	0,72	0,69	0,73	0,67
Andel av energikostnader i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning brukt på fornybare energikilder	100	100	100	100	96	97,5	95,8
Energibruk per m² eid areal (kWh)	200	62	204	143	123	145	145
Andel … … … av totalt forbruk i (fylkes)kom. eiendomsforvaltning, egne bygg:							
• Elektrisitetsforbruk	85	31	89	98	86	81	84
• Fjernvarmeforbruk	11	0	8	2	7	13	12
• Oljeforbruk	2	27	1	0	1	1	1
• Naturgassforbruk	0	0	0	0	1	0	1
• Bioenergiforbruk	3	42	2	0	5	4	2
• Fornybarforbruk	95	73	96	100	97	97	96
Utslipp av CO2 knyttet til energibruk (g/kWh)	5	72	3	0	5	3	4

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Plan, byggesak og miljø»:

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Søknader om nye bygninger i strandsonen som ble innvilget	7	..	7	7	47	17	876
Andel av søknader om nye bygninger i LNF-/LNFR-områder som ble innvilget	100	100	75	67	94	95	96
Andel av søknader om tiltak i freda eller verneverdige områder / bygninger som ble innvilget	50	..	..	..	47	48	46

Av KOSTRA-tabellen fremgår det at Nesodden kommune har redusert energiutgiftene pr. m^2 noe i 2019, men ligger fortsatt litt over sammenlignbare kommuner, fylket og landet forøvrig. Hovedkilden til oppvarming er elektrisitet og utslippet av CO2 er redusert til 0 i 2019.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 10. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Miljø og ressurser.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området MILJØ OG RESSURSER

2018	2019	2020
71	49	10

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever miljø og klima er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne ser miljø og klima som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om miljø og klima er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen svarte 31,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	31,3 %

4.4. Beredskapsplaner og ROS-analyser

Kommunalt beredskapsarbeid reguleres i hovedsak av lov [53] og forskrift [54] om kommunal beredskapsplikt. Til dette arbeidet har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) [55] utarbeidet veiledere, håndbøker og informasjonsmateriell. Formålet med loven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur ved bruk av ikke-militær makt når riket er i krig, når krig truer, når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved uønskede hendelser i fredstid.

Kommunen skal utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse [56] (ROS) for å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Denne skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og ved utarbeiding av planer etter Plan- og bygningsloven.

[53] LOV 2010-06-25 nr 45, Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
[54] FOR-2011-08-22-894, Forskrift om kommunal beredskapsplikt
[55] https://www.dsb.no/veiledere-handboker-og-informasjonsmateriell/
[56] Sivilbeskyttelsesloven, § 14, Kommunal beredskapsplikt – risiko- og sårbarhetsanalyse

Analysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner eller ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen skal kommunen utarbeide en beredskapsplan [57] som skal inneholde en oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser. Den skal minimum inneholde en plan for kommunens kriseledelse, varslingslister, ressursoversikt, evakueringsplan og plan for informasjon til befolkningen og media. Beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum én gang per år, og kommunen skal sørge for at planen blir jevnlig øvet.

Fylkesmannen fører tilsyn [58] med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har utarbeidet *Overordnet beredskapsplan*[59]. Planen er revidert desember 2019 på bakgrunn av en gjennomført helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse[60]. Planen er vedtatt av kommunestyret.

Overordnet beredskapsplan beskriver kommunens organisering av beredskap og krisehåndtering og fordeling av roller og ansvar i kriseledelsen og lederlinjen. Virksomhetenes beredskapsplaner skal være i tråd med prinsipper i denne planen. Målene i beredskapsarbeidet skal være: Sikre at kriseledelsen og andre beredskapsaktører i kommunen er best mulig forberedt på å håndtere uønskede hendelser. Beredskapen skal oppfylle myndighetskrav, baseres på risiko- og sårbarhetsanalyser og være tilrettelagt for effektivt å samvirke med samfunnets øvrige beredskap i fredstid og krig. Beslutninger tas på grunnlag av beste tilgjengelige kunnskap om hendelsen, dens skadepotensial og kommunens samlede kompetanse, slik at effektiv og trygg gjennomføring av tiltak sikres. Beredskapstiltak som iverksettes, skal velges ut fra et behov for størst mulig skade- og risikoreduksjon for mennesker, miljø og samfunnsverdier og skal bygge på føre-var prinsippet.

Planen beskriver ansvar og roller i en krisesituasjon deriblant kriseledelse. Videre beskriver planen varsling og krisehåndtering.

Plan for helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap skal sikre at kommunen arbeider systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet og beredskap. Overordnet beredskapsplan er kriseledelsens plan for håndtering av uønskede hendelser og kriser. Beredskapsplanen er knyttet til krisehåndtering og bør være oversiktlig og operativ. Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet omhandler tiltak som skal sikre systematikk i helhetlig planlegging og oppfølging av arbeidet, herunder revisjoner, øvelser og opplæring.

[57] Sivilbeskyttelsesloven, § 15, Kommunal beredskapsplikt – beredskapsplan for kommunen
[58] Forskrift om kommunal beredskapsplikt, § 10. Tilsyn
[59] Overordnet beredskapsplan,revidert 1.12.2019
[60] Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2019

Oversikt over oversendt dokumentasjon fra Nesodden kommune vedrørende beredskap og ROS:

Beskrivelse - tittel på dokument	Datert
Overordnet beredskapsplan.	14.1.2020
Helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	14.1.2020
Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse	2019

Kommunens overordnede beredskapsplan skal være revidert i tråd med funn i den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse, og i samsvar med krav i sivilbeskyttelsesloven §15, jfr. forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4. Beredskapsplanen har blitt revidert i 2016, 2018 og 2019.

Plan for helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er utarbeidet i samsvar med krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3 og skal sikre at kommunen arbeider systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet og beredskap. Arbeidet med revisjon av beredskapsplanene har vært gjennomført som prosjekt, med bred deltakelse fra administrasjonen etter arbeidet med ny Helhetlig ROS 14.1.2020.

Helhetlig ROS ble revidert i 2019.

Kommunen har utarbeidet et årshjul for beredskapsarbeidet, slik at revisjon av plandokumenter og øvelser gjennomgås jevnlig.

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt §7, skal beredskapsplanen øves minimum hvert andre år. Fylkesmannen bistår kommunene med å arrangere øvelser hvert fjerde år, hvor sist øvelse var i 2017. Kommunen selv må arrangere øvelse minimum en gang i perioden. Tema for øvelser nevner kommunen at de vil hente fra scenarioene i Helhetlig ROS. Målet med øvelser er å få prøvd ut beredskapsplanen, slik at den huskes og at svakheter og mangler avdekkes og kan forbedres. Det kan derfor være hensiktsmessig å ha mange, små avgrensede øvelser. Kommunen skal også øve sammen med andre kommuner. Det er ønskelig å øve sammen med andre kommuner, virksomheter og aktører der det er hensiktsmessig for å øve på samvirke.

Av plan for øvelser i 2020 i Plan for helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap fremkommer det at Nesodden har planlagt øvelser i mai/juni og i september/oktober, samt andre øvelser i løpet av året.

Forvaltningsrevisjon

Viken kommunerevisjon IKS gjennomførte i 2020 en forvaltningsrevisjon av Samfunnssikkerhet og beredskap. Formålet med revisjonen var å undersøke om Nesodden kommune har god sikkerhet og beredskap for krisesituasjoner i samsvar med lov og forskrifter.

Revisjonen fant at kommunen har oppdatert risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnede beredskapsplan, som vurderes å tilfredsstille kravene i regelverket. Kommunen er med i flere beredskapssamarbeid, og samarbeider med flere aktører innenfor flere tjenester, men vi vil likevel påpeke at kommunen bør inngå formelle avtaler.

Kommunen har gjennomført flere øvelser med temaer som har vært fokusert i ROS-analyse de siste årene. Det var imidlertid enkelte mangler rundt dokumentasjonen ved enkelte øvelser.

Undersøkelsen viser at det er utarbeidet mang lokale beredskapsplaner, ROS-analyser, rutiner og tiltakskort. Flere ansatte mener at det er forbedringspotensialer, og at enkelte tydeligvis ikke er informert om og kjent med deler av det planverket som kommunen har.

Det er viktig at kommunen har god oversikt, både sentralt og ute i virksomhetene. Det er derfor viktig at det føres en totaloversikt over aktiviteter, planer, øvelser og analyser/evalueringer, revisjoner i hele kommunen. Det kan vurderes om det bør være et system for å fange opp når det foretas noe, og ikke minst dersom det ikke er foretatt noe i deler av virksomheten.

Følgende anbefalinger ble gitt:

- Påse at kommunen har en totaloversikt over aktiviteter, planer, øvelser og analyser/evalueringer, revisjoner som foretas i hele kommunen, både sentralt og ute i virksomhetene.
- Evaluere de kommentarer som har kommet i spørreundersøkelsen om hva som ikke har fungert optimalt, samt hva og hvordan ting kan forbedres til en eventuell neste epidemi.
- Vurdere om det er behov for å inngå avtaler med andre beredskapsaktører (kommuner / offentlige, private og/eller frivillige).
- Vurdere om det er behov for å en struktur som bedre sikrer dokumentasjon ved øvelser.
- Gjennomføre en undersøkelse av behovet for informasjon og opplæring innenfor beredskapsområdet.
- Oppdatere oversikt over gjennomførte branntilsyn med tilsyn gjennomført etter 2011.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever beredskapsplaner og ROS-analyser er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer beredskap som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om beredskap er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 43,8 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	43,8 %

5. Risikovurdering – Brukerperspektivet

Brukerperspektivet tar for seg tjenesteområdene som Nesodden kommune etter lov og forskrift eller gjennom lokale prioriteringer skal tilby sine innbyggere. I denne analysen er kommunens tjenesteproduksjon i hovedsak delt inn etter rapporteringsstrukturen i KOSTRA. Inndelingen kan derfor avvike noe fra hvordan den enkelte kommune har organisert sin tjenesteproduksjon. Brukerperspektivet retter fokuset mot om brukerne får de tjenestene de har krav på, gjennom lov og forskrifter og vedtatte mål i kommunen.

5.1. Oppvekst og kultur

5.1.1. Barnehage

Det er kommunens ansvar å tilby plass i barnehage til barn bosatt i kommunen. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter lov om barnevernstjenester har rett til prioritet. Barnehageloven [61] regulerer kommunal barnehagedrift, så vel som private barnehagedrift.

Barnehagene skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Barnehagene skal også være en pedagogisk virksomhet, og loven stiller krav til grunnbemanning og pedagogisk kompetanse.

Det er departementet som fastsetter nærmere regler om barnehagens innhold og oppgaver i forskrift om rammeplan [62]. Rammeplanen skal utdype lovens bestemmelser om formål, innhold og barns og foreldres medvirkning. Rammeplanen skal være et redskap for barnehagens ansatte og et grunnlag for myndighetenes tilsynsansvar. Med rammeplanen som grunnlag skal hver barnehage fastsette en mer detaljert plan for barnehagens aktiviteter gjennom året. Planen må blant annet konkretisere barnehagens arbeid med å sikre barns medvirkning.

Som barnehageeier plikter kommunen å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Kommunen er lokal barnehagemyndighet [63], og har gjennom denne en dobbeltrolle som godkjennings- og tilsynsmyndighet både med egne og private barnehager. Dette kan innebære en balansegang mellom delvis motstridende oppgaver, som kan være en utfordring [64], spesielt for private barnehager.

---

[61] LOV 2005-06-17 nr 64; Lov om barnehager (barnehageloven)
[62] FOR-2017-04-24-487 Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
[63] LOV 2005-06-17 nr 64; Lov om barnehager (barnehageloven), § 8.
[64] Meld. St. 7 2009-2010: Gjennomgang av særlovshjemler for statlig tilsyn med kommunene og NOU 2012:1: Til barnas beste, Ny lovgivning for barnehagene

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har ni kommunale barnehager, og kan tilby full barnehagedekning. Det går til sammen 680 barn i de kommunale barnehagene. I tillegg har kommunen barnehagefaglig myndighet ovenfor de private barnehagene og familiebarnehagene. Det er 13 private barnehager og fire familiebarnehager på Nesodden. I tillegg er det to åpne barnehager. Det går 449 barn i de private barnehagene, hvorav 32 av disse barna går i familiebarnehager[65].

Nesodden kommune er tilsynsmyndighet for de kommunale og private barnehagene i kommunen. Nesodden kommune har utarbeidet en Veileder for tilsyn med barnehager 2019-2023) som gir en innføring i gjeldende lovverk og kommunens og barnehagenes plikter ved tilsyn[66].

Nesodden kommune har vedtatt ny rammeplan for barnehagene. Oppfølging og implementering av denne planen vil være utgangspunktet for videreutvikling av barnehagetilbudet i årene fremover[67]. Rammeplanen ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet 24. april 2017 med hjemmel i barnehageloven (2005). Rammeplanen fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver[68].

Alle barnehagene skal ha fokus på skoleforberedende aktiviteter gjennom kommunens plan for overgang mellom barnehage og skole. Plan for overgangen fra barnehage til skole og skolefritidsordning 2017-2021 ble vedtatt 27.09.2017. Her har kommunen utarbeidet et årshjul for rutiner for samarbeid mellom virksomhetene[69].

Nesodden kommune har fått en reduksjon i sitt rammetilskudd fordi det forventes antall småbarn reduseres i 2019, og at flere vil velge kontantstøtte. Kommunedirektør har derfor foreslått å midlertidig legge ned en avdeling i en av de kommunale barnehagene, hvilket vil gi en innsparing på 1,5 mill. kr. Avdelingen legges ned, men blir stående slik at den eventuelt kan hurtig gjenåpnes. Tiltaket er lagt inn alle årene i økonomiplanen, men vurderes på nytt ved neste rullering av planen[70].

Kunnskapsdepartementet har iverksatt bemannings- og pedagognorm for barnehagene fra 1. august 2018. Reformen krever at barnehager i Norge har minst én voksen per seks barn over tre år og minst én voksen per tre barn under tre år (bemanningsnorm). Det skal være én pedagogisk leder per syvende barn under tre år. Det skal være én pedagogisk leder per fjortende barn over tre år (pedagognorm). Normen gir netto fem nye barnehagelærerstillinger i Nesodden kommune. Midler er tilført fra staten og innarbeidet i

---

[65] Framsikt, Nesodden kommune, private barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/22
[66] Nesodden kommune, *Veileder for tilsyn med barnehager 2019-2023 (8.1.2019).*
[67] Framsikt, Nesodden kommune. Barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/21
[68] Utdanningsdirektoratet, rammeplan for barnehagen. Hentet fra: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/Hjemmel/
[69] Nesodden kommune, *Å mestre – plan for overgangen fra barnehage til skole og skolefritidsordning 2017-2021.* Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ic07e7b74-6ede-444f-b6a6-3638ffde0545/a-mestre-plan-for-overgangen-fra-barnehage-til-skole-og-skolefritidsordning-i-nesodden-kommune-2017-2021.pdf
[70] Framsikt, Nesodden kommune. Barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/21

barnehagenes budsjetter. Økt voksentetthet i barnehagen vil gi større rom for oppfølging av det enkelte barn[71].

Kommunen skal bygge ny barnehage kalt Eplehagen på Fjellstrand med seks avdelinger, samt et nytt tilbygg til Fagerstrand barnehage, hvilket inkluderer rivning av eksisterende bygningsmasse samt bygging av fire avdelinger. Det er avsatt midler i økonomiplanperioden til de to barnehagene. Eplehagen barnehage er fortsatt under prosjektering, og ferdigstilling er utsatt til høsten 2020. Dette gir ifølge kommunen en driftseffekt på fem måneders drift i 2020, drift av fem avdelinger i 2021 og oppstart av den sjette avdelingen i barnehagen fra og med 2022. Ekstra kost for en ekstra avdeling er ca 1,5 mill.[72].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen ser at befolkningsveksten er en faktor som påvirker barnehageområdet mest. Kommunen redegjør for at det er private barnehagene som holder tilbudet fast, mens kommunen regulerer sine plasser etter etterspørselen ved å åpne eller lukke avdelinger.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Barnehager»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år	83,1	87,7	86,4	85,9	83,8	85,3	84,3
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år	92,4	93,5	94	93,9	91,8	92,6	92,1
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år	97,7	97,3	98	98,1	96,5	97	97
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	57,8	59,4	60,5	60,9	52,8	46,9	50,1
Antall barn korrigert per årsverk til grunnbemanning, alle barnehager	6,1	6	5,7	5,8	5,8	5,8	5,7
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning	32	33,9	33,7	29,7	38,9	34,1	40,7
Andel barn som får spesialpedagogisk hjelp, i forhold til alle barn i kommunale barnehager	2,5	2,5	2,6	2,6	3,3	3,5	3,9
Korrigerte brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager	62,4	66,2	68,1	72	74,3	74,9	79,5
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	60,8	61,6	80,4	77,3	82,6	87,2	83,9
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	17,3	18,4	17,5	17,5	16,2	16,3	14,4
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år	132741	146162	148216	155592	155397	157570	164320
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager	52,5	50,1	56,9	61	60,6	59,6	63

Funksjon 201 = Barnehage | Funksjon 211 = Styrket tilbud til førskolebarn | Funksjon 221 = Barnehagelokaler og skyss

[71] Framsikt, Nesodden kommune. Barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/21
[72] Framsikt, Nesodden kommune. Barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/21

KOSTRA-tall for 2019 viser at Nesodden kommune hadde en dekningsgrad for barnehager på 93,9 % for barn i alderen 1-5 år, som er noe over gjennomsnittet for både sammenlignbare kommuner og landet for øvrig. Kompetansen til personalet er den viktigste ressursen i barnehagene, og en forutsetning for at barnehagen skal være en arena for lek, omsorg, læring og sosial utjevning. Sentrale myndigheter har rettet fokus på å øke antall ansatte med godkjent barnehagefaglig kompetanse. Av tabellen over fremgår det at kommunen har en lavere andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning, og ligger under med sammenlignbare kommuner og over landet for øvrig.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 369. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Barnehage.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området BARNEHAGE

2018	2019	2020
388	320	369

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte i 2015 en forvaltningsrevisjon av området barnehager. Formålet var å undersøke status for barnehagearbeidet i Nesodden. Hovedkonklusjonene var at bemanningsnormen følges. De private og kommunale barnehager har et likeverdig tilbud. Nesodden kommune har et omfattende HMS/internkontrollsystem med godkjenning, tilsyn, arbeidsmiljøutvalg, verneombud og avviksrapportering. Følgende anbefalinger ble gitt:

- Rutinebeskrivelser i barnehagesektoren bør samles, jf. pågående arbeid med årshjul.
- Forbedring av årsplan, kompetanseplan og dialog med foresatte bør vektlegges i barnehagenes utviklingsarbeid.
- Bygningsvedlikehold i kommunale barnehagebygg bør prioriteres.
- Stenging av kommunens barnehager et par uker i juli bør vurderes for å spare kostnader.

Tilsyn fra Fylkesmannen

I 2018 gjennomførte Fylkesmannen i Oslo og Akershus tilsyn med Nesodden kommune og kommunens rolle som barnehagemyndighet[73]. Formålet for tilsynet var å påse at Nesodden kommune gjorde sin plikt med å drive barnehagene i samsvar med gjeldende regelverk, jf. barnehageloven §§ 8 og 16. Regelverket er gitt for å sikre at alle barn får et godt og likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Det overordnede målet med våre tilsyn er å bidra til at kommunene følger regelverket i praksis.

Det var Fylkesmannens vurderinger at:

- Barnehagemyndigheten har oversikt over barnehageeiers plikter etter barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten har tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten bruker denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn.
- Barnehagemyndighetens risikovurderinger er ikke basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten gjennomfører veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger.

[73] Fylkesmannen i Oslo og Viken. Tilsynsrapport -Kommunes rolle som barnehagemyndighet. Hentet fra: https://www.fylkesmannen.no/contentassets/f018cd3273b24704b6a062dc9ad4dd3c/tilsynsrapport_nesodden.pdf

- Barnehagemyndighetens veiledning er basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten bruker tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse barnehageeiers regelverksetterlevelse etter barnehageloven.
- Tilsyn er basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten innhenter informasjon i tilsyn som gjør at den kan ta stilling til om barnehageeier oppfyller barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten ikke vurderer og konkluderer på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven.
- Barnehagemyndigheten ikke formidler sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier.
- Barnehagemyndigheten ikke sender forhåndsvarsel til barnehageeier i tilfeller hvor den skal vedta pålegg om retting eller stenging av barnehagen.
- Barnehagemyndigheten ikke gir pålegg om retting bare i tilfeller der den har konkludert med at et forhold er ulovlig eller uforsvarlig.
- Barnehagemyndigheten ikke gir en frist for retting i sine pålegg om retting til barnehageeier.
- Barnehagemyndigheten følger opp at bruddene på barnehageloven har blitt rettet.
- Barnehagemyndighetens pålegg om retting ikke inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter, be om utsatt iverksettelse, klagefrist, klageinstans, eller fremgangsmåten ved klage.

Kommunen fikk 2 pålegg og 7 korreksjonspunkter, og en frist på tre måneder til å rette opp i regelbruddene. Fylkesmannen gav Nesodden kommune pålegg om å:

- Barnehagemyndigheten i Nesodden kommune skal påse og sikre at barnehagene i kommunen drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. barnehageloven §§ 8 og 16. Pålegget innebærer at:
    - Barnehagemyndigheten skal baserer sine risikovurderinger på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven.
    - Barnehagemyndigheten skal vurdere og konkludere på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven.
    - Barnehagemyndigheten skal formidle sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier.
    - Barnehagemyndigheten skal sende forhåndsvarsel til barnehageeier i tilfeller hvor den skal vedta pålegg om retting eller stenging av barnehagen.
    - Barnehagemyndigheten skal gi pålegg om retting bare i tilfeller der den har konkludert med at et forhold er ulovlig eller uforsvarlig.
    - Barnehagemyndigheten skal gi en frist for retting i sine pålegg om retting til barnehageeier.

- Barnehagemyndigheten i Nesodden kommune skal behandle alle vedtak etter barnehageloven § 16 i samsvar med reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven.
    - Barnehagemyndighetens pålegg om retting skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter, be om utsatt iverksettelse, klagefrist, klageinstans, og fremgangsmåten ved klage.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever barnehage er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det

fremkommer av svarene at politikerne vurderer barnehage som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om barnehage er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	12,5 %

5.1.2. Grunnskole

Opplæringsloven [74] gjelder for grunnskoleopplæringen og videregående opplæring i offentlige skoler og lærebedrifter, dersom ikke annet er særskilt fastsatt. Loven gjelder også for grunnskoleopplæring i private grunnskoler som ikke får statstilskudd etter friskoleloven og privat hjemmeopplæring i grunnskolen.

Den kommunale grunnskoleopplæringen skal i samarbeid med hjemmet, åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene og historisk og kulturell innsikt og forankring. Barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring i samsvar med opplæringsloven og tilhørende forskrifter.

Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Dersom en elev ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, har vedkommende rett til spesialundervisning. Skolen skal også sørge for at elever på 1. til 4. trinn, som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd.

Grunnskoleelevene har også rett til å gå på den nærmeste eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Og ikke minst har alle elever rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Grunnskolen i Nesodden kommune består av totalt ni virksomheter hvor det er seks barneskoler og tre ungdomsskoler. Det er i overkant 2350 elever i på de kommunale skolene i kommunen. Rudolf Steiner skole med 269 elever (2018) er den eneste private skolen på Nesodden.

[74] LOV 1998-07-17 nr 61; Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

Kommunen har utarbeidet en overordnet plan for kvalitetsutvikling i skolen – Å dra i samme retning, en strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021. Denne ble vedtatt 22.4.2017. Det er oppgitt at planen er forankret i statlige og kommunale styringsdokumenter. I tillegg er det tatt høyde for de endringer som skjer i det utdanningspolitiske landskapet gjennom Meld. St. 28 (2015-2016), samt evidensbasert forskning.

Det fremkommer av den overordnet planen at strategiområder for grunnskolen i Nesodden 2017-2021 er læringsmiljø og læringsledelse, medborgerskap og elevmedvirkning, vurdering for læring samt grunnleggende ferdigheter og digital dannelse. Planen er utarbeidet av kommunalsjef skole, barnehage og oppvekst, rektorene og skolefaglig rådgivere[75].

Nesodden kommune har utarbeidet en Skolebruksplan 2015-2025, vedtatt 18. juni 2015. Planen rulleres hvert 4. år, eller ved behov. Skolebruksplanen er utarbeidet for å gi retning for den fremtidige skolestrukturen i Nesodden kommune ved å se på elevtallsutvikling og skolekapasitet i et helhetsperspektiv, og er forankret i Kommunal planstrategi for Nesodden. Det er i planen foreslått livsfasevurdering av bygg, samt planmidler for utbygging av Myklerud og Fjellstrand skole i 2016. Utover dette konkluderer planen med at det ikke er behov for bygging av nye grunnskoler på Nesodden i denne perioden. Utviklingen av elevtallet følges nøye, slik at det kan settes i gang nødvendige tiltak ved behov[76].

Lærernormen skal gi flere lærere i grunnskolen og vil gi økt lærertetthet på samtlige skoler i kommunen. Normen vil sikre tettere oppfølging av den enkelte elev faglig og sosialt. Målet er at det høsten 2018 skal være en lærer per 16 elever i 1.-4. klasse og en lærer per 21 elever i 5.-10. klasse, og fra høsten 2019 var målet at det skulle være en lærer per 15 elever i 1.- 4. klasse og en lærer per 20 elever i 5.-10. klasse. Nesodden kommune har med bakgrunn i innføringen av lærernormen skole fått tilført 11,5 mill. Dette gav rom for 15,5 årsverk i skolen fra høsten 2018 med videreføring inn i 2019[77].

I Framsikt fremkommer det at Nesodden kommune i kommende budsjettår skal gjennomføre en mulighetsstudie med tanke på endring av ungdomsskolestrukturen[78]. Det fremkommer av Plan for psykisk helse og rus 2019-2023 at helsesykepleier følger opp skolene på system- og individnivå knyttet til rusproblematikken ved ungdomsskolene. Av planen fremgår det at bruken av hasj og alkohol har økt blant de unge i henhold til ungdataundersøkelsen 2019. Kommunens tiltak for å motarbeide dette er å fortsette et tverrgående samarbeid mellom skole, skolehelsetjenesten og aktuelle aktører. Kommunen har egne ruskonsulenter som jobber mot barn, unge og voksne.

Nesodden kommune eier sammen med alle syv Follokommunene Follo barne- og ungdomsskole. Det er en eierskapsavtale som regulerer driften. Dette er en interkommunal skole for elever med psykisk utviklingshemming. Skolen tilbyr høy spesial kompetanse innenfor det spesialpedagogiske feltet. Elevene

[75] Nesodden kommune, *Å dra i samme retning – strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ida44f873-2103-485e-952d-dd84d939a59d/strategi-for-kvalitetsutvikling-av-grunnskolen-i-nesodden-2017-2021-vedtatt-sou-14317.pdf
[76] Nesodden kommune, *Skolebruksplan 2015-2025*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/if6986547-38f3-4fe2-a547-bbbb3c50eba5/skolebruksplan_2015-2025_versjon_1862015_vedtatt_plan.pdf
[77] Framsikt, Nesodden kommune, Skoler inkl. SFO. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/23
[78] Framsikt, Nesodden kommune, Skoler inkl. SFO. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/23

går i små grupper med høy voksenkontakt. Nesodden kommune har i dag tre elever som går der, men har i utgangspunktet rett til å bruke åtte plasser[79].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at byggingsmassen til skolene ikke er tilstrekkelige på alle områder. Det er også en utfordring at ungdommene i kommunen ruser seg mer i og tidlig alder. Dette smitter over på skolemiljøet.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Grunnskole»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring	45,3	27	46	50,5	41,8	34,8	31,5
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning	182,1	187,7	174,2	188,4	136,8	132,2	138,8
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring	4,4	5,6	4,9	3,2	3,7	4,4	6,4
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning	4,5	4,1	4,2	4,7	7,3	6,7	7,7
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn	76,1	74,7	79,3	83,4	74,6	78,4	75,5
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn	73,6	72,9	69,2	74,8	66,8	72,4	69,3
Gruppestørrelse 2	19,2	18,8	17,8	16,6	16,6	17,3	16
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	41,9	43,7	42,3	43,7	41,7	42,6	41,9
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter	27,5	25,1	24,5	25	25,9	24,3	22,4
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	94966,4	92544	93651,4	97396,1	110601,3	105267,6	117877,9

Funksjon 202 = Grunnskole | Funksjon 215 = Skolefritidstilbud | Funksjon 222 = Skolelokeler | Funksjon 223 = Skoleskyss

KOSTRA-tallene viser at Nesodden kommune de tre siste årene har brukt flere årstimer per elev enn sammenlignbare kommuner og landet ellers når det gjelder årstimer brukt til særskilt norskopplæring. Kommunen har også brukt noen flere årstimer per elev med spesialundervisning enn sammenlignbare kommuner og landet forøvrig. Tallene viser videre at netto driftsutgifter i grunnskolesektor per innbygger 6-15 år ligger på nivå med sammenlignbare kommuner og landet for øvrig.

[79] Framsikt, Nesodden kommune, Skoler inkl. SFO. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/23

Kommunebarometeret		
Nesodden kommunes rangering innenfor området GRUNNSKOLE		
2018	2019	2020
13	11	59

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 59. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Grunnskole.

Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen som gjennomføres hvert år måler hvordan elever på 7. trinn vurderer læringskultur, elevdemokrati og medvirkning, faglig utfordring, felles regler, trivsel, mestring, støtte fra lærere, motivasjon og vurdering for læring, samt støtte hjemmefra på en skala fra 1-5.

Undersøkelsen gjennomført 2019-2020 viser at elevene ved skolene i Nesodden opplever at den faglige utfordringen er lik slik tidligere elever også mente, og har gjennomsnittlig svart at den faglige utfordringen er 4,1 av 5. Det har vært en nedgang på hvordan elevene vurderer egen trivsel de siste årene, fra 4,5 i 2016-17, til 4,2 i 2019-20. Elevene mener de får god støtte fra lærerne og har gjennomsnittlig gitt en score på 4,4[80].

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Tilsyn fra Fylkesmannen

I siste del av 2018 gjennomførte Fylkesmannen i Oslo og Akershus tilsyn med Nesodden kommune og Myklerud skole[81]. Fokus for tilsynet var elevenes skolemiljø og formålet var å kontrollere skolens rutiner og arbeid knyttet til elevenes psykososiale skolemiljø. Fylkesmannen ville kontrollere om Myklerud skole håndtering og oppfølging av elevene er i henhold til regelverket.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner i rapporten som ble utarbeidet i den forbindelse er basert på skriftlig dokumentasjon og intervjuer på skoleeier- og skolenivå. Fylkesmannen konstaterte brudd på regelverket:

- Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å følge med, gripe inn, og sette inn tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:
    - Sørger for at alle som jobber på skolen har kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om en elev har et trygt og godt skolemiljø,
    - Sørger for at alle som jobber på skolen får kompetanse om hvordan de skal gjenkjenne tegn på at en elev ikke har det trygt og godt, samt hvilke forhold rundt en elev som kan gjøre eleven særskilt sårbar,
    - Sørger for at alle som jobber på skolen griper inn mot krenkelser, dersom det er mulig,

[80] Elevundersøkelsen. Nesodden. Hentet fra: https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersoekelsen/nesodden-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a

[81] Fylkesmannen i Oslo og Akershus, TILSYNSRAPPORT- Skolemiljø – skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø og skoleeiers forsvarlige system. Hentet fra: https://www.fylkesmannen.no/contentassets/5172a4d30970411faf91102e9c72ae7c/endelig-tilsynsrapport.pdf

  - Sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø,
  - Sikrer at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen.
- Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-5. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:
  - Sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeier dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen eller en i skoleledelsen, har krenket en eller flere elever,
  - Sikrer at eleven alltid får beskjed om at rektor eller skoleeier blir varslet.

- Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:
  - Lager en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd, når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

- Kommunen må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at skolene oppfyller aktivitetsplikten, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd. Kommunen må i den forbindelse se til at:
  - Kommunen skaffer seg informasjon om hvordan skolene oppfyller plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og setter inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø,
  - Kommunen skaffer seg informasjon om hvordan skolene oppfyller plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever,
  - Kommunen skaffer seg informasjon om hvordan skolen oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak,
  - Kommunen bruker denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket,
  - Kommunen sørger for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig

Nesodden kommune og Myklerud skole fikk frist til 6. mai 2019 å sette inn tiltak for å rette opp i lovbruddet.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever grunnskole er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer grunnskolen som en svært viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om grunnskolen er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 37,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	37,5%

5.1.3. Skolefritidsordning (SFO)

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning [82] før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1. – 7. årstrinn. Flere kommuner har kalt sitt tilbud til skolefritidsordning for Aktivitetsskole (AKS).

Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesse hos barna. Barn med nedsatt funksjonsevne skal gis gode utviklingsvilkår. Elever har i utgangspunktet ikke rett til skyss til og fra skolefritidsordningen. Kravet til politiattest gjelder også for ansatte i skolefritidsordningen.

Kommunen kan kreve utgiftene til skolefritidsordningen dekt gjennom egenbetaling [83] fra foreldrene.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune tilbyr SFO ved kommunens seks barneskoler. Nesodden kommune har utarbeidet en Kvalitetsplan for SFO 2018-2022, vedtatt 21.11.2018. Det var politisk vedtatt i SOU og i kommunestyret at man ønsker en overordnet plan for skolefritidsordningen i Nesodden kommune. Planen har blitt utarbeidet med innspill fra SFO-ledere, rektorer og ansatte i SFO. Politikere i SOU har også gitt sine innspill. Det er rektorene ved hver skole som har det overordnede ansvaret for SFO og SFO-leder er en del av skolens ledelse og har ansvaret for den daglige driften av SFO[84].

Det fremgår av kvalitetsplanen at SFO skal være integrert i skolens helhetstenkning og planlegging, og det er felles regler for skole og SFO. SFO skal tilrettelegge for læringsstøttede aktivitet og elevenes grunnleggende ferdigheter skal styrkes gjennom varierte aktiviteter og mestringsopplevelser. SFO på de enkelte skolene skal utarbeide lokale årsplaner[85].

[82] LOV 1998-07-17 nr 61; Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), § 13-7.
[83] Rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

[84] Nesodden kommune, *Kvalitetsplan for SFO 2018-2022*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ide9383ea-b3d0-4695-84d8-9e5ee8f48571/sfo-plan-endelig-vedtatt.pdf
[85] Nesodden kommune, *Kvalitetsplan for SFO 2018-2022*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ide9383ea-b3d0-4695-84d8-9e5ee8f48571/sfo-plan-endelig-vedtatt.pdf

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at byggingsmassen til skolene ikke er tilstrekkelig på alle områder. SFO holder til i skolenes lokaler.

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever skolefritidsordningen (SFO) er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer området som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om SFO er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	0,0 %

5.1.4. Voksenopplæring

Den som er over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring har rett til slik opplæring, så langt de ikke har rett til videregående opplæring etter § 3-1 [86]. Retten til opplæring omfatter til vanlig de fagene som enn trenger for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne. Opplæringen skal også tilpasses behovet til den enkelte. Opplæringen og undervisningsmaterialet skal være gratis.

Ett vilkår for å ha rett til grunnskoleopplæring er at søkeren har lovlig oppholdstillatelse i landet. Også voksne som mottar grunnskoleopplæring har rett til spesialundervisning, dersom vilkårene er oppfylt.

Fylkeskommunene har også et ansvar for voksenopplæring. Personer som er over 25 år og som har fullført grunnskoleopplæring, men ikke fullført videregående opplæring har etter søknad rett til videregående opplæring for voksne. Den som har fullført videregående opplæring i et annet land, men ikke får godkjent opplæringen som studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge, har også rett til videregående opplæring for voksne. Voksne som er tatt inn i videregående opplæring har rett til å fullføre opplæringsløpet.

[86] LOV 1998-07-17 nr 61; Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), § 3-1.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha lav risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har organisert arbeidet for integrering i virksomhet for Integrering og mangfold. Virksomheten består av avdelingene Tømmerbakkeveien bofellesskap, Oppfølgingsteamet for enslige mindreårige, Flyktningtjenesten og Introsenteret. Virksomheten tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap for alle nyankomne, voksne innvandrere i kommunen og grunnskole for minoritetsungdom i alderen 16-24 år med mangelfull skolebakgrunn og kort botid i Norge[87].

I Framsikt redegjør kommunen for at forholdene svinger raskt på flyktningfeltet. De store svingningene i ankomsttall/bosetting av flyktninger er svært utfordrende for kommunen. Nedgang i bosetting betyr også nedgang i statlige overføringer. I årene som kommer, ser integreringstilskuddet ut til å bli kraftig redusert, og kommunen må gradvis bygge ned tjenester. Fremdeles har kommunen flere flyktninger å følge opp grunnet store ankomster i 2015-2017, men antallet vil så synke betydelig. For å unngå at mange flyktninger blir avhengige av sosialhjelp, vil det være avgjørende at det finnes ressurser til å gi flyktningene tilpasset norskopplæring og rett bistand for å komme over i ordinær utdanning og arbeid[88].

Kommunen ønsker involvering fra lokalbefolkningen til integrering av flyktninger og innvandrere til blant annet leksehjelp og språkkafe, samt et mer systematisk samarbeid med humanitære organisasjoner og idrettsorganisasjoner[89].

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever voksenopplæring er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer voksenopplæring som en moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om voksenopplæring er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

[87] Framsikt, Nesodden kommune. Integrering og mangfold. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/46
[88] Framsikt, Nesodden kommune. Integrering og mangfold. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/46
[89] Framsikt, Nesodden kommune. Integrering og mangfold. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/46

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Lav	Konsekvens	Liten
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	0,0 %

5.1.5. Barnevern

Barnevernloven [90] skal sikre barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig helsehjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse, og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstsvilkår.

Barnevernloven gjelder for alle barn som har bosted i landet og oppholder seg her og som er under 18 år. Kommunen plikter å yte forsvarlige tjenester og tiltak. Barnet har rett på nødvendige tiltak når lovens vilkår for tiltaket er oppfylt. Kommunen skal også ivareta at alle barn får medvirke i alle forhold som omhandler barnet etter barnevernloven. De skal sikre at barnet får tilstrekkelig og tilpasset informasjon og at de fritt får gi uttrykk for sine synspunkter. I tillegg plikter kommunen å samarbeide både med barn og foreldre.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgavene som følger av barnevernloven, som ikke er tillagt et statlig organ og de skal ha et internkontrollsystem som sikrer dette. Kommunen har også ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Barneverntjenesten skal blant annet arbeide forebyggende, samarbeide med andre deler av forvaltningen og frivillige organisasjoner, samt utarbeide individuell plan for å ivareta barns interesser. Det er barneverntjenesten i oppholdskommunen til barnet som er ansvarlig for å yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Barnevernstjenesten i Nesodden er organisert under virksomhet Barn, unge og familie (BUF). Virksomheten er underlagt kommunalsjef for Skole, barnehage og oppvekst. Barnevernstjenesten ledes av en egen fagsjef. Barnevernet i Nesodden har 14,5 årsverk og 15 ansatte.

Barnevernet er i gang med et utviklingsprosjekt i samarbeid med KS-konsulent. Arbeidet starter opp høsten 2019 og vil avsluttes i løpet av første halvdel i 2020. Målet med prosjektet er økt effektivitet i saksbehandlingen og mer kunnskapsdeling[91].

[90] LOV 1992-07-17 nr 100; Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
[91] Framsikt. Nesodden kommune. Skole, barnehage og oppvekst. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2020/nesodden/bm-2020-kst_vedtak_2020-2023/#/budsa/orgstructuremain/2

Kommunen har de senere årene ifølge Framsikt styrket avdeling Psykisk helse barn og unge. Dette gjør at barnevernstjenesten i større grad kan benytte seg av kommunale tiltak fremfor dyrere eksterne tiltak. Det er ønskelig fra kommunens side å i størst mulig grad benytte seg av intern kompetanse, fremfor å leie inn eksterne saksbehandlere. I 2018 benyttet kommunen seg av eksterne saksbehandlere tilsvarende en stilling i saker barnevernet selv ikke hadde kapasitet til å behandle innen frister. Kommunen ble derfor bedt om å ansette en person fast for å redusere konsulentbruken. Dette reduserte utgiftene til eksterne konsulenter[92].

Kommunen benytter seg i tillegg av eksterne konsulenter med barnevernsfaglig kompetanse til veiledning av foreldre i hjemmet, tilsyn i hjemmet og leie av samværslokaler, og leie av tolketjenester ved behov.

Det fremgår av Framsikt at budsjettet for bruk av konsulenttjenester med barnevernsfaglig kompetanse har stått uendret i mange år, og det er behov for en oppjustering av budsjettet på 2,5 mill. kr., hvorav 0,6 mill. kr gikk til en ny 100 % stilling som saksbehandler.

Nesodden kommune deltar i et interkommunalt samarbeid med andre Follokommuner i en felles barnevernsvakt. Follo Barnevernsvakt er akutt beredskap på kveld og helg for kommunene i Folloregionen[93]

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at de har hatt for få ansatte, hvilket har gitt fristbrudd. Etter kommunen fikk opprettet ny en stilling, ser de at de kjøper færre tjenester av eksterne barnevernskonsulenter. Det er en utfordring for kommunen at Oslo kommune lønner bedre på dette området, hvilket gir en konkurranse om kompetanse og høy turnover.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Barnevern»:

Publiserte tall 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger 0-22 år	4738	8596	9788	9614	7042	7368	8367
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år	4	4,4	4,6	4,2	4,4	4,3	4,6
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggere 0-17 år	4,2	4,8	5,2	4,8	4,7	4,8	4,8
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år	3	3,3	3,6	3,5	3,7	3,3	3,8
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak	35020	37535	41756	45917	48625	50995	55987
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251)	17559	25639	40549	35925	31659	39986	42162
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	501323	554246	520427	585627	419619	483740	439020
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	21,5	24,5	24,4	23,7	20,3	19,8	18,8
Undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	93	73	70	66	90	92	89

[92] Framsikt. Nesodden kommune. Barn, unge og familie. Hentet fra; https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/25/?scrollTo=t-20&search=barnevern
[93] Enebakk kommune. Barnevernvakten. Hentet fra: https://www.enebakk.kommune.no/barnevernvakten.350711.no.html

Publiserte tall 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle

Funksjon 244 = Barneverntjeneste | Funksjon 251 = Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet | Funksjon 252 = Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet

KOSTRA-tallene viser at netto driftsutgifter til barnevernstjenesten per innbygger 0-22 år har vært økende i perioden, og utgiftene ligger høyere enn tilsvarende kommuner i samme KOSTRA-gruppe, Akershus og resten av landet. Det har vært en økning i brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet. Utgiftene for 2019 er høyere enn for tilsvarende kommuner, Akershus og landet.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 29. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Barnevern.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området BARNEVERN

2018	2019	2020
264	353	29

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS foretok en forvaltningsrevisjon av barnevernet i kommune i 2013. Formålet med prosjektet var å undersøke hvordan bekymringsmeldinger til barnevernet og hjelpetiltak i hjemmet blir fulgt opp, samt belyse hvordan kommunen legger til rette for forbyggende barnevern.

Basert på funn i sine undersøkelser gav Follo distriktsrevisjon følgende anbefalinger:

- Forebygging. Kommunen bør igangsette tiltak for å sette forebyggende barnevern på dagsorden. Herunder anbefales at kommunen:
  - Definerer hvem som skal ha hovedansvaret for det forebyggende arbeidet i kommunen som helhet (f.eks. enhet eller person).
  - Sette i gang et arbeid for å utforme en plan for det forebyggende arbeidet.
- Bekymringsmeldinger
  - Barneverntjenesten bør utarbeide skriftlige rutiner for samarbeidet med virksomheter/organisasjoner utenom stat og kommune.
  - Kommunen bør legge til rette for et nærmere samarbeid mellom barnevernet, tannlegene og fastlegene, slik at meldeplikten til disse blir klargjort.
  - Kommunen bør iverksette tiltak for å redusere fristoversittelser ved undersøkelsessaker.
- Hjelpetiltak
  - Kommunen bør påse at alle som har fått vedtak om hjelpetiltak har en gyldig tiltaksplan.
  - Barneverntjenesten bør forbedre rutinene for evaluering av måloppnåelse i tiltaksplanen.
- Internkontroll
  - Kommunens administrasjon bør ta et initiativ til en dialog med barneverntjenesten om ivaretakelse av brukernes personvern.
  - Kommunen bør utvikle et system for å registrere oppdragstakerens vurdering av barnevernstjenestene.
  - Barneverntjenesten bør legge til rette for et system for en erfaringsutveksling med foreldre og barn utover brukerundersøkelser og møter.

- Kommunen bør vurdere om risikoanalysen gir en god oversikt over risikoområder i tjenesten.
- Kommunen iverksetter nødvendige tiltak slik at avvikssystemet kan virke etter hensikten

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever barnevern er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer barnevern som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om barnevern er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 37,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	37,5 %

5.1.6. Kultur og idrett

Kommunene skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet [94] regionalt og lokalt. Kommunene har ansvar for folkebibliotekene [95] og kulturskolene [96]. Mange kommuner har organisatorisk tilknytning til ett eller flere lokale museer. Kommunene har ansvar for å forvalte kunst kommunen selv eier.

Som andre frivillige organisasjoner[97] er også idrettslag viktige for demokratiet, og bidrar med store verdier til samfunnet og er samfunnsbyggende. Gjennom frivillig arbeid ytes det en betydelig innsats som supplerer og forsterker kommunale tjenester. I «Den norske idrettsmodellen» [98] fremgår det blant annet at kommunene er den viktigste offentlige bidragsyteren når det gjelder å skape gode rammebetingelser for lokal idrettsaktivitet. Det fremgår videre at tilrettelegging for idrett ikke er en lovpålagt oppgave for kommunene, og at tilskuddsnivået i stor grad kan være påvirket av kommuneøkonomien. Kommunen samarbeider med idretten gjennom et idrettsråd [99], og formålet er at det skal være en arena for samarbeid mellom idrettslag, idrettskrets og kommunen.

[94] LOV 2007-06-29 nr 89; Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova)
[95] LOV 1985-12-20 nr 108; Lov om folkebibliotek (folkebiblioteksloven)
[96] LOV 1998-07-17 nr 61; Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), § 13-6.
[97] Regjeringen.no – Lokaldemokrativeileder – frivillig sektor og lokaldemokrati: https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/frivillig-sektor-og-lokaldemokratiet/id2425555/
[98] Meld. St. 26 2011–2012: Den norske idrettsmodellen
[99] LOV for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, vedtatt på Idrettstinget 2019, med virkning fra 1. januar 2020.

I enkelte kommuner er det innført en ordning med innsynsrevisjon. Her setter kommunestyret som vilkår for tilskuddet at revisor har innsynsrett hos tilskuddsmottakeren, for å kontrollere om tilskuddet er benyttet i tråd med formålet.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

I Nesodden kommune er fagområdene Nesodden bibliotek, Ungdom og fritid og Kultur, idrett og friluftsliv organisert under virksomhetsområdet Kultur. Virksomheten tilrettelegger for et mangfold av kulturelle tilbud og aktiviteter, og skaper et levende lokalsamfunn på Nesodden. Virksomheten har fokus på samarbeid og trivsel og har som mål å optimalisere muligheten for tverrfaglig samarbeid. Det er 18 årsverk i virksomheten.

Nesodden kommune har utarbeidet en Kulturplan. Kulturplanen er en kommunedelplan for kultursatsningen i kommunen og skal være kommunens viktigste redskap med hensyn til å oppnå en målrettet og strategisk tilnærming til kulturfeltet. Planstrategien peker på at det også foreligger nasjonale forventninger om at kommunen fokuserer på temaet kulturmiljø i sin planlegging. Kulturplanen er ikke lovpålagt. Planprogrammet for ny kulturplan ble vedtatt i kommunestyret 19.06.2014. Kulturplan 2016–2023 er en rullering av Kulturplan 2007–2018.

Nesodden kulturråd ble opprettet i 2014 for å bidra i videreutviklingen av kommunens kulturliv. Styret i Nesodden kulturråd har bred kunstfaglig tyngde og fungerer som samarbeidspartner og høringsinstans for kommunen, i tillegg til å være en felles stemme for Nesoddens kunst- og kulturaktører. Nesodden kulturråd ønsker å profesjonalisere rådet, og styret har som målsetting å struktureres i form av en arbeidende styreleder eller et sekretariat.

Kultur, idrett, friluft har krevende inntektskrav på utleie av kommunale bygg som Tangenten – Nesodden kommunesenter, Samfunnshuset, Fjellstrand Grendehus, Nesoddtangen gård, To gård. Tangenten trenger mer bemanning for å driftes tilfredsstillende og trygt. Det er et stadig økende behov for et kulturbygg, og utredning av dette startet i 2018[100].

Nesodden bibliotek har som mål å være en viktigmøteplass for alle kommunens innbyggere. Det skal fungere som et lokalt litteraturhus med et variert kulturtilbud som oppleves som relevant og interessant. I Kulturplanen oppgir kommunen at Nesodden bibliotek har høye besøkstall og stor aktivitet gjennom hele året. Dagens bemanningssituasjon skal være utfordrende, og det opereres med en stram og lite fleksibel vaktplan, samt at det er høy vikarbruk[101]. Ved å øke bemanning og ansette arrangementsansvarlig, IT-bibliotekar, bibliotekar med fokus på voksenformidling og integrering, samt ekstrahjelp til helgevakter, vil biblioteket kunne opprettholde og videreutvikle sitt tilbud, i tillegg til å utvide åpningstidene. Som

[100] Nesodden kommune. Kulturplan 2016-2023. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ia37a8e8c-174e-4adc-8b2d-dc9ac830d12c/kulturplan_endelig_pdf_hoeyopploeselig.pdf
[101] Framsikt. Nesodden kommune. Kulturskolen. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/26

institusjon er Nesodden bibliotek en viktig aktør i lokalsamfunnet og dekker et samfunnsbehov for lik tilgang til informasjon, kunnskap og kultur[102].

Nesodden kommune har ikke egne muséer, men bistår Follo museum med driftstilskudd[103].

Nesodden kulturskole tilbyr undervisning i musikk, visuell kunst og animasjon til barn og unge i alderen 0-20 år i Nesodden kommune. Skolen skal gi et tilbud til og være en samarbeidspartner for grupper og enkeltpersoner innen ulike kulturuttrykk, både som forvalter og videreutvikler.

Rammeplan for kulturskolen "Mangfold og fordypning", legges til grunn for driften av kulturskolen. Lærerrollen og kvalitetsarbeid er sentrale utviklingsområder i implementering av rammeplanen. Undervisningen skjer i grupper og gjennom individuell undervisning på ettermiddagstid/kveldstid. Hovedvekten av undervisningen foregår i Tangenten. Kulturskolen har samarbeid med og selger tjenester til grunnskole, barnehage og flyktningetjenesten[104].

Kommunen har i sammen med andre Follokommuner et samarbeid mellom kulturskolene i Follo kalt Follopiloten. Dette er et viktig tiltak som bidrar til økte muligheter for kulturskolen på Nesodden. Gjennom Follopilotene får kommunen tilgang til kompetanse, arrangementer og nettverk som totalt sett gir et kvalitativt og mangfoldig tilbud for deltagerne i kulturskolen. Deltakelsen koster kommunen 80 000 kr over fire år[105].

Kulturskolen hadde i 2018 et overforbruk på reparasjoner til instrumenter og utstyr.

Det fremkommer ikke av Kulturplanen 2016-2023 hvilket arbeid kommunen har i møte med idretten foruten et samarbeid i forbindelse med utdeling av årets idrettspris. Kommunen legger til rette for idrett gjennom idrettshaller og svømmehaller. Dette redegjøres for under kapittel 5.3.5 *Vei, park og idrettsanlegg*.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Kultur / Barne- og ungdomstiltak»

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kom. totale netto driftsutgifter	4,2	3,8	3,7	3,7	3,4	4,2	4,2
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kom. totale netto driftsutgifter	1,3	1	0,9	1	1,1	1,7	1,4
Netto driftsutgifter til barn og unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	1,2	1,2	1,2	1,1	0,9	0,9	0,8
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386)	15813	15410	15706	16602	313752	570991	6466130

[102] Nesodden kommune. Kulturplan 2016-2023. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ia37a8e8c-174e-4adc-8b2d-dc9ac830d12c/kulturplan_endelig_pdf_hoeyopploeselig.pdf
[103] Nesodden kommune. Kulturplan 2016-2023. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ia37a8e8c-174e-4adc-8b2d-dc9ac830d12c/kulturplan_endelig_pdf_hoeyopploeselig.pdf
[104] Framsikt. Nesodden kommune. Kulturskolen. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/26
[105] Framsikt. Nesodden kommune. Kulturskolen. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/26

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger	2035	1950	1951	1991	1921	2417	2620
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger	176	34	243	262	1645	1686	1573
Besøk i folkebibliotek per innbygger	9,2	8,1	7,7	8,5	3,2	4	4
Besøk per kinoforestilling	51,3	47,6	67	85,2	23,8	22,8	27,2
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole	12,1	10,8	10,4	13,3	18,9	16,4	18,9
Omløpshastighet for bøker	1,3	1,2	1,3	1,5	1	1,5	0,8
Brutto driftsutgifter til folkebibliotek	5706	5919	6146	6195	114556	199439	1809288

Funksjon 231 = Aktivitetstilbud til barn og unge | Funksjon 370 = Bibliotek | Funksjon 373 = Kino | Funksjon 375 = Muséer | Funksjon 377 = Kunstformidling | Funksjon 380 = Idrett og tilskudd til andre idrettslag | Funksjon 381 = Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg | Funksjon 383 = Kulturskole | Funksjon 385 = Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg | Funksjon 386 = Kommunale kulturbygg

KOSTRA-tallene viser at kommunens netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger har holdt seg stabilt og ligger på samme nivå som sammenlignbare tall for kommuner og landet for øvrig. Det fremkommer at bruk av kulturtilbud som folkebibliotek og kino ligger over gjennomsnittet i forhold til sammenlignbare kommuner. Deltakelse på kommunens kulturskole har vært øktende de siste årene, men er likevel lavere enn i sammenlignbare kommuner og i landet for øvrig.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området KULTUR

2018	2019	2020
134	132	74

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 74. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Kultur.

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever kultur og idrett er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer kultur og idrett som moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kultur og idrett er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	12,5%

5.1.7. Tros- og livssynssamfunn

Den norske kirke ble selvstendig fra staten fra 2017. Kommunene har hatt det økonomiske ansvaret for kirken siden kommunene ble opprettet i 1837 [106]. Dette ansvaret omfatter at kommunen utreder en del utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd. Staten gir tilskudd [107] etter budsjettsøknad fra Kirkemøtet.

Tilskuddsordningen for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene i Norge [108]. Det årlige tilskuddet skal tilsvare statens og kommunens budsjetterte utgifter per medlem i Den norske kirke.

Det er fremmet et forslag til lovvedtak til stortinget med forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn [109]. Loven tar for seg vilkår for registrering som tros- eller livssynsamfunn, regler for tilskudd til tros- og livssynssamfunn, regler om inn- og utmelding av trossamfunn, vigselsrett for tros- og livssynssamfunn m.m. Rammelovgivning om Den norske kirke inngår som et kapittel i loven. Forslaget foreslår enkelte endringer i ekteskapsloven [110] og lov om gravplasser, kremasjon og gravferd [111], og den nye loven er tenkt å erstatte lov om Den norske kirke, lov om trudomssamfunn og ymist anna [112] og lov om tilskott til livssynssamfunn [113].

I enkelte kommuner er det innført en ordning med innsynsrevisjon. Her setter kommunestyret som vilkår for tilskuddet at revisor har innsynsrett hos tilskuddsmottakeren, for å kontrollere om tilskuddet er benyttet i tråd med formålet.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha lav til moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Det kirkelige området ledes av kirkelig fellesråd og administrativ leder er kirkevergen. Kirkelig fellesråd har ansvaret for bygging, drift og vedlikehold av kirker, samt forvaltning av gravplasser. Det er også de som drifter menighets- og prestekontorer. Fellesrådet forvalter de kommunalt bevilgede midlene og tilskudd fra staten, samt andre tilskudd[114].

Kommunen gir også tilskudd til andre trossamfunn.

I 2019 var 59,7 % av befolkning på Nesodden medlemmer av Den norske kirke, men 13 % var medlemmer i andre tros- og livssynssamfunn[115].

---

[106] KA – Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter: Kirke og kommune – Samarbeid, ansvar og utfordringer i lokalsamfunnet, desember 2016
[107] LOV-1996-06-07-31: Lov om Den norske kirke (kirkeloven), § 2 a.
[108] https://www.regjeringen.no/no/tema/tro-og-livssyn/tros-og-livssynssamfunn/id2000112/,
[109] Prop. 130 L (2018 –2019): Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven)
[110] LOV-1991-07-04-47: Lov om ekteskap [ekteskapsloven]
[111] LOV-1996-06-07-32: Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven)
[112] LOV-1969-06-13-25: Lov om trudomssamfunn og ymist anna
[113] LOV-1981-06-12-64: Lov om tilskott til livssynssamfunn
[114] Framsikt. Nesodden kommune. Kirke og trossamfunn. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/66
[115] SSB, Kommunefakta, Nesodden. Hentet fra: https://www.ssb.no/kommunefakta/nesodden

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at kirkene er små og at dette er et problem i forbindelse med begravelser. Kommuneadministrasjonen opplever å ha et godt samarbeid med kirkevergen.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Kirke»:

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter.	0,8	0,8	0,7	0,7	1	0,9	1,1
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	1	0,8	1
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere	62,5	61,7	60,8	59,7	72,1	63,6	68,6
Døpte i prosent av antall fødte	48,4	43,4	33,3	42,1	59,4	43,3	50,6
Konfirmerte i prosent av 15-åringer	38,3	39,9	32,7	32,8	55	45,7	54,3
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde	92,4	89,7	79,3	75,4	88,2	82,8	85,3
Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Dnk i prosent av antall innbyggere	13,1	12,6	13,1	13	11,3	14,5	12,6
Brutto driftsutgifter til funksjon 390, 393 per. innbygger i kroner	357	360	365	375	547	497	630
Lønnsutgifter til funksjon 390, 393 pr. innb.	37	40	44	47	13	36	37

Funksjon 390 = Den norske kirke | Funksjon 393 = Gravplasser og krematorier

KOSTRA-tallene viser at kommunens netto driftsutgifter for kirken ligger noe under sammenlignbare kommuner og landet for øvrig. Prosentandelen som lar seg døpe og konfirmere har gått ned de siste årene og er lavere enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig.

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever tro- og livssynsamfunn er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer dette som lite viktig til moderat del av kommunens oppgaver. På spørsmål om tro- og livssynssamfunn er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer ingen av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Liten	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Lite viktig til moderat	Prioritert av	0,0 %

5.2. Helse, omsorg og sosial

Pasient- og brukerombudet skal hjelpe innbyggerne med spørsmål om helsetjenester og gi råd og veiledning om rettigheter man har som pasient. Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus har i sin årsmelding for 2018[116] pekt på en rekke områder de mener de kommunale helse- og omsorgstjenestene i Oslo og kommuner Akershus har ut utfordringer knyttet til. Dette er:

- Gruppen som innvilges langtidsplass på sykehjem blitt gradvis dårligere. Dette stiller stadig større krav til kompetanse hos dem som jobber i sykehjemmene, i tillegg til at det også vil kunne medføre krav til en økt bemanning.
- Samhandlingen internt i kommunene og mellom kommunene og sykehusene kan bli bedre. Det samme gjelder informasjonen og samarbeidet mellom helsepersonell og de pårørende, der det er naturlig.
- Det er store ulikheter mellom kommuner og bydeler både når det gjelder antall timer som tildeles til brukerstyrt personlig assistent (BPA).
- Det er uønsket variasjon i både tilgang og bruk av helsetjenester for mennesker med psykiske helseproblemer. Variasjon ses gjennom hele behandlingsforløpet, fra henvisning, ventetid, utredning, behandling og oppfølging.
- Rusavhengige kan ha behov for ulike hjelpetiltak over tid. De ser at det er avgjørende at tiltakene er koordinert. Opphold i behandlingsforløpet fører til sårbare overganger. En mer aktiv bruk av individuell plan vil kunne bidra til bedre behandlingsforløp.

5.2.1. Helsetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helsetjenester [117]. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Kommunen har plikt til å tilby blant annet helsetjeneste i skolene, helsestasjonstjeneste og svangerskaps- og barselomsorgtjenester og hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner. Videre skal kommunen tilby utredning, diagnostisering og behandling, herunder fastlegeordning, samt sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering. Kommunen har også plikt til å samarbeide med spesialisthelsetjenesten.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har utarbeidet Plan for helse og omsorg 2019-2027. Planen skal være et politisk og administrativt grunnlag for å planlegge en langsiktig og bærekraftig utvikling av kommunens helsetjenester. Planen skal oppfylle kommuneplanens samfunnsdel. Planen får sin oppfølging gjennom

[116] Årsmelding 2018, Pasient- og brukerombudet – Oslo og Akershus
[117] LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

virksomhetenes handlingsplaner. Satsningsområdene med tilhørende tiltak vil konkretiseres i temaplaner og virksomhetsplaner i helse- og omsorgsavdelingene[118].

Planen gir følgende strategier for kommende planperiode[119]:

- Helsefremmende og forebyggende arbeid
- Aktiv brukermedvirkning
- Service, imøtekommenhet og informasjon
- Hovedfokus på egenmestring og deltakelse. Utgangspunkt «Hva er viktig for deg»?
- Sørge for at riktig tjeneste gis til riktig tid, rett omfang og riktig omsorgsnivå
- Frivillige og pårørende som ressurs
- Egnet botilbud med tilpasset aktivitet. Mat og måltid har en viktig rolle
- Sørge for at tjenestetilbudene er best mulig koordinert og effektive
- Tjenester der folk bor
- Utvikle velferdsteknologi i samarbeid med brukere og pårørende
- Styrke samarbeidet med frivillige

I Nesodden er kommunelegen ansatt i en 50 % stilling. Ifølge planen ser kommunen selv at dette begrenser muligheter for deltakelse i ulike grupper og prosjekter. Det er 16 fastleger fordelt på fire legesentre i kommunen. I planen fremkommer det at kommunen ser at antallet møtepunkter mellom fastleger og virksomheter i Helse og omsorg er begrenset[120].

Nesodden har en ordning med daglegevakt på hverdager. Fastlegene som er med i ordningen har legevakt på sine egne legekontorer. På kvelder, helger og helligdager betjener Follo lokalmedisinske senter (Follo LMS) legevakt for Nesoddens innbyggere. Follo LMS er lokalisert på Ski sykehus[121]. Etter vedtak i kommunestyret har det blitt utredet muligheter for lokal legevakt hele døgnet. En lokal legevakt vil kreve økt kompetanse, og kan dermed være attraktiv med tanke på rekruttering.

Nesodden kommune samarbeider med Ahus og andre Follokommuner innenfor helseområdet for å sikre systematisk samarbeid mellom helhetlige, koordinerte og kvalitative gode helsetjenester. Overordnet samarbeidsavtale mellom Ahus og kommunene skal sikre en tydelig oppgave-, ansvars- og funksjonsfordeling mellom partene. Avtalen angir overordnede bestemmelser om samarbeidsformer og beskriver formelle møteplasser mellom partene[122].

I Overordnet samhandlingsplan for Ahus og tilhørende kommuner fremkommer det at kommunen har en avgjørende rolle for gjennomføringen av kvalitetsreformen Leve hele livet. Denne reformen skal ses i sammenheng med regjeringens plan for omsorgsfeltet, herunder Demensplan 2020[123]. Målet for samhandlingen er bedre helse i befolkningen og gode behandlingsforløp. Det skal være fokus

[118] Nesodden kommune, *Plan for helse og omsorg 2019-2027*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf
[119] Nesodden kommune, *Plan for helse og omsorg 2019-2027*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf
[120] Nesodden kommune, *Plan for helse og omsorg 2019-2027*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf
[121] Nesodden kommune, Legevakt. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/helse-omsorg/helse/legevakt-oyeblikkelig-hjelp/
[122] Akershus universitetssykehus, Overordnet samarbeidsavtale mellom AHUS og kommuner.
[123] Akershus universitetssykehus, Overordnet samarbeidsavtale mellom AHUS og kommuner.

og samarbeid for å legge til rette for økt mestringsevne hos de som lever med kronisk sykdom og/eller nedsatt funksjon som følge av sykdom. Ekstra fokus skal rettes mot barn og unge.

For planperioden 2020-2022 er det satt følgende satsningsområder for Ahus og kommunene for bedre helse i befolkningen og sikre gode behandlingsforløp[1242]:

- Samarbeid om de mest sårbare pasientgruppene
- Psykisk helse og avhengighet
- Digital samhandlingsteknologi
- Kompetanse

I tilknytning til den overordnede samarbeidsavtalen er det inngått delavtaler mellom partene. Dette gjelder blant annet svangerskap-, fødsel- og barselomsorg, forebygging og beredskap og akuttmedisinsk kjede, samt andre oppgaver som løses av spesialisthelsetjenesten [125]. I Plan for helse og omsorg 2019-2027 lister kommunen opp utfordringer knyttet til tilfredsstillende pasientforløp og riktig ansvarsfordeling, og kompetanseoverføring mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Som tiltak har kommunen satt ned ulike fagforum som følger opp delavtalene. Systematisk samarbeid forsøkes sikres gjennom deltakelse i samarbeidsmøter med Akershus universitetssykehus[126].

Follokommunene Nordre Follo, Ås, Nesodden, Enebakk og Frogn har gått sammen om en felles satsning på velferdsteknologi i Follo i årene 2017-2020. Prosjektets hovedmål har vært å sikre brukervennlige og effektive helsetjenester som best imøtekommer brukerens behov. Folloprosjektet skal bidra til at velferdsteknologi er en integrert del av kommunenes tjenestetilbud innen 2020. Folloprosjektet skal videre bidra til at kommunene lykkes med å sikre overgangen fra implementering til drift, og fra innovative løsninger til etablerte løsninger[93].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen har ansatt en leder for den nye legevakten som er planlegges åpnet 1.1.2021. Kommunen forteller at dersom de ikke rekker denne fristen har de mulighet til å kjøpe legevaktstjenester ved Follo lokalmedisinske senter.

Kommunen har ikke hatt utfordringer knyttet til rekruttering av fastleger, men de ser at tilgangen til fysioterapeuter og ergoterapeuter ikke er god nok.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Helse- og omsorgstjenester»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger	18138	18288	19827	20843	23537	23731	27998
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innb.	188	189,4	185,9	194,7	257,5	248,9	300,1

[124] Akershus universitetssykehus, Overordnet samarbeidsavtale mellom AHUS og kommuner.
[125] Akershus universitetssykehus, Overordnet samarbeidsavtale mellom AHUS og kommuner.
[126] Nesodden kommune, Plan for helse og omsorg 2019-2027. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Legetimer per uke per beboer i sykehjem	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud	0,7	0,6	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	5	4,9	5,2	5,3	4,8	4,7	4,8
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere	8,9	9,9	10,5	10,4	10,2	10	11,2
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere	7,9	8,1	8	8	8,5	9,4	9,6
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innb. 0-20 år	31,3	34,8	36,4	45,4	46	41,7	44,5
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	100,5	91,4	97,9	100,6	68,4	88,7	90,2

KOSTRA-tallene viser at netto driftsutgifter per innbygger for kommunehelsetjenesten ligger noe under tilsvarende kommuner og landet for øvrig. Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter ligger noe over tilsvarende kommuner og landet for øvrig.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 290. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Helse.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området HELSE

2018	2019	2020
393	324	290

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte i 2015 en forvaltningsrevisjon av Samhandlingsreformen. Formålet med prosjektet var å undersøke om Nesodden kommune har styring og kontroll med innføringen av samhandlingsreformen og om reformen virker etter hensikten.

Revisjonen fant at Nesodden kommune har et godt samarbeid med hovedsamarbeidspartner Akershus Universitetssykehus (Ahus) og de andre helseforetakene de samarbeider med. Samhandlingsreformen har ført til en markert bemanningsøkning innen Nesodden kommunes helse- og omsorgtjenester. Fra 2012 til 2014 økte antall ansatte innen helse og omsorg med ca. 40 årsverk (17 %). Nesodden kommune har utarbeidet systemer og rutiner for kontroll av kostnader for overliggerdøgn. Revisjonen har ikke avdekket svikt i denne kontrollen.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever helsetjenester er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer helsetjenester som en svært viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om helsetjenester er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 43,8 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	43,8 %

5.2.2. Omsorgstjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige omsorgstjenester [127]. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Kommunen skal tilby helsetjenester i hjemmet, personlig assistanse, institusjonsplass og dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. I tillegg har kommunene har ansvar for krisesentrene [128].

Det er ikke skarpe skiller mellom helsetjenester og omsorgstjenester, og inndelingen mellom dem i denne rapporten bygger på en skjønnsmessig vurdering, og behovet for å skape en oversiktlig og leservennlig struktur.

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus har i sin årsmelding for 2018[129] sett at den gruppen som innvilges langtidsplass på sykehjem blitt gradvis dårligere. Dette stiller stadig større krav til kompetanse hos dem som jobber i sykehjemmene, i tillegg til at det også vil kunne medføre krav til en økt bemanning.

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus ser at overganger mellom de ulike tilbudene er sårbare. Enkelte pasienter, og særlig eldre pasienter, opplever en runddans mellom sykehus, KAD (Kommunal Akutt Døgnavdeling), helsehus, trygghetsavdeling og hjem. Noen i livets siste fase. Samhandlingen internt i kommunene og mellom kommunene og sykehusene kan bli bedre. Det samme gjelder informasjonen og samarbeidet mellom helsepersonell og de pårørende, der det er naturlig.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune drifter Nesoddtunet helse- og omsorgssenter. Sykehjemmet har avdelingen for korttidsopphold, avlastningsopphold og langtidsopphold. Det fremkommer av Plan for helse og omsorg

[127] LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
[128] LOV 2009-06-19 nr 44; Lov om kommunale krisesentertilbod (krisesenterlova)
[129] Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus. *Årsmelding 2018.* Hentet fra: https://helsenorge.no/pobo-seksjon/PublishingImages/pasient-og-brukerombudet/oslo-og-akershus

2019-2027 at sykehjemmet har utfordringer med å rekruttere ønsket kompetanse, da spesielt sykepleiere, og at det er noe uønsket deltid[130].

Kommunen tilbyr tjenester som hjemmesykepleie, omsorgsboliger, fysio- og ergoterapi for voksne, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), dagtilbud til hjemmeboende og innbyggere med nedsatt evne til egenomsorg, og støttekontakt. Kommunen fremhever selv at de har utfordringer knyttet til rekruttering, stabilitet og riktig kompetanse til BPA og støttekontakter. Kommunen har også begrensede ressurser å bruke på fysio- og ergoterapeuter.

Krise- og incestsenteret i Follo IKS er et interkommunalt selskap, og eies og drives av Ås, Ski, Oppegård, Nesodden, Frogn, Vestby og Enebakk. Senteret ligger i Ås. Krise- og incestsenteret driftes med offentlige midler. Krisesenterets budsjett bevilges i sin helhet fra kommunene ut ifra innbyggertall. Incestsenterets budsjett bevilges med 80% driftsmidler fra staten og 20% fra kommunene ut ifra innbyggertall.

Krise- og incestsenterets hovedmål er å:

- Yte hjelp til voksne og barn i mishandlingssituasjoner, herunder tvangsekteskap kjønnslemlestelse, voldtekt og menneskehandel
- Synliggjøre og bekjempe privat vold
- Yte hjelp til personer som har vært utsatt for incest eller seksuelle overgrep, og deres pårørende
- Gi rask og kortvarig bistand

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at de kommunale helseinstitusjonene må konkurrere med helseinstitusjonene i Oslo og Sunnaas sykehus om kompetanse. Kommunen ser at de har noe høy turnover. Sykehjemmet har de siste årene fått et svekket omdømme, hvilket kan gi en utfordring ved rekruttering av sykepleiere.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Helse- og omsorgstjenester»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger	18138	18288	19827	20843	23537	23731	27998
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innb.	188	189,4	185,9	194,7	257,5	248,9	300,1
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	26	25,3	26,1	27,4	30	30	31,3
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/helseutdanning	78,3	76,5	74,9	75,5	77	74,1	77,5
Årsverk per bruker av omsorgstjenester	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester	29,3	28,9	26,1	26,1	28	26,2	30,1
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år	41,5	42,9	48,3	46,2	51,9	48,7	47,2
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem	13	12,9	14,4	12,3	10,5	10,6	11,3

[130] Nesodden kommune, *Plan for helse og omsorg 2019-2027*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc	100	100	100	100	88,3	91,3	89,2
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon	3507	3620	3815	3822	3987	3779	3802
Andel private institusjonsplasser	0	0	0	0	1,6	5,2	9,4

KOSTRA-tallene viser at netto driftsutgifter per innbygger i pleie- og omsorgstjenesten ligger noe under sammenlignbare kommuner og landet for øvrig. Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester er noe lavere enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig, men andel innbyggere 80 år og over som bor på sykehjem er høyere enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig. Nesodden kommune har en høyere andel brukertilpassede enerom m/eget bad/wc enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 260. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Pleie og omsorg.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området PLEIE OG OMSORG

2018	2019	2020
405	342	260

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte i 2017 en forvaltningsrevisjon ved Nesoddtunet sykehjem. Forvaltningsrevisjonens formål var å vurdere aspekter ved kvaliteten i tilbudet til beboere ved Nesodden kommunes sykehjem. Tre problemstillinger ble undersøkt:

- Saksbehandling og tildeling av tjenester i forhold til regelverk
- Kommunens system for å etterleve *Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene* (kvalitetsforskriften) i sykehjemmet
- Tjenesteutførelse i forhold til intensjonene i kvalitetsforskriften.

Follo distriktsrevisjon IKS anbefalte da Nesodden kommune å vurdere følgende tiltak:

- Nesoddtunet bo- og servicesenter, som det het på 1990-tallet, heter nå Nesoddtunet sykehjem. Navneskiftet bør gjennomføres i Brønnøysundregisteret og i informasjon om sykehjemmet.
- Sykehjemmet bør utarbeide årlig (ikke treårig) virksomhetsplan. Virksomhetens organisasjonskart bør oppdateres med hensiktsmessige avdelingsnavn og lesbar tekst.
- Rutiner for melding av avvik i kvalitetssystemet Compilo og pasientjournalsystemet CosDoc bør avklares i 2017.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever omsorgstjenester er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer omsorgstjenester som en svært viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om omsorgstjenester er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 18,8 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	18,8 %

5.2.3. Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Kommunen har ansvar for konkrete tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne [131], samt å etablere et råd for målgruppen.

Regjeringen har nylig kommet med en strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse som gjelder for perioden 2020–2030 [132]. Her er det blant annet vist til at FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) forplikter norske kommuner til å jobbe helhetlig med tjenesteutvikling for å sikre grunnleggende rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse. Regjeringen ønsker at kommunene skal ha mer kunnskap om konvensjonens innhold og forpliktelser som ledd i arbeidet med likestilling av personer med funksjonsnedsettelse. FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal ivaretas i all politikkutforming.

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus har i sin årsmelding for 2018[133] har sett at det er store ulikheter mellom kommuner og bydeler både når det gjelder antall timer som tildeles til brukerstyrt personlig assistent (BPA), men også i hvilken grad man tildeler BPA i de tilfeller bruker tildeles færre timer omsorgstjenester enn 32 timer i uken, eventuelt 25 timer i uken. Enkelte kommuner tildeler tjenester organisert som BPA ned i timetall godt under 25 timer i uken, mens andre svært sjelden fatter vedtak om BPA dersom timetallet er under 32. Ombudet mener at det ikke bør være slik, og ser at slik tjenesten tilbys i mange kommuner i dag, er det grunn til å spørre om hensyn til kommunens økonomi går foran den enkelte brukers rett til et fritt og likestilt liv..

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy til veldig høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune tilbyr brukerstyrt personlig assistanse til de innbyggere som har behov for det. Formålet med tjenesten er en alternativ organisering for personer med behov for bistand i dagliglivet, både i og utenfor hjemmet. Brukeren har rollen som arbeidsleder og har ansvar for organisering og innhold i tjenesten. Tjenesten gis til personer som har et særlig hjelpebehov på grunn av sykdom,

[131] LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven), LOV-2017-06-16-51; Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)
[132] «Et samfunn for alle Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2030», Barne- og likestillingsdepartementet, desember 2018
[133] Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus. *Årsmelding 2018.* Hentet fra: https://helsenorge.no/pobo-seksjon/PublishingImages/pasient-og-brukerombudet/oslo-og-akershus

funksjonsnedsettelse eller andre årsaker. Etter at et vedtak for brukerstyrt personlig assistent er fattet, kan brukeren velge mellom kommunal eller privat driftsleverandør.

Målet med tjenesten er at personer med funksjonsnedsettelse i større grad kan oppleve likeverd, likestilling og mulighet for samfunnsdeltakelse. Brukerstyrt personlig assistent skal bidra til at arbeidsleder gis mulighet til yrkesdeltakelse, utdanning og et aktivt og selvstendig liv. Kommunen ser at det er utfordringer knyttet til at ikke alle som har fått et vedtak om BPA ønsker eller har kapasitet til å ta arbeidslederrollen[134].

Kommunen tilbyr avlastning til familier med barn og ungdom med nedsatt funksjonsevne ved Bergertoppen. På Bergertoppen arbeides det for å gi barn og ungdom et helhetlig tilbud, gjennom utstrakt samarbeid med pårørende og andre samarbeidspartnere. Det er et mål å kunne gi barn/ungdom en aktiv og meningsfull tilværelse med best mulig livskvalitet[135]. Det tilbys også avlastning utenfor institusjon til familier med barn/ungdom med særlig tyngende omsorgsbehov.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommuneadministrasjonen beskriver at dette er et kommunalområde med veldig god internkontroll.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjoner innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever tjenester til mennesker nedsatt funksjonsevne er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer slike tjenester som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om dette er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	0,0 %

[134] Nesodden kommune, Plan for helse og omsorg 2019-2027. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf
[135] Nesodden kommune, Bergertoppen. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/helse-omsorg/avlastning-og-stotte/avlastning-funksjonshemmede-barn-og-unge/

5.2.4. Psykisk helsearbeid

Kommunen har ansvar for konkrete tjenester til mennesker med psykiske lidelser [136].

Psykisk helse må også forstås i et folkehelseperspektiv. Mange kommuner rapporterer at psykisk helse er deres største folkehelseutfordring og at de mangler kunnskap om tiltak, verktøy og metoder som de kan ta i bruk. Psykisk helse skapes ikke i helsesektoren. Regjeringens folkehelsemelding [137] fra 2019 framholder at et viktig strategisk mål fremover er derfor å sørge for at de sektorer som har de mest sentrale virkemidlene for å fremme psykisk helse også har et eierskap til området. Barnehager, skoler, arbeidsplasser, lokal- og nærmiljø er de viktigste arenaer for å fremme god psykisk helse.

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus har i sin årsmelding for 2018[138] funnet at det er uønsket variasjon i både tilgang og bruk av helsetjenester for mennesker med psykiske helseproblemer. Variasjon ses gjennom hele behandlingsforløpet, fra henvisning, ventetid, utredning, behandling og oppfølging.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Avdeling psykisk helse er en del av virksomhet hjemmebaserte tjenester og består av psykiatrisk hjemmesykepleie, Nesoddtangen gård, bofellesskap for innbyggere psykiske lidelser, FACT-team og rask psykisk helsehjelp.

Nesodden kommune har utarbeidet Plan for psykisk helse og rus 2019-2023. Planen berører brukerperspektivet og samarbeid med frivilligheten, legetjenester, tjenester knyttet til psykisk helse, tjenester knyttet til rusarbeid, grensesnittet psykisk helse og rus, pårørendeperspektiv, arbeidsmiljø i kommuneorganisasjonen og kompetansen i organisasjonen. Plan for psykisk helse og rus er et strategisk dokument som angir mål og retningsvalg for kommunens arbeid de neste fire årene. Planen er forankret i planstrategien, og skal rulleres hvert fjerde år. Det er lagt stor vekt på helsefremmende og forebyggende arbeid. Planen ble vedtatt av kommunestyret 19.6.2019[139].

I Framsikt redegjør kommunen for utfordringer og muligheter for deres psykiske helsearbeid. De oppgir at det er utfordrende å skaffe egnet bolig til målgruppen innenfor psykisk helse og rus, spesielt de brukerne som har dobbeltdiagnoser. Kommunen har derfor etablert heldøgnsomsorg på Østråt. Kommunen trenger å etablere flere alternative botilbud tilpasset ulike behov. Tjenesten ser utfordringer knyttet til brukere som motsetter seg hjelp[140].

---

[136] LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
[137] Psykisk helse og livskvalitet - https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/innsikt/psykisk-helse-og-livskvalitet/id2544452/
[138] Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus. *Årsmelding 2018.* Hentet fra: https://helsenorge.no/pobo-seksjon/PublishingImages/pasient-og-brukerombudet/oslo-og-akershus

[139] Nesodden kommune, *Plan for psykisk helse og rus 2019-2023.* Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i7cbf91dd-a98e-49f9-8bcb-6203077427dd/plan-for-psykisk-helse-og-rus-2019-2023-vedtatt-190619.pdf
[140] Framsikt, Nesodden kommune. Rus og psykiatri voksne. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2020/nesodden/bm-2020-budsjett-_og_%C3%B8konomiplan_2020-2023/#/generic/orgstructuremain/4/47

Av planen fremkommer det at kommunen ser utfordringer ved at noen pasienter vil i perioder være i behov for sykehusinnleggelser i kortere eller lengre perioder. Det forventes i dag at kommunene raskere enn tidligere skal kunne ta imot, og tilby et faglig godt tilbud til personer med til dels alvorlige psykiske

Nesodden kommune opprettet i februar 2018 et tverrfaglig sammensatt fleksibelt oppsøkende behandlingsteam (FACT). Målgruppen til FACT er personer som har en psykisk lidelse hvor behandling/oppfølging er påkrevet, har alvorlig svikt i funksjonsnivå som følge av den psykiske lidelsen, hvor tilstanden er langvarig og gjennomgripende og som har behov for samordnet hjelp og oppfølging. lidelser, men som skrives ut av sykehus til tross for høyt symptomtrykk og betydelige funksjonsfall[141].

FACT-teamet jobber med personer med alvorlige psykiske lidelser. FACT driver oppsøkende arbeid i et bredt sammensatt tverrfaglig team og tilbyr oppfølging og behandling. Prosjektet ble i 2018 delvis finansiert av statlige tilskudd, men ble gitt mindre tilskudd i 2019, anslått til 750 000 kr mindre enn i 2018. Kommunen ønsker å fortsette med prosjektet, og er avhengig av at det blir bevilget midler. Teamet består av psykiater, psykolog, jobbspesialist, erfaringskonsulent og psykiatriske sykepleiere. Totalt 7 årsverk[142].

Nesoddtangen gård er en del av kommunens helhetlige behandlingstilbud innen psykisk helse og rus. Som følge av et begrenset driftsbudsjett fordrer en innsparing ved oppsigelser. Det drives en rekke gruppeaktiviteter på senteret (ernærings-workshop, datakurs, mestringskurs for angst og depresjon, selvhjelpgrupper, erfaringsutvekslingsgrupper, økonomisk rådgivning i samarbeid med NAV, fysisk aktivitet (boksing, turgruppe og yoga), kunst-utrykksterapi, ADL-ferdighetstrening). I Framsikt redegjør kommunen for at en redusering av drift vil redusere kvaliteten på det helhetlige arbeidet. Konsekvensene er at det kan gi økt press på individuell oppfølging for de oppsøkende psykisk helse- og rustjenestene.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Psykisk helse og rus»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (helse- og omsorg)				1,5	3,5	3,8	4,6
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial)				3,9	7,3	7,4	8,5
Andel nyinnflyttede med psykiske probl.				:	12	10	10
Andel nyinnflyttede rusmiddelmisbrukere med psykiske lidelser				11	8	8	7
Andel med psykiske lidelser på venteliste				:	..	..	..
Andel rusmiddelmisbrukere med psykiske lidelser på venteliste				:	..	..	..

[141] Nesodden kommune, *Plan for psykisk helse og rus 2019-2023*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i7cbf91dd-a98e-49f9-8bcb-6203077427dd/plan-for-psykisk-helse-og-rus-2019-2023-vedtatt-190619.pdf
[142] Framsikt. Nesodden kommune. Hjemmebaserte tjenester. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/47/?scrollTo=t-12&search=rus

KOSTRA-tallene viser at kommunen gjennomsnittlig har færre årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere enn sammenlignbare kommuner, fylket og landet for øvrig.

Forvaltningsrevisjon

I 2017 gjennomførte daværende Follo distriktsrevisjon IKS en forvaltningsrevisjon innenfor temaet psykisk helse barn og ungdom. Formålet med forvaltningsrevisjonen var å vurdere om Nesodden kommunes tilbud til barn og unge innen psykisk helsearbeid er i tråd med sentrale og lokale myndighetskrav.

Revisjonen undersøkte hvilke helsefremmende og forebyggende tiltak som er iverksatt i kommunen, hvilken oversikt kommunen har over helseutfordringene, om planer er tilfredsstillende, om målgrupper for tiltakene er identifisert, samt tilgangen på ressurser. Videre ble det sett på hvordan ansvaret for målgruppen er forankret i kommunen og hvordan det er tilrettelagt for samarbeid mellom deltjenester på tvers av fagområder for å kunne gi et best mulig tilbud. Revisjonen har også vurdert rutinene for vedtak om individuell plan og oppnevning av koordinator, og sett på om individuell plan er i bruk for barn og unge med psykiske helseutfordringer.

Forebyggende og helsefremmende arbeid

Det generelt rettede forebyggende arbeid blant barn og unge i Nesodden kommune er omfattende og har et bredt siktemål, som også omfatter psykisk helse. Kommunens folkehelseplan er tydelig på hvilke krav folkehelseloven stiller til folkehelsearbeidet i kommunen. Kommunen har et grundig og omfattende plangrunnlag på overordnet nivå.

Kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de faktorer som påvirker denne. Oversikten skal, foruten informasjon fra stat og fylkeskommune, også baseres på kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene og på kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn. Oversikten er, iht. kommunen selv, delvis kartlagt. Mangler ved oversikten over risikoutsatte grupper kan gjøre at grunnlaget for å målrette tiltak blir mangelfullt.

Kommunens forebyggende tiltak er noe generelle slik de er formulert i overordnete planer. Når det gjelder psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunen, er det lite som fremheves i planer om hva som er de faktiske utfordringene i Nesodden kommune. Revisjonen mener det ville være en fordel om det forelå en analyse for kommunen som helhet som redegjør for risikoutsatte grupper og tiltak rettet mot disse. Revisjonens inntrykk er at mye av kunnskapen om den lokale helsetilstanden og utsatte grupper, finnes blant ansatte på virksomhetsnivå. Systematisering og samordning av denne kunnskapen vil kunne bidra til å sikre et godt grunnlag for målrettede tiltak. Revisjonen viser også til at brukernes tilbakemeldinger på sentrale områder, er overveiende positive.

Etter revisjonens vurdering gir ikke denne forvaltningsrevisjonen grunnlag for å anbefale økte tildelinger, eller påpeke mangler når det gjelder kompetanse.

Tverrfaglig samarbeid

Gjennom etableringen av virksomhet Barn, unge og familie (BUF), hvor bl.a. psykisk helse for barn og unge inngår, har kommunen synliggjort at dette er en gruppe med spesielle behov og lagt til rette for et tverrfaglig samarbeid rundt dette. Tilbakemeldingene tyder på at denne organiseringen har vært positiv. BUF, barnehager og skoler er dessuten underlagt samme kommunalsjef. Det psykiske helsearbeidet for barn og unge har dermed en forankring på ledelsesnivå i kommunen.

I årsrapporten for 2016 viser kommunen til at den ikke har ressurser til å opprette en egen folkehelsekoordinator. Det heter videre at uten en stilling til å koordinere arbeidet må den enkelte virksomhet ta ansvar for folkehelseutfordringer på sitt fagfelt og samarbeide på tvers. Når det gjelder det psykiske helsearbeidet for barn og unge, kan det stilles spørsmål ved om denne ansvarsdelingen sikrer at aktiviteter og tiltak er samordnet og koordinert. Revisjonen etterlyser at det er noen som i det daglige "eier" saksområdet for kommunen som helhet og har ansvaret for samordning og koordinering.

Nesodden kommune har i liten grad formelle avtaler og beskrivelser for det tverrfaglige samarbeidet. Revisjonen mener generelt at skriftlige prosedyrer/avtaler kan bidra til å avklare forventninger til hvordan et samarbeid bør fungere. Dette gjelder forhold som hvilke møter som skal finnes sted, hvem som er ansvarlig, hva møtene skal omhandle, hvem som bør delta osv. Slike avtaler kan formuleres ganske korte.

Individuell plan
Tildelingsteamet har koordineringsansvaret for individuelle planer (IP) og er ansvarlig for at koordinator blir oppnevnt. IP utarbeides i papirbasert versjon som oppbevares hos den som er koordinator. Dette gjør at planen blir lite tilgjengelig for de som er involvert. Dagens IP fungerer derfor dårlig som et dynamisk verktøy som brukeren eier.

Tildelingsteamet har oversikt over hvem som har IP-er og hvorfor. Kommunen har imidlertid ingen oppfølging av om tiltakene i IP-en virker. Når den individuelle planen ikke er tilgjengelig for de som skal forholde seg til den, og det heller ikke er noen oppfølging av hvordan IP virker, gir det et inntrykk av at IP ikke ses på som nyttig. Det er derfor behov for en mer dynamisk IP som i større grad kan være et levende verktøy for brukeren.

Nesodden kommune bruker generelt ikke IP som verktøy for gruppen barn og unge med psykiske vansker med mindre det følger andre diagnoser med. Revisjonen mener at IP kan være et nyttig verktøy for brukeren som bør vurderes og evt. tilbys.

Kommunen innvilger søknad om individuell plan ut fra om brukeren har rett på en slik plan. Men det er ingenting i veien for at denne modellen, eller en tilpasset variant av den, kan brukes dersom den er tjenlig for brukeren. Det blir en løsning som balanserer faglige vurderinger og brukerens behov for hjelp til å følge opp tiltakene mot ulike deler av det kommunale hjelpeapparatet. Revisjonen ser positivt på at kommunen bruker ansvarsgrupper for å ivareta behovet for faglig koordinering. Rollen som koordinator kan fylle brukerens behov for et kontaktpunkt mot det kommunale hjelpeapparatet.

Anbefalinger
Follo distriktsrevisjonen IKS anbefalte Nesodden kommune å vurdere følgende forbedringstiltak innenfor området psykisk helsearbeid for barn og unge:

- Utarbeide en oversikt over barn og unge som er risikoutsatt i forhold til utvikling av psykiske vansker.
- Utarbeide en samlet oversikt over tiltak rettet mot målgruppen.
- Sørge for at tiltak er samordnet og har en forankring inn mot kommunens ledelse.
- Utarbeide skriftlige avtaler som ramme for de samarbeidsordninger som etableres.
- Videreutvikle individuell plan til et mer dynamisk og tjenlig verktøy.
- Vurdere om det er tilfeller hvor IP kan være nyttig for brukeren.

I 2018 gjennomførte daværende Follo distriktrevisjon en forvaltningsrevisjon innenfor temaet rus og psykiatri. Formålet med revisjonen var å undersøke hvordan Nesodden kommune ivaretar målene for rus og psykiatrisk helsearbeid til barn, unge og voksne. Følgende problemstillinger ble undersøkt:

- Har kommunen et tilfredsstillende tjenestetilbud til personer med psykiske problemer og /eller rusmiddelproblemer, og er organiseringen av dette tilfredsstillende ivaretatt?
- Har kommunen tilfredsstillende rutiner og tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre kartlegginger av psykiske problemer og rusmiddelproblemer?
- Hvordan fungerer samarbeidet mellom kommunale, statlige, frivillige og private aktører?
- Hvordan forebygger kommunen psykiske problemer og/eller rusmiddelproblemer?

Revisjonen vurderte da at kommunen følger opp at tjenestetilbudet tilfredsstiller faglige krav og vektlegger at tiltak er evidensbasert. Boligmassen er generelt tilstrekkelig, men beliggenheten for en del boliger er omdiskutert. Behovet for forsterkede og tilrettelagte boliger er stort. Brukerne gir positive tilbakemeldinger på tilgjengelighet og organisering av tjenestetilbudet for voksne. Ny ruspolitisk handlingsplan bør ferdigstilles.

Nesodden kommune har systemer som skal sikre at brukerne får forsvarlige tjenester. Revisjonens vurdering er at kommunen har tilstrekkelig kompetanse og benytter seg av hensiktsmessige metoder i kartleggingen av ROP-lidelser.

Kommunen har etablert rutiner og samarbeidsavtaler som legger til rette for koordinering og samarbeid med andre tjenester, både eksternt og internt. Det er inngått skriftlige avtaler med de mest sentrale samarbeidspartnerne. Kommunen legger vekt på at brukerne skal involveres når tiltak skal utformes.

Kommunen har etablert rutiner og samarbeidsavtaler som legger til rette for koordinering og samarbeid med andre tjenester, både eksternt og internt. Det er inngått skriftlige avtaler med de mest sentrale samarbeidspartnerne. Kommunen legger vekt på at brukerne skal involveres når tiltak skal utformes.

Samlet sett ga undersøkelsen revisjonen et positivt inntrykk av hvordan Nesodden kommune ivaretar sitt ansvar. Kommunen har likevel utfordringer som bør tas tak i. Revisjonen vil særlig fremheve rusmisbruk blant barn og unge.

Follo distriktsrevisjon IKS anbefalte da Nesodden kommunen å vurdere følgende tiltak:

- Øke den forebyggende innsatsen for barn og unge ytterligere.
- Unngå fortetting av rusmisbrukere i egne boområder.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever psykisk helsearbeid er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer psykisk helsearbeid som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om psykisk helse er et område politikerne vil prioritere i

forvaltningsrevisjonen, svarer 18,8 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	18,8 %

5.2.5. Rusomsorg

Den kommunale helse- og omsorgstjenesten [143] har ansvar for oppfølging av personer som er i risiko for å få, eller som har, et rusmiddelproblem, og kan kontaktes for råd og veiledning. Dette gjelder både pårørende og den som har problemer.

Kommunen har ansvar for mange tjenester til mennesker med rusmiddelproblemer; råd og veiledning, behandlings- og rehabiliteringstjenester, praktisk bistand og opplæring, plass i institusjon, helsetjenester i hjemmet, økonomisk stønad og arbeidsrettede tiltak, tilbud om midlertidig bolig og bistand til å skaffe bolig for vanskelig stilte på boligmarkedet [144].

Både kommunens sosialtjeneste, helse- og omsorgstjeneste og lege kan henvise til tverrfaglig spesialisert rusbehandling i spesialisthelsetjenesten [145].

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus har i sin årsmelding for 2018[146] redegjort for at rusavhengige har ofte behov for ulike hjelpetiltak over tid. De ser at det er avgjørende at tiltakene er koordinert. Opphold i behandlingsforløpet fører til sårbare overganger. Slike situasjoner oppstår for eksempel mellom avgiftning og oppstart behandling, og når behandlingen er avsluttet og det burde vært både et bolig- og et aktivitetstilbud forberedt. Dette må planlegges i god tid, helst før oppstart behandling. En mer aktiv bruk av individuell plan vil kunne bidra til bedre behandlingsforløp.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har utarbeidet Plan for psykisk helse og rus 2019-2023. Planen berører brukerperspektivet og samarbeid med frivilligheten, legetjenester, tjenester knyttet til psykisk helse, tjenester knyttet til rusarbeid, grensesnittet psykisk helse og rus, pårørendeperspektiv, arbeidsmiljø i

[143] LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
[144] LOV 2009-12-18 nr 131, Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
[145] Helsenorge - https://helsenorge.no/helsehjelp/rustiltak
[146] Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus. *Årsmelding 2018.* Hentet fra: https://helsenorge.no/pobo-seksjon/PublishingImages/pasient-og-brukerombudet/oslo-og-akershus

kommuneorganisasjonen og kompetansen i organisasjonen. Plan for psykisk helse og rus er et strategisk dokument som angir mål og retningsvalg for kommunens arbeid de neste fire årene. Planen er forankret i planstrategien, og skal rulleres hvert fjerde år. Det er lagt stor vekt på helsefremmende og forebyggende arbeid. Planen ble vedtatt av kommunestyret 19.6.2019[147].

Av planen fremgår det at bruken av hasj og alkohol har økt blant de unge i henhold til ungdataundersøkelsen 2019. Kommunens tiltak for å motarbeide dette er å fortsette et tverrgående samarbeid mellom skole, skolehelsetjenesten og aktuelle aktører. Det fremkommer av planen at helsesykepleier følger opp skolene på system- og individnivå, og kommunen har også egne ruskonsulenter som jobber mot barn, unge og voksne.

Tjenester til innbyggere med utfordringer knyttet til rus ligger i en egen avdeling under hjemmebaserte tjenester. De siste årene har et hovedmål vært å tilby et mer variert tilbud til denne målgruppen. Det fremgår av plan for psykisk helse og rus at det til enhver tid er mellom 70 til 90 brukere av tjenester hos avdeling rus og psykiske lidelser. Tjenesten har alltid mål om rusfrihet, men må også gi tjenester til de som velger å leve i aktiv rus. Ernæring, nødvendig helsehjelp og booppfølging er oppgaver tjenesten bidrar med. Enkelte kan velge å ikke motta hjelp. Samarbeid med fastlege, spesialisthelsetjeneste og NAV er viktig[148].

I Framsikt redegjør kommunen for utfordringer og muligheter ved deres psykiske helsearbeid. De oppgir at det er utfordrende å skaffe egnet bolig til målgruppen innenfor psykisk helse og rus, spesielt de brukerne som har dobbeltdiagnoser. Kommunen har derfor etablert heldøgnsomsorg på Østråt. Kommunen trenger å etablere flere alternative botilbud tilpasset ulike behov. Tjenesten ser utfordringer knyttet til brukere som motsetter seg hjelp. Det er flere i målgruppen som har manglende boevne og har utfordringer knyttet til å ivareta egen helse. Det er en utfordring at flere innenfor gruppen bor på samme sted. Videre er det utfordrende å tilby egnet arbeid/aktivitet[149].

Nesodden kommune har utarbeidet en alkoholpolitisk handlingsplan 2019, vedtatt 31.1.2019. Gjennom alkoholpolitisk handlingsplan skal kommunen legge til rette for en helhetlig og samlet alkoholpolitikk, samt en forutsigbar saksbehandling fra kommunens side. Nesodden kommunes overordnede målsetting med alkoholpolitikken er å begrense skadevirkninger av alkohol, men også å være forutsigbare og tydelige slik at kommunen skaper forutsigbarhet for eksisterende og nytt næringsliv. Alkoholpolitisk handlingsplan er forankret i kommuneplanens samfunnsdel og kan ses i sammenheng med øvrige planer, slik som Folkehelseplan og Strategisk næringsplan[150].

[147] Nesodden kommune, *Plan for psykisk helse og rus 2019-2023*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i7cbf91dd-a98e-49f9-8bcb-6203077427dd/plan-for-psykisk-helse-og-rus-2019-2023-vedtatt-190619.pdf
[148] Nesodden kommune, *Plan for psykisk helse og rus 2019-2023*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i7cbf91dd-a98e-49f9-8bcb-6203077427dd/plan-for-psykisk-helse-og-rus-2019-2023-vedtatt-190619.pdf
[149] Framsikt, Nesodden kommune. Rus og psykiatri voksne. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2020/nesodden/bm-2020-budsjett-_og_%C3%B8konomiplan_2020-2023/#/generic/orgstructuremain/4/47
[150] Nesodden kommune, alkoholpolitisk handlingsplan 2019. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i17984681-2e4e-4f87-a4dc-d527b80ee5fe/alkoholpolitisk-handlingplan-2019.pdf

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Psykisk helse og rus»:

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Brutto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer pr. innb. 18-66 år				505,4	468,2	539,2	856,6
Netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer pr. innb. 18-66 år				261,2	369,9	450,4	717,7
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer				7,9	12,2	13,5	16,8
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innb. (helse og sosial)				0,1	2,5	1,7	3,1
Andel nyinnflyttede rusmiddelmisbrukere				:	:	6	7
Andel nyinnflyttede rusmiddelmisbrukere med psykiske lidelser				11	8	8	7
Andel rusmiddelmisbrukere på venteliste				:	..	..	..
Andel rusmiddelmisbrukere med psykiske lidelser på venteliste				:	..	..	..
Antall vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmisbrukere av aktører utenfor kom. per 10 000 innbyggere 18-66 år				0	0,9	0,5	1,5
Antall vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmisbrukere av aktører utenfor kom. per 10 000 innbyggere				0	0,6	0,3	1
Antall vedtak om midlertidige tiltak til rusmiddelmisbrukere per 10 000 innbyggere 18-66 år				0	4,5	2,7	2,5
Antall vedtak om midlertidige tiltak til rusmiddelmisbrukere per 10 000 innb.				0	2,8	1,7	1,6

KOSTRA-tallene viser at netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer per innbygger 18-66 år er lavere enn sammenlignbare kommuner, fylket og landet for øvrig.

Forvaltningsrevisjon

I 2018 gjennomførte daværende Follo distriktrevisjon en forvaltningsrevisjon innenfor temaet rus og psykiatri. Formålet med revisjonen var å undersøke hvordan Nesodden kommune ivaretar målene for rus og psykiatrisk helsearbeid til barn, unge og voksne. Se 5.2.4 Psykisk helsearbeid for et sammendrag av revisjonens funn.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever rusomsorg er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer rusomsorg som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om rusomsorg er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 18,8 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	18,8 %

5.2.6. Økonomisk sosialhjelp

Økonomisk sosialhjelp reguleres i hovedsak av lov om sosiale tjenester i NAV[151], forvaltningsloven[152] og Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv H35, Sosialtjenesteloven[153]. Økonomisk sosialhjelp er organisert gjennom den kommunale tjenesten i NAV[154].

Målet er å bidra til å gjøre søkerne selvhjulpne, samt å forebygge utenforskap, økonomisk og sosialt. Dette gjøres gjennom opplysning, råd, veiledning og oppfølging, å yte sosial stønad som for eksempel livsopphold, boutgifter (husleie, strøm, etablering mm.), barnehage, SFO/AKS, lege- og tannlegeutgifter, aktiviteter mm., samt økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. NAV har også ansvar for bolig gjennom bostøtte, midlertidig og varig botilbud og utleie av kommunal bolig, samt KVP – kvalifikasjonsprogrammet. Mottakerne kan ha flere og sammensatte behov, de kan være kort- eller langvarige, og de kan utredes for overgang til statlige ytelser.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

I Nesodden er det avdeling for sosial og arbeid som har ansvaret for den økonomiske sosialhjelpen, herunder sosialteamet. Sosialteamet har 5,1 årsverk, hvor 4,1 årsverk sosialkonsulenter behandler søknader og gjør vedtak om økonomisk støtte til livsopphold, husleie, strøm og nødhjelp. Veilederne oppfyller brukers rett til opplysning, råd og veiledning og gir tett individuell oppfølging. Veiledningen er arbeidsorientert og tar sikte på å hjelpe bruker til å bli selvhjulpen. En 100 % stilling som økonomisk veileder med hovedansvar å forvalte brukeres økonomi og bistå dem med å søke verge hos fylkesmannen. NAV Nesodden har i tillegg en 100 % stilling som forvalter husbankens virkemidler innen startlån og en 100 % stilling som driver med økonomisk rådgiving. I tillegg er det 2 stillinger som jobber med oppfølging av sykepenger og veiledning innenfor arbeidsavklaringspenger/uføretrygd og rus[155].

I Framsikt redegjør kommunen for utfordringen knyttet til økonomisk sosialhjelp knyttet til barnefattigdom, befolkningsvekst og økte boutgifter og interne ressurser[156].

Nesodden kommune har hatt en økning antall barn som vokser opp i en lavinntektsfamilie fra 2010 til 2015 fra 7,1 % i 2010 til 9,2 % i 2015. Dette påvirker livskvaliteten og levestandarden på nesten alle områder i

[151] LOV 2009-12-18 nr 131, Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
[152] LOV 1967-02-10, Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven, fvl)
[153] Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv H35 – Hovednr. 35 - Sosialtjenesteloven.
[154] https://www.nav.no/no/person/flere-tema/sosiale-tjenester
[155] Framsikt. Nesodden kommune, Sosiale tjenester Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/31
[156] Framsikt. Nesodden kommune, Sosiale tjenester Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/31

barnets liv og utfordrer barns rettigheter. Barnefattigdom rammer spesielt barn av foreldre med lav utdanning, foreldre uten fast jobb, familier med enslige forsørgere og foreldre med ikke-vestlig innvandringsbakgrunn. Utfordringen kan være sammensatt og det viktigste virkemiddelet er å få foreldrene over i arbeid.

Det forventes en økende befolkningsvekst i Nesodden kommune fremover, noe som vil føre til økte utgifter til økonomisk sosialhjelp. Fra 2010 til 2016 har ca. 3,1 % av befolkningen mottatt økonomisk sosialhjelp. I samme periode har ca. 3,9 % av befolkningen på landsbasis mottatt økonomisk sosialhjelp. I perioden fra 2013 til 2017 har kommunen sett en økning i andel sosialhjelpsmottakere som har økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde, samt at de blir avhengige av økonomisk sosialhjelp i en lengre periode. I samme periode har boligprisene på Nesodden økt vesentlig, noe som bidratt til at flere blir avhengige av økonomisk sosialhjelp, og at utgiftene til økonomisk sosialhjelp øker for Nesodden kommune. Det er vesentlig å øke tilgangen til rimeligere boliger for befolkningen i Nesodden kommune.

NAV Nesodden har opplevd en stadig økning i sammensatt problematikk hos innbyggere med kombinasjoner av psykiske problemer, rusproblematikk og utenforskap kombinert med et arbeidsmarked der press og kvalifikasjonskrav stadig blir sterkere. Dette krever at veiledere oftere må gjøre en mer intensiv og tidkrevende innsats over lenger tid for å hjelpe brukerne. Erfaringen viser at det er vesentlig å ha tilstrekkelig saksbehandlingskapasitet for å holde utgiftene til økonomisk sosialhjelp nede.

NAV Nesodden har fått tilskuddsmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet til å etablere et jobbspesialistteam med mål om å bistå personer med sammensatt problematikk over i lønnet arbeid. Teamet jobber etter Supported Employment metodikk som gir størst effekt i forhold til å få folk over i arbeid. Det er ønskelig at jobbspesialistteamet skal implementeres i ordinær drift etter endt tilskuddsperiode[157].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at nyansatt leder for NAV nå er ansatt i kommunal stilling mot tidligere leder som var i statlig stilling.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Sosialtjeneste»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Sosialhjelpsmottakere	371	351	394	357	8151	11740	135680
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år	62	52	56	36	1447	1757	24621
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	134	107	155	146	3171	4848	54637
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntekt	40	59	69	49	1014	1374	14759
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	190	161	143	142	3134	4962	56619

[157] Framsikt. Nesodden kommune, Sosiale tjenester Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/31

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig	26	21	19	16	706	687	9824
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp	66	150	210	209	4326	6335	69385

KOSTRA-tallene viser at antallet sosialhjelpsmottakere har vært noe varierende de siste fire årene. Antall barn i familier som mottok sosialhjelp har steget de siste årene.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området SOSIALTJENESTE

2018	2019	2020
124	245	166

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 166. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Sosialtjeneste.

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte i 2019 en forvaltningsrevisjon av NAV Nesodden. Formålet med prosjektet var å undersøke samhandlingen mellom de statlige og de kommunale tjenestene ved Nesodden kommune når det gjelder oppgaveutførelse.

NAV Nesodden gjennomførte i 2019 en omorganisering. Bakgrunnen var å få mer fokus på brukeren og ikke bare på ytelsen. Det er på flere områder lagt til rette for samarbeid mellom brukerne på tvers av ytelsene. De ansatte har gitt en klar tilbakemelding på at det samarbeides godt internt i NAV Nesodden om den enkelte brukeren. De aller fleste ansatte er også enige i at organiseringen internt er god med tanke på å gi et godt tilbud til brukeren. Gjennom arbeidslag er det også en samhandling mellom statlige og kommunale tjenester mot brukeren.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever økonomisk sosialhjelp er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer økonomisk sosialhjelp som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om økonomisk sosialhjelp er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	6,3 %

5.2.7. Boligsosiale tjenester

Kommunens ansvar innenfor boligsosiale tjenester reguleres i hovedsak av helse- og omsorgstjenesteloven [158], sosialtjenesteloven [159], plan- og bygningsloven [160] og folkehelseloven [161].

Ansvar og oppgaver i det boligsosiale arbeidet er fordelt på flere sektorer og forvaltningsnivåer. Staten skal sikre gode rammebetingelser. Frivillige og ideelle organisasjoner er viktige samarbeidspartnere, og brukere, pårørende og interesseorganisasjoner skal involveres.

Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunene skal blant annet medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, som boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker. NAV-kontoret er forpliktet til å finne midlertidig botilbud til de som ikke klarer det selv.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Kommunalområdet kommunale boliger er en del av virksomhet Eiendom. Nesodden kommune eier 149 kommunale boliger og har kommunal tildelingsrett på 106 borettslagsleiligheter. I 2019 ferdigstilles 50 omsorgsboliger på Fjellstrand, 30 kommunale og 20 borettslagsleiligheter med kommunal tildeling. I 2020 kommer 43 kommunale omsorgsboliger på Skoklefall. Kommunen har også forsterkede boliger for rusmisbrukere[162].

Nesodden kommune har utarbeidet en boligsosial handlingsplan 2013-2030. Her fremkommer det at et vesentlig boligsosialt mål for Nesodden kommune er å bidra til at det finnes tilstrekkelig med antall egnede gode boliger for deres innbyggere. For å nå dette målet kreves tilstrekkelig antall kommunalt eide boliger i kombinasjon med boliger på det private marked (både utleie-enheter og private eide boliger) som er tilpasset behovet for innbyggerne – inkludert de vanskeligstilte. De vanskeligstilte gruppene fordrer forskjellige løsninger, forskjellige tiltak og variert grad av oppfølging. Det er mange individer og grupper hvor egnede boforhold kan kompensere for funksjonsnedsettelser og tilrettelegge for en optimal mestring og selvstendighet[163].

Nesodden kommune har opplevd en befolkningsvekst på ca. 1 % de siste årene. Dette forventer de vil fortsette. I et boligsosialt perspektiv vil den dramatiske utviklingen i alderssammensetning skape store utfordringer for kommunen med hensyn til egnede boliger – og da særlig boliger som er spesielt tilrettelagt, og egnet for personer med mer eller mindre dårlig funksjonsevne. I tillegg vil kommunen trenge flere omsorgsboliger både for å unngå at sykehjemmets kapasitet sprenges, men også for at de

[158] LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
[159] LOV 2009-12-18 nr 131, Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
[160] LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven – pbl)
[161] LOV 2011-06-24 nr 29: Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
[162] Framsikt. Nesodden kommune. Kommunale boliger. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/67/?scrollTo=t-33&search=bolig
[163] Nesodden kommune, *Boligsosial handlingsplan 2013-2030*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i38969aea-3b7a-41d9-ae59-cbfa659ff4d1/boligsosial_handlingsplan_ny_naa.pdf

eldre skal ha mulighet for å bo i eget hjem lengst mulig[164]. Med ferdigstillelse av nye kommunalt eide omsorgsboliger på Skoklefall vil omfanget av leieavtaler, inn- og utflyttinger og andre tilhørende arbeidsoppgaver øke[165].

Ved tidligere utskriving av rus- og psykiatripasienter i forbindelse med samhandlingsreformen får kommunen økt ansvar for tilbud både til de som er registrert som innbyggere i kommunen og til de som kun oppholder seg i kommunen. Med erfaring fra konsekvenser av samhandlingsreformen for somatiske pasienter, forventes tidligere utskriving å gi økt press på å finne egnede boliger. I tillegg plikter kommunen å hjelpe flyktninger som er ferdig med å introduksjonsprogrammet og andre som ikke er i stand til å etablere seg på det private markedet med bolig. Dette skaper behov for flere kommunale boliger[166].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at det er en utfordring for innbyggere som trenger hjelp og stønad til bolig at boligprisene, både for eie og leie, er høye i kommunen. Kommunen mener de har kontroll på restansene for husleie for de kommunale boligene.

Kommunen har ferdigstilt 90 omsorgsboliger med heldøgnsbemanning de siste årene. Husleien til disse boligene er subsidiert. Ettersom det var noe ledig kapasitet i disse boligene, brukte kommunen enkelte av boligene som beredskap for isolasjon under Covid-19 pandemien våren 2020.

Kommunen ser at opprettelsen av forsterkede boliger har vært positivt.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Sosialtjeneste»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig	26	21	19	16	706	687	9824

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Bolig»:

Publiserte tall per 23.april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Totalt antall kommunalt disponerte boliger	286	295	291	349	5810	8775	108931
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	15	15	15	18	15	14	20
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere	57	56	56	62	59	51	49
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	1118	944	1842	19670	2260	1901	1437

[164] Nesodden kommune, *Boligsosial handlingsplan 2013-2030*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i38969aea-3b7a-41d9-ae59-cbfa659ff4d1/boligsosial_handlingsplan_ny_naa.pdf
[165] Framsikt. Nesodden kommune. Kommunale boliger. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/67/?scrollTo=t-33&search=bolig
[166] Framsikt. Nesodden kommune. Kommunale boliger. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/67/?scrollTo=t-33&search=bolig

Publiserte tall per 23.april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Lønnsutgifter per eid kommunal bolig	6973	11178	5067	5984	7600	8454	10382
Andel nye søkere som har fått avslag på kommunal bolig	4	28	14	7	32	39	31
Husstander i midlertidige botilbud i mindre enn 3 måneder	5	12	4	3	182	333	3656
Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innb.	1,7	1,8	1,8	1,4	1,6	0,9	1,3
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere	15,5	12,3	10,9	9,9	12,6	10,1	14,5

KOSTRA-tallene viser at brutto driftsutgifter til boligformål per innbygger i kroner har økt svært mye fra 2018 til 2019, og at dette også ligger godt over tilsvarende kommuner, og landet for øvrig. Antall husstander som får tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere er redusert de siste fire år og ligger lavere enn sammenlignbare kommuner, og landet for øvrig.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført en forvaltningsrevisjon innenfor området boligsosiale tjenester de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever boligsosiale tjenester er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer boligsosiale tjenester som en noe viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om boligsosiale tjenester er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	0,0 %

5.2.8. Flyktninger

Kommunene har ansvar for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven [167].

Kommunene skal [168] veilede flyktninger og innvandrere på introduksjonslovens område. Kommunene skal tilby opplæring i norsk- og samfunnskunnskap til de som har rett til det/ plikt til det. Kommunene skal tilby introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at personen selv har bedt om det. Det er kommunens ansvar at de som har rett til introduksjonsprogram får dette tilbudet.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har organisert arbeidet for integrering i virksomhet for Integrering og mangfold. Virksomheten består av avdelingene Tømmerbakkeveien bofellesskap, Oppfølgingsteamet for enslige mindreårige, Flyktningtjenesten og Introsenteret. Virksomheten tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap for alle nyankomne, voksne innvandrere i kommunen og grunnskole for minoritetsungdom i alderen 16-24 år med mangelfull skolebakgrunn og kort botid i Norge.

I Framsikt[169] redegjør kommunen for at forholdene svinger raskt på flyktningfeltet. I 2015-2017 kom svært mange flyktninger og familiegjenforente til Norge. Nesodden kommune mer enn doblet bosettingen av flyktninger disse årene, etter anmodning fra statlige myndigheter. Integrering og mangfold bygget opp kapasitet i alle avdelinger for å kunne håndtere den økte tilstrømningen av flyktninger. Etter Europas grenser i stor grad ble stengt for flyktninger, kommer det svært få flyktninger til Norge. Statens anmodning om bosetting for 2018 var på kun 10 personer, inkludert én enslig mindreårig. Familiegjenforente kommer i tillegg. Det innebærer en tydelig nedgang fra foregående år, og kommunen må tilpasse utgifter etter hva man får i tilskudd.

De store svingningene i ankomsttall/bosetting av flyktninger er svært utfordrende for kommunen. Nedgang i bosetting betyr også nedgang i statlige overføringer. I årene som kommer, ser integreringstilskuddet ut til å bli kraftig redusert, og kommunen må gradvis bygge ned tjenester. Fremdeles har kommunen flere flyktninger å følge opp grunnet store ankomster i 2015-2017, men antallet vil så synke betydelig. For å unngå at mange flyktninger blir avhengige av sosialhjelp, vil det være avgjørende at det finnes ressurser til å gi flyktningene tilpasset norskopplæring og rett bistand for å komme over i ordinær utdanning og arbeid.

Kommunestyret vedtok i budsjettet for 2018 å bruke 3 millioner fra flyktningefond kun i 2018. Som følge av dette har området et innsparingskrav i størrelsesorden 3 millioner kr i budsjettet for 2019.

---

[167] LOV 2003-07-04 nr 80: Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)
[168] IMDi – Integrerings- og mangfoldsdirektoratet – https://www.imdi.no/introduksjonsprogram/kommunens-plikter
[169] Framsikt. Nesodden kommune. Integrering og mangfold. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/46

Kommunedirektør har innarbeidet to innsparingstiltak som reduserer dette innsparingskravet med 903 000 kr. Dette er knyttet til redusering av to stillinger som ble ledige.

Kommunen oppgir at fokuset er på systematisering av kommunens samlede integreringsarbeid, slik at flyktningene raskt kan blir inkludert i lokalsamfunnet og får tatt i bruk sine ressurser. Da står tett samarbeid mellom Integrering og mangfold og NAV sentralt.

Kommunen ønsker involvering fra lokalbefolkningen til integrering av flyktninger og innvandrere til blant annet flyktningguider, leksehjelp, språkkafé og vertskapsfamilier, samt et mer systematisk samarbeid med humanitære organisasjoner og idrettsorganisasjoner[170].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at det er vanskelig å beregne behovet og nødvendig kapasitet for tjenester knyttet til flyktninger. Per i dag er kommunen i en situasjon hvor de må nedbemanne ettersom behovet ikke er stort nok i forhold til kapasiteten. Det er et ønske fra kommunestyret å ta imot flykninger. Introsenteret er viktig for å gi god oppfølging til flyktninger.

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte en forvaltningsrevisjon innenfor temaet flyktninger i 2018. Formålet var å undersøke hvordan Nesodden kommune lykkes med å integrere flyktninger. Revisjonens undersøkte da:

Bosetting av flyktninger i Nesodden kommune

Nesodden kommune vedtok å bosette til sammen 123 flyktninger i 2014–2018. Faktisk bosetting i femårsperioden blir trolig 125 flyktninger, inkludert 30 enslige mindreårige flyktninger. I tillegg kommer bosetting av 40 familiegjenforente til flyktninger. Det er bosatt totalt 165 flyktninger og familiegjenforente i femårsperioden, det vil si 33 personer per år i gjennomsnitt.

Hovedutfordringer i bosettingen er å finne rimelige leieboliger på Nesodden og at det kommer et høyt antall familiegjenforente, hvis ankomst er lite forutsigbar. Revisor finner at administrasjonen har oppfylt kommunestyrets bosettingsvedtak på en god måte.

Utdanning og jobb for flyktninger

Flyktninger og deres familiegjenforente i alderen 18–55 år som bosettes i Norge, skal gjennomføre et toårig introduksjonsprogram med minimum 600 timer norsk og samfunnskunnskap. Nesodden kommune praktiserer dette. Individuell plan for programmet utarbeides i samarbeid med den enkelte deltaker. Introduksjonsprogrammet er heltids og helårlig. Ved ugyldig fravær får deltakerne trekk i introduksjonsstønad. Alle introduksjonprogramdeltakere avlegger avsluttende prøver i norsk skriftlig og muntlig og samfunnskunnskap.

Nesodden kommune har 53 deltakere i introduksjonsprogram per mars 2018. Av disse har Introsenteret 44 deltakere, mens ni personer får sitt introduksjonsprogram på videregående skole m.m. I tillegg kommer 40

[170] Framsikt, Nesodden kommune. Integrering og mangfold. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/46

andre deltakere, hovedsakelig familiegjenforente til nordmenn og arbeidsinnvandrere, som tar kurs i norsk og samfunnskunnskap.

Innvandrerbarn under 16 år mottar tilpasset opplæring i to mottaksklasser i kommunens grunnskoler. Unge i alderen 16–24 år med mangelfull grunnskoleutdanning får et toårig eksamensrettet grunnskoletilbud lokalisert til Nesodden videregående skole.

Integrering i arbeidslivet byr på særlige utfordringer i lokalsamfunn med et begrenset næringsliv, som Nesodden. Basert på nasjonale data anslår revisor at 55–60 % av Nesodden kommunes flyktninger/familiegjenforente kommer i jobb innen ti år etter bosetting.

Kommunens måloppnåelse i integreringsarbeidet

Alle elementer som hører med ved opplæringssentre for nyankomne, er på plass ved Nesodden kommunes Introsenter. Deltakerne lærer trolig norsk i like høy grad som ved andre opplæringssentre.

Nasjonalt mål så vel som Nesodden kommunes mål for introduksjonsprogrammet er at minst 70 % av deltakerne skal være i utdanning og/eller lønnet arbeid året etter avsluttet program. Nasjonal måloppnåelse har ligget på litt over 60 % de siste fem årene. Nesodden kommunes styringskort viser resultater på 60 % i 2016 og 100 % i 2017.

Mange innbyggere på Nesodden har en positiv holdning til flyktninger, men det synes likevel å bli lite sosial omgang og fritidsaktiviteter med nyankomne. Innvandrere lever ofte adskilt fra etniske nordmenn – også på Nesodden.

Hva mener flyktningene?

Nesodden kommunes introduksjonsprogram fikk i brukerundersøkelse 2017 en total snittskår på 3,4 på skala 1–5. Virksomhet Integrering og mangfold var ikke fornøyd med resultatet og iverksatte forbedringstiltak. Ved brukerundersøkelse i mars 2018 ble total snittskår 3,0 på skala 1–4. Brukerundersøkelser for enslige mindreårige i mars 2018 har gitt total snittskår på 3,4 og 3,5 (skala 1–4). Resultatene er uttrykk for relativt høy brukertilfredshet.

Kommunens interne samordning og samspill med NAV og frivillighet

Flyktningtjenesten i virksomhet Integrering og mangfold har forvaltet økonomisk sosialhjelp til flyktninger og familiegjenforente som trenger det, i fem år etter bosetting. NAV Nesodden overtok 1.2.2018 økonomisk sosialhjelp også til denne brukergruppen. Flyktninger mottar fortsatt øvrig oppfølging fra Flyktningtjenesten inntil fem år etter bosetting.

Frivilligheten gjør en viktig innsats i integreringsarbeidet på Nesodden. Nesodden Røde Kors tilbyr flyktningguide, svømmekurs, romjulsfest og sommerfest. Nesodden Frivilligsentral tilbyr leksehjelp, kvinne- og mannsgrupper, samtalekafé og arrangement på julaften.

Drives integreringsarbeidet kostnadseffektivt?

Virksomhet Integrering og mangfold hadde brutto driftsutgifter på 58,3 mill. kr og netto driftsutgifter på 2,3 mill. kr (driftsoverskudd) i regnskap 2017. Nesodden kommune mottok statlige overføringer/tilskudd til integreringsfeltet på til sammen 56,1 mill. kr i 2017. Kommunens administrasjon er opptatt av å søke så

mange statstilskudd som mulig for å styrke integreringsarbeidet. Statens anmodning om bosetting av flyktninger er redusert i 2018. Dersom dette fortsetter, vil inntekter fra statstilskudd reduseres fremover.

Revisjonen kom med følgende anbefaleringer til kommunen:

- Overføring av flyktninger og familiegjenforente til NAV tre år etter bosetting bør vurderes utfra tilgang til statlige arbeidsmarkedstiltak og rasjonell forvaltning.
- Virksomhet Integrering og mangfold sin avdelingsstruktur bør vurderes på bakgrunn av redusert bosetting.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever tjenester til flykninger er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer tjenester til flyktninger som en moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om flyktninger er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	12,5 %

5.3. Tekniske tjenester

5.3.1. Byggesak

Byggesaksområdet reguleres i hovedsak av plan og bygningsloven[171], med tilhørende forskrifter og veiledere. Kommunene utøver myndighetsutøvelse gjennom å fatte vedtak innenfor blant annet deling og oppmåling, byggesøknader, utslippssøknader og reguleringsplaner.

Behandling av byggesaker [172] , oppmåling og matrikkelføring [173] og utslippstillatelser er omfattet av selvkostprinsippet [174], ved at gebyret ikke kan være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker.

Byggesaksbehandling og reguleringsarbeid er viktige områder for utviklingen av en kommune. En utfordring er å ha god kontinuitet og kompetanse. Svakheter i saksbehandling og veiledning kan medføre

[171] LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
[172] Plan og bygningsloven, § 33-1. Gebyr
[173] LOV 2005-06-17 nr 101: Lov om eigedomsregistrering (matrikkellova)
[174] Rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

at tiltak som ikke skulle vært godkjent blir godkjent, eller omvendt. Mange saker har de siste årene vist svakheter i kommunal byggesaksbehandling og regulering.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Kommunens avdeling for bygg, delesak og forurensning er organisert under virksomhet for plan, bygg og geodata. Bygg, delesak og forurensning har ansvaret for byggesaksbehandlingen i kommunen, behandling av dele- og arealoverføringssøknader, behandling av utslippstillatelse og tilkobling til offentlig VA. De gir også byggesaksveiledning, tilsyn innen plan- og bygningsloven, miljøvern og deler av forurensningsloven, samt saksbehandling etter Havne- og Farvannslov[175].

Av kommunens arealplan fremkommer det at kommunen vil ivareta det biologiske mangfoldet som styrker naturens motstandskraft mot farlige klimaendringer, og gir verdifulle tjenester som flomdemping og rassikring. Ivaretakelse av stedegen vegetasjon er derfor et viktig element i bestemmelsene for regulerings- og byggesaksarbeidet. Kommunen har flere kartbaser som viser risikoforhold i Nesodden Kommunens DOK (Det Offentlige Kartgrunnlaget) som finnes på GEONORGE.no og skal benyttes i all planlegging og byggesaksbehandling[176].

Det fremkommer av Framsikt at Nesodden kommune har gjennomført et prosjekt om å robotisere behandling av byggesaker, og slik sett forenkle arbeidet med byggesaker. Bedre kvalitet på matrikkel- og kartdata er en forutsetning for å kunne digitalisere og robotisere deler av byggesaksbehandlingen[177].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at det er et større ryddearbeid knyttet til matrikkelen i forbindelse med digitalisering og robotiseringen av byggesaksbehandlingen, ettersom store deler av Nesodden tidligere ikke var regulert. Kommunen mener de har utarbeidet en god arealplan.

Kommunen forteller at de som arbeider med byggesaksbehandling kan være utsatt for press fra utbyggere og innbyggere. For å kvalitetssikre arbeidet som gjøres er det alltid to som ser på vedtakene som fattes. De ser at omdømmet til avdelingen er noe svekket, og at rykter kan oppstå knyttet til at de som jobber der favoriserer. Kommunedirektør mener selv dette ikke er tilfellet. Kommunen har de senere årene ansatt flere jurister i avdelingen.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Plan, byggesak og miljø»:

Publiserte tall per 23.april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Reguleringsplaner vedtatt i alt	2	2	8	3	156	122	1405

[175] Nesodden kommune, Plan, bygg og geodata. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/om-kommunen/kommunedirektor-og-ledergruppe/plan-teknikk-og-miljo/plan-bygg-og-geodata/
[176] Nesodden kommune, Kommuneplan 2018- 2042 – arealdelens planbeskrivelse.
[177] Framsikt. Nesodden kommune. Organisasjon Nesodden kommune

Publiserte tall per 23.april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Andel av reguleringsplanene som ble møtt med innsigelser	14	7	..	33	26	26	27
Byggesøknader i alt behandlet	301	266	140	244	6244	6348	73776
Behandlede byggesøkn. med 3 ukers frist	46	117	72	145	2590	3247	31061
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist	69	76	25	47	21	20	18
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist	68	100	33	220	42	46	33
Andel av innvilgete byggesøkn. som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan	20	25	1	2	18	15	17
Tilsyn for byggevirksomhet som er unntatt søknadsplikt	..	2	..	0	66	38	1549
Søknader om nye bygninger i strandsonen som ble innvilget	7	..	7	7	47	17	876
Andel av søknader om nye bygninger i LNF-/LNFR-områder som ble innvilget	100	100	75	67	94	95	96
Andel av søknader om tiltak i freda eller verneverdige områder / bygninger som ble innvilget	50	..	..	..	47	48	46
Selvkostgrad i byggesaker	100	100	100	..	95	96	578
Netto endring i antall boliger	216	..	..	..	..	..	..

KOSTRA-tallene viser at byggesøknader i alt behandlet har variert de siste årene. Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon har blitt veldig redusert de siste årene, og er lavere enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 360. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Saksbehandling.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området SAKSBEHANDLING

2018	2019	2020
360	334	360

Forvaltningsrevisjon

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever byggesak er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer byggesak som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om byggesak er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	12,5 %

5.3.2. Vann og avløp

Vannforsyning reguleres av flere lover som blant annet matloven [178], helseberedskapsloven [179], folkehelseloven [180] og drikkevannsforskriften [181]. Avløpshåndtering reguleres i hovedsak av forurensningsloven [182] med tilhørende forskrift.

Kommunen har en tilsynsfunksjon mot private avløpsanlegg og det er krav til større vannanlegg. Det er krav om farekartlegging, farehåndtering og om internkontroll for alle vannverkseiere [183]. Det er krav om internkontroll også på avløpsområdet, og kommunen skal blant annet ha en samlet oversikt over overløp [184].

Vannforsyning og avløpshåndtering er omfattet av selvkostprinsippet [185], gjennom det lovmessige kravet om at brukerne av tjenesten bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning. Tømming fra slamavskillere er også underlagt selvkostprinsippet, men her er kravet at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling.

De fleste kommuner har et eller flere store vannverk med tilhørende vann og avløpsnett. Dette gjør at infisering av vann eller store lekkasjer kan ramme hele eller deler av kundene til vann og avløpsnettet. Kommuner har ofte god kompetanse på driften av vann og avløpsnettet. Men ofte er utfordringen med gammelt distribusjonsnett og ikke alltid oppdatert teknologi for rensing.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha lav til moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Vann, avløp og renovasjon er ansvarsområder innenfor virksomhet Infrastruktur og vannmiljø. Området har et viktig ansvar i arbeidet med å oppfylle kravene i vannforskriften og kommunens mål fastsatt i "hovedplan for drikkevann og vannmiljø". Dette innebærer at det må være god miljøtilstand i vassdragene

[178] LOV 2003-12-19 nr 124: Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)
[179] LOV 2000-06-23 nr 56: Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)
[180] LOV 2011-06-24 nr 29: Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
[181] FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)
[182] LOV 1981-03-13 nr 6 – Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
FOR 2004-06-01 nr 931 – Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
[183] Drikkevannsforskriften §§ 6 og 7
[184] Forurensningsforskriften kapittel 13 og 14
[185] Rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

og rent drikkevann til kommunens innbyggere. Virksomhetens hovedoppgaver er å planlegge, bygge, drifte og vedlikeholde kommunal infrastruktur, herunder vei, vann, avløp, overvann, parkering og kabelanlegg. I tillegg skal virksomheten stå for planlegging av egnede vann- og avløpsløsninger i områder som i dag ikke har kommunal infrastruktur[186].

Nesodden kommune har utarbeidet Hovedplan for drikkevann og vannmiljø i kommunen 2009[187]. Planens formål er å sikre rent drikkevann til alle kommunens innbyggere og å oppnå vedtatte miljømål for kommunens vannforekomster. Hovedplanen for drikkevann og vannmiljø har tre hovedmål:

- Sikre rent drikkevann til alle kommunens innbyggere
- Oppnå vedtatte miljømål for vannforekomstene
- Legge vekt på bærekraftige løsninger

Ifølge kommunen er det et pågående arbeid med ny hovedplan som planlegges vedtatt i løpet av 2020.

Kommunen har utarbeidet en tiltaksplan for 2014-2018 for å nå de overnevnte hovedmålene[188].

Vannsituasjonen på Nesodden har følgende særtrekk:

- Dårlig vannkvalitet i bekker og tjern
- Mange forurensede drikkevannsbrønner
- Oppsprukken berggrunn med lite løsmassedekke, som fører til sårbart grunnvann
- Separate vann- og avløpsløsninger i tettbygde områder
- Begrensede løsmasser, som fører til høye kostnader ved utbygging av tradisjonelle VA-ledninger

Selvkostberegninger for økonomiplanperioden 2019-2022 er det lagt opp til en gebyrøkning på vann på 40,7 % i 2019; 5,1 % i 2020; 5,9 % i 2021 og 4,2 % i 2022. Inntektsøkningen mellom 2018 og 2019 blir 8,2 mill. kr.

Bakgrunnen for den høye inntektsøkningen er at vannområdet vil få et underskudd på 8,3 mill. kr i 2018 som skal tilbakebetales til kommunen i løpet av økonomiplanperioden, i henhold til selvkostprinsippet. Årsaken til underskuddet i 2018 er kjøp av vann fra Bærum i forbindelse med rehabilitering av Bleksli vannverk i 2017 og forringelse av vannkilden i 2018. Grunnet dette, samt kapasitetsutfordringer i kommunens vannforsyning, har Kommunedirektøren innarbeidet et budsjett for kjøp av vann fra Bærum i økonomiplan 2019-2022.

Det er også lagt opp til en gebyrøkning på avløp for økonomiplanperioden 2019-2022 på 17,6 % i 2019; 6,2 % i 2020; 7,1 % i 2021 og 5,4 % i 2022. Inntektsøkningen mellom 2018 og 2019 blir 5 585 000 kr.

[186] Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p
[187] Nesodden kommune, Hovedplan for drikkevann og vannmiljø. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/vei-vann/vann-og-avlop/hovedplan-for-drikkevann-og-vannmiljo/
[188] Nesodden kommune, Tiltaksplan. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/vei-vann/vann-og-avlop/hovedplan-for-drikkevann-og-vannmiljo/

Bakgrunnen for den relativt høye gebyrøkningen er at avløpsgebyret har vært lavt de siste årene for å tilbakebetale tidligere overskudd til abonnentene. Flere store prosjekter og økte renter i økonomiplanperioden bidrar også til behov for økte inntekter[189].

Kapasitetsutfordringene i kommunens vannforsyning kan knyttes til sommeren 2018 som gav unormalt mye tørke. Konsekvensen av tørken førte til svært lav grunnvannstand, og dette får stor innvirkning på innsig og vannivå i Blekslitjern. En annen årsak er at Bleksli vannverk ennå ikke produserer fullt ut etter rehabiliteringen. Det jobbes med oppretting av feil samt videreføring av prosjektet. Når alt på Bleksli fungerer stabilt vil behovet for å kjøpe vann bra Bærum gå ned.

Det er forutsatt at behov for kjøp av vann skal reduseres i økonomiplanperioden. Nedjustering henger sammen med forventet normalisering av nedbørsituasjon, økt satsning på rehabilitering av ledningsnettet (lavere lekkasjegrad) og ny reservevannforsyning fra Asker som antatt vil være en rimeligere løsning enn Bærumsvann[190].

I Framsikt redegjør kommunen for utfordringer knyttet til vann og avløpssituasjonen i kommunen. Utfordringene kan knyttes til bemanning. Det er mange store vann- og avløpsprosjekter i porteføljen, men kommunen mangler medarbeidere (prosjektledere) til å gjennomføre disse. I takt med utbyggingen har kommunen etablert/overtatt mange nye vann- og avløpsanlegg til drift og vedlikehold uten at driftsavdelingen er styrket. Det har kommet mange nye og strengere krav og pålegg de senere år, blant annet innen HMS som krever økt bemanning. IKT-sikkerhet for kritisk infrastruktur er også et felt som trenger økt fokus.

Hovedkloakkrenseanlegget på Nesodden, Buhrestua, har nådd sin kapasitetsgrense og er svært utfordrende å drifte. Anlegget må bygges om til en pumpestasjon og avløpet overføres til et større renseanlegg. Nesodden har høsten 2018 fått en prinsippavklaring fra Oslo kommune om at avløpet kan føres til Veas i Slemmestad. Arbeidet med å overføre avløpet fra Buhrestua til Veas må prioriteres høyt.

Nesodden har en utpreget grendestruktur der bebyggelsen typisk består av en blanding av fritidsboliger og helårsboliger. Konvertering fra fritidsboliger til helårsboliger, samt fortetting i boligområder har i disse områdene skjedd gradvis, og i mange tilfeller uten at nødvendig infrastruktur er opparbeidet. Mange private avløpsanlegg er fortsatt ikke forskriftsmessige og forurenser drikkevannsbrønner, bekker og tjern. Kommunen er myndighetsutøver, og arbeidet med dette bør forseres for å nå tidsfristene i tiltaksplaner for vannområdene (EUs vanndirektiv) [191].

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Kommunal vannforsyning»:

Publiserte tall per 23.april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Selvkostgrad	100	100	100	100	90	95	91

[189] Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p
[190] Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p
[191] Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p

Publiserte tall per 23.april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	3255	3473	5135	5135	3429	3355	3735
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,4	0,3	0,2	0,2	..	1,0	0,7
E.coli: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	..	100	100	100	..	100	99
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje	..	9	13,8	15,8	..	25,5	30,6

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Kommunalt avløp»:

Publiserte tall per 23.april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Selvkostgrad	100	100	100	100	101	100	98
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	3608	3839	3839	4527	4818	4960	4139
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,2	0,2	0,2	0,1	..	0,8	0,7
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt	35,1	18,1	37,5	..	..	..	..

KOSTRA-tallene viser at årsgebyret for vannforsyning har økt de siste fire årene, og høyere enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner og i landet for øvrig. Årsgebyret for avløpstjenesten har økt noe de siste årene, men ligger under sammenlignbare kommuner og andre kommuner i fylket.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 141. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Vann, avløp og renovasjon.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området VANN, AVLØP OG RENOVASJON

2018	2019	2020
200	288	141

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området vann og avløp de siste årene.

Andre tilsyn

Nesodden kommunale vannverk hadde tilsyn fra Mattilsynet 15. november 2018. Tilsynet omfatt Nesodden kommunale vannverk og Kirkåsen vannverk.

I kommunens svarbrev til Mattilsynet fremgår det at Nesodden kommune vil sette inn følgende hovedgrep for å sikre reservevannforsyningen i fremtiden:

- Dublere reservevannforsyningen fra Bærum
- Legge ny reservevannforsyning til Nesodden fra Slemmestad (landtaksledning legges nå i forbindelse med sjøledning for avløp)

- Bygge to nye høydebasseng for å øke leveringssikkerheten til Fagerstrand og Fjellstad
- Bygge ut ringledningssystemer for å minske sårbarheten.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjennomførte et tilsyn av avløpsområdet i 2014, med oppfølgende tilsyn i 2016.

Tema for tilsynet i 2014 var hvordan kommunen har løst dokumentasjonskravene i utslippstillatelsen gitt av Fylkesmannen 6.februar 2012 med hjemmel i forurensningsloven. Fylkesmannen fant at kommunens overordnede styringsdokument på avløpssektoren ikke har implementert Fylkesmannens krav i utslippstillatelsen. Kravene er i liten grad fulgt opp[192].

Kommunen arbeider etter en områdebasert tilnærming og skal gjennomføre rehabiliteringsoppgaver på avløpsnettet i prioriterte områder de neste årene. Fylkesmannen etterlyser en videreutvikling av hovedplan avløp og ROS-analyser som et viktig grunnlag for robuste avløpssystem i et fremtidig klima sammen med sterk befolkningsvekst.

Buhrestua renseanlegg kan i dag påvise gode renseresultat, men står i risiko for at kapasitetsgrensen nås før det er på plass en permanent løsning.

På oppfølgingstilsynet i 2016[193] konkluderte Fylkesmannen med at kommunens virksomhet på avløpssektoren ikke har en bemanning som er tilstrekkelig tilpasset de miljøutfordringene kommunen står ovenfor og at kapasitet og kompetanse bør styrkes.

Fylkesmannen fant at kommunen har et stort tiltaksbehov for å møte både kortsiktige og langsiktige behov på avløpssektoren. Fylkesmannen konkluderte med etter gjennomgangen at for å oppfylle utslippstillatelsens vilkår utvikles en samordnet handlingsplan for ROS analyse (forebyggende tiltak), fremmedvann/overvann og fornyelse av ledningsnett. Handlingsplanen skal besvare avvikene i tilsynsrapporten og skal gjelde for perioden 2017-2021.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever vann og avløp er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer vann og avløp som en svært viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om psykisk helse er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

[192] Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Tilsyn av avløpsområdet 2014 - Nesodden kommune - Oversendelse av rapport fra tilsyn. Hentet fra: https://www.norskeutslipp.no/no/Listesider/Virksomheter-med-utslippstillatelse/?SectorID=90&f=30&k=3023
[193] Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Oppfølging etter avløpskontroll i Nesodden kommune. Hentet fra: https://www.norskeutslipp.no/no/Listesider/Virksomheter-med-utslippstillatelse/?SectorID=90&f=30&k=3023

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	12,5%

5.3.3. Renovasjon

Renovasjon reguleres i hovedsak av forurensningsloven [194] med tilhørende forskrift. Viktige tiltak for å hindre forsøpling, helse- eller luktproblemer eller andre forurensningsulemper som følge av avfall, er å ha etablert gode systemer for innsamling av avfall og en god oppfølging av forsøplingssaker. Kommunen skal blant annet sørge for at det er etablert et system for innsamling av husholdningsavfall og at det gis nødvendig informasjon om avfallshåndtering til husstander og bedrifter. I tillegg til den lovpålagte renovasjonsordningen, er det mange kommuner eller kommunale selskaper som driver næringsrettet renovasjonsvirksomhet.

Renovasjon er omfattet av selvkostprinsippet [195], gjennom lovmessige krav om at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling.

De fleste kommuner har innført kildesortering og gjenbruk av avfall og søppel. Men omfanget av dette varier noe mellom renovasjonsselskap/kommuner. Varierende kontroll av kildesortering og gjenbruksordninger vil kunne føre til at ressurser ikke utnyttes godt nok. Videre kan avstand og pris på levering være medvirkende til å påvirke grad av levering/resirkulering av avfall og søppel fra virksomheter og privatpersoner. Det er en utstrakt forekomst av private avfallsplasser og brenning av avfall og søppel, særlig gjelder dette for landlige områder. Det er risiko for at renovasjonsordninger ikke fungere optimalt og bidrar til god bærekraft.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha lav til moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Kommunen er medeier i Follo Ren, et interkommunalt renovasjonsselskap eid av kommunene Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås. Follo Ren har ansvar for innsamling, transport og behandling av avfall som faller innenfor det til enhver tid gjeldende kommunale ansvarsområdet etter Forurensningsloven, og supplerende bestemmelser gitt av sentrale forurensningsmyndigheter.

[194] LOV 1981-03-13 nr 6 – Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
FOR 2004-06-01 nr 931 – Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
[195] Rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

Follo Ren drives etter selvkostprinsippet. Det vil si at selskapets tjenester finansieres gjennom gebyrer fra innbyggerne. Regelen er at gebyrene fra innbyggerne i sum ikke kan overstige hva det koster å levere tjenesten. Dette betyr at selvkost setter en øvre ramme for hva kommunene kan kreve inn i avgifter. Hver måned tømmer Follo Ren ca. 61 000 beholdere og fellesløsninger hos ca. 45 000 abonnenter (ca. 110 000 innbyggere), noe som årlig utgjør ca. 1,2 millioner tømminger[139].

I selvkostberegninger for økonomiplanperioden 2019-2022 er det lagt opp til en gebyrøkning på renovasjon på 63,9 % i 2019; 13,7 % i 2020; 3,9 % i 2021 og 0,4 % i 2022. Inntektsøkningen mellom 2018 og 2019 blir 7,2 mill kr (se også inntektsøkning for renovasjon i vedtak fra forrige periode).

Bakgrunnen for den høye gebyrøkningen er at renovasjonsgebyrene har vært lave de siste årene og ble nedjustert med 29,4 % i 2018 for å tilbakebetale tidligere overskudd til abonnentene. I løpet av 2019 og 2020 må gebyrene oppjusteres til reelt nivå. Høy økning i driftstilskudd til Follo Ren bidrar også til at gebyrene må økes[196].

Follo Ren IKS tilbakebetaler overskudd fra siste års drift til kommunene to år etter. For 2017 er Nesoddens andel av overskuddet på 1,4 mill kr. Det var anslått refusjon på 635 000 kr i økonomiplan 2018-2021. Refusjon for 2019 er derfor økt med 765 000 kr[197].

For 2020-2022 er det usikkert om Follo Ren vil få overskudd som tilbakebetales. Tilbakebetaling er derfor satt til 0 kr.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Husholdningsavfall»:

Publiserte tall per 23.april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	1947	1375	2254	2254	2623	2716	2855
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling	35,1	37,6	39,2	41,6	..	..	..
Selvkostgrad	100	100	100	100	0	0	0
Husholdningsavfall per innb. (fylke og land)	..	..	0	0	..	..	..

KOSTRA-tallene viser at årsgebyret på avfallstjenesten har økt de siste fire årene. Årsgebyret er likevel lavere enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner og i landet ellers. Det har vært en økning i andel levert til materialgjenvinning de siste fire årene.

[196] Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p
[197] Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 141. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Vann, avløp og renovasjon.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området VANN, AVLØP OG RENOVASJON

2018	2019	2020
200	288	141

Selskapskontroll

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte en selskapskontroll av Follo Ren i 2015. Selskapskontrollen var et fellesprosjekt for Ski, Ås, Oppegård, Frogn og Nesodden kommuner.

Follo distriktsrevisjon konkluderte da med at Follo Ren driver mål- og kostnadseffektivt. Selskapet etterlever systemer for internkontroll. Etter statens regelinnstramming for luktutslipp i 2012 ble Kretsløp Follos sorterings- og biogassanlegg prosjektert på nytt, og revisor finner at Follo Rens rutiner for kvalitetssikring av nye investeringsprosjekter er gode. Eierne står for en aktiv styring av selskapet.

Revisjonen gav følgende anbefalinger eierne av Follo Ren:

- Selskapsavtalen oppdateres i henhold til endringer i IKS-loven. Skrivefeil rettes samtidig.
- Selskapets nettsider om miljøpolitikk oppdateres.
- Selskapet bør i anbudsinnbydelser og kontrakter ta forbehold om at eierkommuner har rett til å tre ut av selskapet med ett års varsel. Avbruddskompensasjon bør avtales.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever renovasjon er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer renovasjon som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om renovasjon er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Lav	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	0,0%

5.3.4. Brann- og redningstjenester

Brann og redningstjenester reguleres i hovedsak av brann- og eksplosjonsvernloven [198].

Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser, og kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Dette er blant annet regulert i forskrift om kommunal beredskapsplikt [199], Kommunens samfunns- og arealplanlegging er også sentralt i arbeidet med brannvern. Kommunen plikter å sørge for etablering og drift av et brannvesen. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende arbeidet innebærer blant annet kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger. Fra og med 01.01.2016 er fritidsboliger omfattet av kommunens plikt til å drive tilsyn og feiing av fyringsanlegg.

Feiertjenesten er omfattet av selvkostprinsippet [200], gjennom det lovmessige kravet om at brukerne av tjenesten bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning.

Responstid, tilstrekkelig utstyr, kompetanse og bemanning er sentralt for sikkerhet og redning i kommunen. Mange kommuner samarbeider om brann og redning. På grunn av statlig pålagte endringer i politiet er det stadig oftere brann og redningstjenesten som kommer først til ulykkessteder. Dette kan føre til et større og annerledes behov for kompetanse.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune er medeier i Follo Brannvesen IKS. Follo Brannvesen eies av Enebakk, Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås. Brannvesenet i Follo rykker ut til 2000 oppdrag årlig. Kommunene dekker et areal på 780 kvadratkilometer og har til sammen 125 000 innbyggere.

Follo Brannvesen er organisert i tre avdelinger; forebyggende avd., salg- og markedsavd., og operativ avd. Deres oppgave er å forvalte brann, feiing- og redningstjeneste for eierkommunene. Av brannvesenets fem brannstasjoner, ligger en av disse på Nesodden. Stasjonen er bemannet med et mannskap på fem på dagtid. Det er like mange som har hjemmevakt på kvelds- og nattid.

Brannvesenets virksomhet finansieres gjennom driftstilskudd fra eierkommunene. Driftstilskuddet fastsettes årlig av brannvesenets representantskap. Kommunen har en 16% eierandel og ansvarsdel i selskapet[201].

[198] LOV 2002-06-14 nr 20: Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)
[199] FOR-2011-08-22-894, Forskrift om kommunal beredskapsplikt
[200] Rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

[201] Follo brannvesen, Selskapsavtale for Follo brannvesen IKS.

I Follo Brannvesen IKS sin økonomiplan 2020-2023 redegjøres det for utfordringer som kom frem i ROS-analyse av virksomheten knyttet til forventet høy befolkningsvekst, bygging av høyhus, utvikling av næringsområder.

Brannvesenet har også gjort en beredskapsanalyse. Beredskapsanalysen avdekket behov for fremtidig kompetanse, bemanning og materiell/utstyr. Operativ avdeling oppgir å ha en altfor lav bemanning for å klare å dekke opp for ferie og sykdom, og samtidig sørge for at kravene til minimumsbemanning opprettholdes. Per i dag har Follo brannvesen 14 stillingshjemler for å dekke inn en minimumsbemanning på 13 stillinger. Dette medfører behov for omfattende bruk av vikarer hver uke. 2019 har vist et stort og udekket behov for bruk av vikarvakter. Basert på behovet for å opprettholde minimumsbemanning er det lagt inn en økning i budsjett på kr 800 000,- Konsekvensen ved ikke å øke vikarbudsjettet er at Follo brannvesen økonomisk ikke vil ha forutsetninger for å opprettholde kontinuerlig minimumsbemanningen, herunder godkjent røykdykkertjeneste[202].

Det fremkommer av Nesodden kommunes Hovedplan for drikkevann og vannmiljø 2009 at brannvannsforsyningen i kommunen er mindre god, særlig i områder med mange helårsboliger uten kommunalt ledningsnett. Områder med lav brannvannsdekning er først og fremst områder som tidligere har vært preget av hyttebebyggelse, men som nå for en stor del består av helårsboliger. Flaskebekk, Ursvik, deler av Oksval, nedre del av Berger, Solbergskogen og Ellingstadåsen er eksempler på dette[203].

Follo brannvesen oppgir at de rykker ut til bygningsbranner, trafikkulykker og helseoppdrag, hvor Nesodden er den kommunen med flest utrykninger knyttet til helseoppdrag i Norge etter Oslo[204].

Follo brannvesen IKS er medeier Øst 110-sentral IKS sammen med andre kommuner i østre Viken. 110-sentralen skal opprettholde kommunikasjon med den som melder ulykken, mottak og registrering av nødmeldinger, alarmering av mannskaper og kommunikasjon med innsatsstyrkene, samt samordning med nødalarmeringssentralene for helse og politi. Selskapet skal sikre alarmering og utkalling av tilstrekkelig innsatsstyrke og overordnet vakt etter mottak av nødmelding, samt sikre best mulig støtte, informasjon, og samordning til innsatsstyrke, stab og relevant ledelse[205].

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Brann og ulykkesvern»:

Publiserte tall per 23.april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Brutto driftsutgifter til funksjon (konsern):							
• 338 og 339 pr. innbygger (1000 kr)	1177	1218	1245	1280	989	978	1203
• 339 pr. innbygger (1000 kr)	875	912	912	992	774	739	969

[202] Follo brannvesen IKS, *Økonomiplan 2020-2023*
[203] Nesodden kommune, *Hovedplan for drikkevann og vannmiljø 2009*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i359a7210-225a-467a-aa46-63ccbb4573f3/hovedplan_va_20091029.pdf
[204] Follo brannvesen IKS, *Økonomiplan 2020-2023*
[205] Brønnøysundregisteret, Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret. Øst 110-sentral IKS. Hentet fra: https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=820351282

Publiserte tall per 23.april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
• 338 per innbygger (1000 kr)	302	306	333	288	215	239	233
Netto driftsutgifter til funksjon (konsern):							
• 338 og 339 pr. innbygger (kr)	570	613	616	626	702	711	879
• 338 pr. innbygger (kr)	46	55	81	-36	36	75	67
• 339 pr. innbygger (kr)	524	557	535	661	666	637	812
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere	0,64	0,7	0,7	0,71	..	0,68	0,71
Årsverk til forebygging, funksjon 338, per 1000 innbyggere	0,19	0,19	0,18	0,19	..	0,18	0,24
Årsverk til beredskap, funksjon 339, per 1000 innbyggere	0,45	0,51	0,52	0,52	..	0,5	0,47
Antall bygningsbranner	10	15	9	9	179	259	2967
Antall A-objekt med tilsyn i løpet av året	4	4	14	13	452	519	8183

Funksjon 338 = Forebygging av branner og andre ulykker | Funksjon 339 = Beredskap mot branner og andre ulykker

KOSTRA-tallene viser at brutto driftsutgifter til forebygging av branner og andre ulykker (338) og beredskap mot branner og andre ulykker (339) har holdt seg forholdvis stabilt de siste årene. De ligger noe lavere enn sammenlignbare kommuner og under landet for øvrig. Årsverk til beredskap har vært stabilt de siste årene og ligger noe høyere enn gjennomsnittet for landet.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll innenfor området brann og redningstjenester de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever brann- og redningstjenester er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer brann- og redningstjenester som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om brann- og redningstjenester er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Veldig alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	6,3 %

5.3.5. Vei, park og idrettsanlegg

Kommunale veier reguleres av veglova [206], og formålet er å sikre at planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veier sikrer en trygg og god trafikkavvikling som trafikantene og samfunnet er tjent med, og som tar hensyn til naboer, et godt miljø og andre samfunnsinteresser.

Parker og grøntområder reguleres gjennom plan og bygningsloven [207], og ved behandling av reguleringsplaner skal kommunen ta hensyn til arealformål til grøntstruktur som naturområder, turdrag, friområder og parker.

I «Den norske idrettsmodellen» [208] fremgår det at:

> *Statlige tilskudd til idrettsformål utgjør et viktig bidrag til utviklingen av idrett og fysisk aktivitet i Norge. Det er likevel slik at det er kommunene som er den viktigste offentlige bidragsyteren når det gjelder å skape gode rammebetingelser for lokal idrettsaktivitet. Dette gjelder både i forhold til bygging og drift av idrettsanlegg og i forhold til drifts- og aktivitetstilskudd til lokale idrettslag. Tilrettelegging for idrett er ikke en lovpålagt oppgave for kommunene. Tilskudd til idrettsformål vil derfor i stor grad være påvirket av kommuneøkonomien. Tall fra SSB viser likevel en klar økning i kommunenes utgifter til idrett de siste årene.*

Kommunen samarbeider med idretten gjennom et idrettsråd. Idrettsråd er et organ bestemt ut fra Norges idrettsforbunds lovnorm [209], og formålet er at det skal være en arena for samarbeid mellom idrettslag, idrettskrets og kommunen.

Standard og vedlikehold av veier er viktig for å forhindre ulykker. Ut fra ett folkehelse- og trivselsperspektiv er det viktig med idrettsanlegg og parker.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Vei

Nesodden kommune har utarbeidet en Hovedplan for vei 2013-2023, vedtatt i KST 12.9.2013. Hovedplan vei skal være et helhetlig styringsverktøy for utvikling og forvaltning av det kommunale veinettet i samsvar med samfunnsmål, brukerbehov og politiske prioriteringer. Hovedplanen skal bidra til økt samordning av planleggings- og driftsfunksjonene som påvirker veinettet. Hovedplanen er dessuten et verktøy for drøfting av nye utfordringer som kan gi endrede prioriteringer i kommunens ressursbruk. Planen inneholder forslag til tiltak/strategi med tilhørende anslag for ressursbehov for hvordan

[206] LOV 1963-06-21 nr 23: Lov om vegar (veglova)
[207] LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven), § 12-5.*Arealformål i reguleringsplan*
[208] Meld. St. 26 2011–2012: Den norske idrettsmodellen
[209] LOV for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, vedtatt på Idrettstinget 2019, med virkning fra 1. januar 2020.

infrastrukturen skal forvaltes, driftes og vedlikeholdes i et langsiktig perspektiv og i tråd med fremtidige krav og behov[210].

Veinettet på Nesodden består av 52 km fylkesvei, 55 km kommunale veier og 175 km private veier. Det kommunale veinettet består i stor grad av boligveier. De private veiene utgjør en stor andel av veinettet i kommunen. Mange av disse har samme funksjon som de kommunale boligveiene og er åpen for allmenn ferdsel. Det er de private veieierne som har ansvaret for disse. Ca. 18 km av de private veiene er strekninger kommunen gjennom Hovedplan for vei tar sikte på å overta. Disse får ytelser i form av vinterdrift og vedlikehold av veilys. [211].

Trafikksikkerhetsplanen for Nesodden kommune 2015-2018 skal danne grunnlaget for alt trafikksikkerhetsarbeid i kommunen. Av planen fremkommer det at kommunen har hatt en åpen planprosess hvor innbyggere, skolene, lag og foreninger har fått mulighet til å komme med kommentarer og merknader. Kommunen mottok 270 innspill hvilket viser at engasjementet rundt temaet trafikksikkerhet er stort[212].

Trafikksikkerhetsplanen har definert 6 hovedsatsningsområder for trafikksikkerhetsarbeidet i kommende planperiode. Disse satsningsområdene er i tråd med høringsinnspill, resultat fra barnetråkk (barns medvirkning) og overordnede regionale og statlige føringer.

Satsningsområdene i planen er som følger:

- Nesodden kommune skal bli godkjent som trafikksikker kommune
- Sikring av skole- og barnehageveier
- Sammenhengende gang- og sykkelforbindelser
- Sikring av myke trafikanter
- Frisikt
- Fartsreduksjon

Park og idrettsanlegg
Det er Natur og friluftsliv organisert under virksomhetsområdet Eiendom som vedlikehold av kommunale grøntområder og strender, idrett (anlegg og bygninger), bekjempelse av uønskede arter, skogforvaltning og viltforvaltning. Under viltforvaltning ligger også døgnkontinuerlig vaktordning for håndtering av fallvilt. Herunder er også oppkjøring av løyper, sprøyting til skøyteis og vedlikehold og opprusting av stier.

Natur og friluft holder vedlikehold av idrettshaller og idrettsanlegget Bergenbanen som inkluderer friidrettsarena, flere fotballbaner, både kunstgress og naturgress. Bergerbanen benyttes utstrakt til skiaktivitet om vinteren og som base for aktivitet ute i skog og friluftsområder på hele Nesodden. Det er et stort engasjement og mange forventninger blant innbyggerne og idrettsforeningene i Nesodden kommune rundt hvordan kommunen tilrettelegger for mulighetene til å drive idrett og friluftsliv. Berger

[210] Nesodden kommune, *Hovedplan for vei 2013-2023*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ia2d19e5d-41ef-4789-8dd8-86ddb7a8060c/hovedplan_vei_2013-2023.pdf
[211] Nesodden kommune, *Trafikksikkerhetsplan 2015-2018*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i8f1ba022-e4aa-4a56-9b9e-156e319ed56e/trafikksikkerhetsplan_endelig_vedtak_040220161.pdf
[212] Nesodden kommune, *Trafikksikkerhetsplan 2015-2018*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i8f1ba022-e4aa-4a56-9b9e-156e319ed56e/trafikksikkerhetsplan_endelig_vedtak_040220161.pdf

kunstgressbane, drift i Brattbakken slalåmanlegg og sprøyting av skøytebaner er eksempler på etterspurte tiltak[213].

I Framsikt redegjør kommunen for at Natur og friluftsliv er et stort og viktig område som befolkningen har et nært og engasjert forhold til. Natur og friluft er et viktig bidrag ift. folkehelse, men er ikke et lovpålagt område. Satt opp mot lovpålagte oppgaver vil natur og friluftsliv møte budsjettmessige utfordringer.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at de har et etterslep på vedlikehold av kommunale veier.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Samferdsel»:

Publiserte tall per 23.april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Andel km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for av alle kommunale veier	12,5	12,3	15,5	15,5	25,1	27	15,4
Andel kommunale veier og gater med belysning av alle kom. veier og gater	100	100	100	100	72,8	83,6	64
Utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale netto. driftsutgifter til kommunale veier og gater	37,7	43	31,7	20,8	22,4	18,5	28,8
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke av alle kommunale veier og gater	28,6	29,8	31	20,7	23,2	14,1	26,4
Brutto driftsutgifter til samferdsel per innb.	487	521	564	698	1125	1121	1764
Brutto driftsutgifter til gatebelysning langs kom. veier og gater per kilometer belyst vei	12200	13467	12867	13032	20634	21113	21765
Brutto investeringsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger	352	455	428	883	1466	1148	1501
Antall km tilrettelagt for syklende som er et kommunalt ansvar	7	7	9	9	617	699	5738
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger	381	384	362	472	961	999	1111
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km	128321	129912	121569	159759	154772	244029	159972

KOSTRA-tallene viser at utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale netto driftsutgifter til kommunale veier og gater har variert de siste årene, og var på et lavere nivå enn tidligere år i 2019.

Brutto investeringsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger har økt spesielt det siste året, men ligger likevel under sammenlignbare kommuner, fylket og landsgjennomsnittet.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført en forvaltningsrevisjon innenfor området boligsosiale tjenester de siste årene.

[213] Framsikt. Nesodden kommune. Natur og friluftsliv. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/64

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever vei, park og idrettsanlegg er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer vei, park og idrettsanlegg som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om vei, park og idrettsanlegg er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	6,3 %

5.3.6. Landbruk

Hovedoppgavene til kommunenes «Landbrukskontor» knytter seg til tilskudds- og lovforvaltning. Områdene reguleres av blant annet jordlova[214], konsesjonsloven[215], skogbrukslova[216], lov om motorferdsel i utmark[217], viltloven[218], naturmangfoldloven[219], plan- og bygningsloven[220] og friluftsloven[221]. I tillegg kommer en rekke forskrifter og rundskriv.

Kommunene har oppgaver knyttet til saksforberedelse og kontroll av ulike tilskuddsordninger i landbruket. Videre har kommunene både myndighet og tilsynsoppgaver etter konsesjonsloven i forbindelse med eierskifte, og etter jordloven i forbindelse med nydyrking, deling eller omdisponering av jordbrukseiendom, og i forbindelse med driveplikt. Kommunen har også ansvar for å kontrollere at skogbruksloven følges, og kan fastsette meldeplikt for planer om hogst og tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog.

Saksbehandling og forvaltning av landbruk og vilt er viktig sett opp mot bærekraft, rekreasjon, næringsutvikling og ressursutnyttelse i lokalsamfunnet. Men det er et område med begrenset lokal myndighet. Området er styrt av både statelige lovverk og tilskuddsrammer og til dels internasjonale avtaler om å ivareta sjeldne arter, samt å hindre spredning av uønskede arter.

Generell risiko for området

[214] LOV 1995-05-12 nr 23: Lov om jord (jordlova)
[215] LOV 2003-11-28 nr 98: Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv.
[216] LOV 2005-05-27 nr 31: Lov om skogbruk (skogbrukslova)
[217] LOV 1977-06-10 nr 82: Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)
[218] LOV 1981-05-29 nr 38: Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)
[219] LOV 2009-06-19 nr 100: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
[220] LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
[221] LOV 1957-06-28 nr 16: Lov om friluftslivet (friluftsloven)

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har sammen med Follokommunene Vestby, Frogn, Ås og Nordre Follo et felles landbrukskontor. Det fremgår av årsmeldingen 2019 til Follo landbrukskontor at samarbeidet er organisert som et vertskommunearbeid etter kommunelovens § 28-1b med Ås som vertskommune. Rådmennene i Follokommunene delegerer kurante saker og saker uten prinsipiell betydning til rådmannen i Ås som delegerer videre til landbrukssjefen via kommunalsjef for teknikk, samfunn og kultur.

Regionalt Miljøprogram – regionale miljøtilskudd og miljøkrav for jordbruket i Oslo og Akershus (RMP) fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus omhandler økonomiske virkemidler for å hindre forurensning fra jordbruksarealer og for pleie av kulturlandskapet. Follo totalt (uten Enebakk) fikk til sammen vel 8 millioner til formålene. Det fremgår av årsmeldingen 2019 for Follo landbrukskontor at de mottok 250 søknader for erstatning. Det var korn- og gressvekster som ble hardest rammet. Det ble utbetalt ca 39 millioner kroner i erstatning for avlingsskader i Follo forårsaket direkte av tørken i 2018, hvorav rundt 2 millioner ble gitt til bønder i Nesodden.

Nesodden kommune er en relativt stor skogeier i Follo. Kommune driver ikke god nok forvaltning av skogen i dag, herunder er det ikke ressurser til nyplanting slik regelverket krever. Manglende skjøtsel i skogen påvirker også muligheten for friluftsliv. Skogen har en viktig rolle i CO2 fangst, for å ivareta dette må skjøtselen sikre en riktig balanse mellom ungskog og gammelskog. Skog som råtner slipper ut CO2, derfor må det være en fornuftig hogst. En balansert skogforvaltning vil også ivareta biomangfold. Det fremkommer av Framsikt at mulighetene for skogsdrift som næring ble ønsket gjennomgått av skogforvalter sammen med kommunens næringsrådgiver i 2019 og kan forhåpentlig kunne bidra noe på inntektssiden utover i budsjettperioden[222].

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Landbruk»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling i prosent av totale netto driftsutgifter	0	0	0	0	0,2	0,1	0,2
Brutto driftsutgifter til landbruksforvaltning korrigert for samarbeidskommuner (1000 kr)	396	396	406	432	53683	38908	830758
Brutto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling per landbrukseiendom (1000 kr)	3,1	3,1	3,2	3,4	..	..	..
Landbrukseiendommer	126	126	126	128	..	..	..
Jordbruksbedrifter	17	16	16	15	..	..	..
Jordbruksareal i drift (dekar)	5500	4743	5220	5163	..	..	..
Produktivt skogareal (dekar)	32039	32039	31956	31956	..	..	..
Dyrka og dyrkbar jord omdisponert til andre formål enn landbruk (dekar)	0	0	0	0	709,9	672,2	9172,8

[222] Framsikt. Nesodden kommune. Natur og friluftsliv. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/64

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 07	Akershus	Alle
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar)	0	0	0	0	486,7	332,3	4600,1
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)	0	0	0	0	223,2	339,9	4572,7
Godkjent nydyrka areal (dekar)	0	0	0	0	1015	502	27493
Søknader i alt etter jord- og konsesjonslov	0	2	2	2	454	220	7959

KOSTRA-tallene viser at landbrukseiendommene stort sett har holdt seg stabile. Jordbruksbedrifter, produktivt skogareal og jordbruksareal viser ingen vesentlige endringer i perioden. Det foreligger ingen innrapporterte gjennomsnittstall for andre kommuner, fylket eller landet. I årene 2016-2019 har det ikke blitt omdisponert dyrkbar jord til andre formål.

Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgene i Ås, Ski, Nesodden, Frogn og Vestby gikk høsten 2017 sammen om å bestille forvaltningsrevisjonsprosjektet *Follo landbrukskontor* av Follo distriktsrevisjon.

Revisjonen fant at Follo landbrukskontor har etablert rutiner som sikrer effektivitet, kvalitet, åpenhet og likebehandling i saksbehandlingen. Det er etablert rutiner for samarbeidet mellom landbrukskontoret og den enkelte kommuneadministrasjon som sikrer at saker blir behandlet i henhold til rett regelverk.

Follo landbrukskontor ivaretar interessene til deltakerkommunene. De folkevalgtes mulighet for innsyn og kontroll med saksbehandlingen og driften er ivaretatt. Kommunikasjonen med deltakerkommunene kan likevel forbedres.

Effektiviseringsgevinst for deltakerkommunene i Follo landbrukskontor oppnås sammenlignet med kommuner som løser landbruksoppgavene i egen administrasjon. Interkommunalt samarbeid i lokal landbruksforvaltning gir stordriftsfordel. Follo landbrukskontor drives i tråd med målet om høy kvalitet i oppgaveløsningen, redusert sårbarhet og effektiviseringsgevinst. Follo landbrukskontor er et veldrevet regionalt landbrukskontor.

Revisjonen kom da med følgende anbefalinger:

- Follo landbrukskontors rutinebeskrivelser bør oppdateres årlig.
- Brukerundersøkelse av gårdbrukere og deltakerkommuner bør utføres hvert tredje år. Ås kommune har delegert viltforvaltning til Follo landbrukskontor. De andre deltakerkommunene bør vurdere å følge etter.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever landbruk er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer landbruk som en moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om landbruk er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	6,3 %

6. Risikovurdering - Organisasjonsperspektivet

Organisasjonsperspektivet tar for seg hvordan kommunen er organisert og hvilken styring og organisering den har for å nå de oppsatte mål for tjenesteproduksjonen, samt hvordan saksbehandling og interne tjenester blir ivaretatt. Organisasjonsperspektivet retter fokuset mot om tjenesteproduksjonen, og støttefunksjoner til disse, er effektiv og i tråd med lover og regler.

6.1. Organisering

Kommuneloven gir klare føringer for hvordan en kommune skal organiseres. Den mest utbredte styreformen er formannskapsmodellen, men det er også åpnet for at man kan benytte parlamentarisk styreform [223]. Kommunens øverste folkevalgte organ er kommunestyret [224] som ledes av ordfører [225]. Under kommunestyret skal det opprettes et formannskap og flere utvalg og/eller råd.

Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet [226], og skal velge et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne [227]. Kontrollutvalget er direkte underlagt og rapporterer til kommunestyret.

Kommunestyret skal ansette en kommunaldirektør, som skal være leder for kommunens administrasjon [228]. Ut over dette legger kommuneloven ikke føringer for hvordan kommunen skal organiseres administrativt.

Valg av administrativ organisasjonsmodell kan ha betydning for vurdering av risiko. Hvor mange nivåer man velger vil ha betydning for nærhet til eventuelle situasjoner, samt hvor mange enheter eller personer en leder skal følge opp.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

[223] Kommuneloven (2018) Kapittel 10. Parlamentarisk styreform
[224] Kommuneloven (2018) Kapittel 5. Kommunal organisering. Folkevalgte organer.
[225] Kommuneloven (2018) Kapittel 6. Ordfører
[226] Kommuneloven (2018) § 22-1. Kommunestyrets og fylkestingets kontrollansvar
[227] Kommuneloven (2018) § 23-1. Kontrollutvalget
[228] Kommuneloven (2018) kapittel 13, Administrasjonen

Kommunespesifikk informasjon

Ifølge kommunens organisasjonskart kommunen delt inn to administrative ledernivåer. Dette er kommunedirektørsnivå og kommunalsjefsnivå. Kommunen er ledet av Kommunedirektøren med tillegg av fem kommunalsjefer som leder hver sitt kommunalområde. Kommunalområdene er inndelt i 29 virksomheter, i tillegg kommer tre team i Kultur, næring og idrett og åtte team i Digitalisering, utvikling og administrasjon. Inndelingen av team ble innført i 2020 på bakgrunn av et prosjekt som ble igangsatt i 2018. I 2019 ble det opprettet et eget virksomhetsområde for kultur, næring og idrett. Området har i en periode vært organisert direkte under kommunedirektøren.

I 2018 ble det en reduksjon fra syv kommunalsjefer til fem som det er i dag.

Vi viser også til den generelle beskrivelsen av kommunens organisering under kapittel 3.2.

Kommunens øverste politiske organ er kommunestyret ledet av ordfører. Under kommunestyret sorterer formannskapet, Arbeidsmiljøutvalget, Helse- og omsorgsutvalget, Kultur- og miljøutvalget, Plan- og byggesaksutvalget, Skole- og oppvekstutvalget, kontrollutvalget og Partssammensatt utvalg. I tillegg er det Eldrerådet, Klagenemnda, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse og Ungdomsrådet.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommuneadministrasjonen har sett at det har vært hendelser hvor politiske krefter har engasjert seg i en større grad enn hva som er forventet i kommunens drift av enkelte virksomhetsområder.

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon IKS gjennomførte en forvaltningsrevisjon av organisasjonsutviklingsprosjektet "Nye takter – ny overordnet struktur for administrativ organisering i Nesodden kommune" i 2014. Den nye administrative strukturen ble etablert 1. januar 2012. Oppdragets formål var å undersøke i hvilken grad kommunen har oppnådd forbedringer for de viktigste målene for Nye takter. Fokus for disse målene var:

- Bedre tjenestekvalitet.
- Bedre ressursutnyttelse.
- Bedre og tydeligere ledelse.
- Bedre integrasjon og flyt, koblet mot effektiv bruk av IKT.

Revisjonen fant at i det da videre arbeidet med utvikling av organisasjonen burde følgende områder vektlegges spesielt:

- Prosjektets målsetninger bør innfris og synliggjøres. En gevinstrealiseringsplan kan være hensiktsmessig.
- Sørge for at de ansatte medvirker og blir involvert i prosessen.
- Fortsatt fokus på utvikling av roller og ansvar for å skape enhet og målrettet styring.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever organisering er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer organisering som en viktig del av kommunens oppgaver. På

spørsmål om organisering er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer ingen av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	00,0 %

6.2. Økonomisk situasjon

Kommuneloven omfatter regler for langsiktig og bærekraftig økonomiforvaltning, for å trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenestene, og tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Mange elementer kan påvirke en kommunes økonomiske situasjon. Kommunene får en stor andel av sine inntekter gjennom overføringer fra staten, som rammetilskudd (innbyggertilskudd og regionalpolitiske tilskudd), Øremerkede tilskudd, skatteinntekter og egenbetalinger.

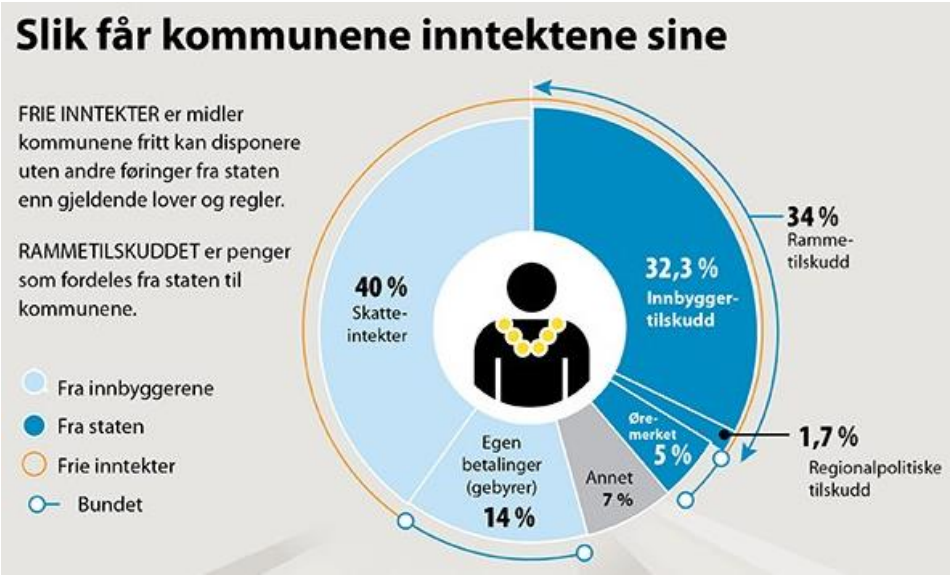

Figur 1 - Illustrasjon fra Kommunal og moderniseringsdepartementet

Inntektsnivået til kommunene avhenger av flere variable, og demografi vil ofte ha en betydning. Er det en tilflyttings- eller fraflyttingskommune? Hvilket utdanningsnivå innbyggerne i en kommune har vil ofte påvirke skatteinntektene til kommunen. Enkelte kommuner har også vesentlige inntekter fra sine naturressurser, som for eksempel kraft.

Kostnadssiden er ofte bundet opp til investeringskostnader, driftskostnader på bygg og lønnskostnader. Dette er ofte ikke kostnader som kan endres drastisk over kort tid.

Hvis økonomiplan eller budsjett vedtas med merforbruk, eller regnskapsmessig merforbruk ikke inndekkes innen fristen, innebærer det økonomisk ubalanse, og det medfører innmelding i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).[229]

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Vi viser også til den generelle beskrivelsen av kommunens økonomi under kapittel 3.3.

Kommunestyret har vedtatt budsjett 2020[230] med et resultat på 24 mill. kr. Nesodden kommune hadde et netto driftsresultat på om lag 33 mill. kr. i 2019[231]. Kommunestyret vedtak om disponering av mindreforbruk ble gjort 17.6. Overskuddet ble avsatt til disposisjonsfond.

Det er press på økonomien, og det er nødvendig å fortsette arbeidet med omstilling av tjenestene. Digitalisering og endringskompetanse er viktig for å løse disse utfordringene, og ressurser til IT-området må prioriteres.

Investeringsbehovene og investerings-takten er den største utfordringen for kommunen framover, og er også den faktoren som bidrar til at risikoen i budsjettet mot slutten av økonomiplanperioden er stor. En renteøkning på ett prosentpoeng utgjør ca. 20 mill. i økte renter hvis foreslåtte investeringer gjennomføres fullt ut. Netto driftsresultat er budsjettert med 1,8 % i 2020 og øker noe utover i økonomiplanperioden. Befolkningsveksten avtar noe og medfører mindre inntekter enn tidligere antatt. Det er beregnet en økning i inntekter på 2,9 % fra 2019 til 2020 noe som er lavere enn beregnet lønns og prisvekst.

Kommunedirektøren skriver at kommunens innkjøpssamarbeid har et betydelig forbedringspotensial. Bl.a. lav rammeavtaledekning, manglende ressurser til å gjennomføre rammeavtaler og at viktige innkjøpsprosesser ikke ivaretas av samarbeidet. Frogn, Ås, Vestby og Nesodden vil foreta en fullstendig gjennomgang av innkjøpsprosessen internt i egen kommune ved hjelp av Direktoratet for forvaltning og IKT sin evalueringsmodell for offentlige anskaffelser. Evalueringen skal være ferdigstilt innen 1. februar 2019 og legge grunnlaget for videre strategisk veivalg for eventuelt videre innkjøpssamarbeid.

Kommunen har ikke vært registrert i ROBEK[232] siden 2002.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Regnskap»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	3,5	2	3,2	2,3	1,4	3	1,9

[229] Kommuneloven (2018) kapittel 28. Statlig kontroll med kommuner og fylkeskommuner med økonomisk ubalanse
[230] Handlingsprogram 2020-2023
[231] Årsrapport 2019
[232] **Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK)** er et register over kommuner og fylkeskommuner som må ha godkjenning fra Kommunal- og regionaldepartementet for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler. Godkjenningsordningen er begrenset til å omfatte kommuner og fylkeskommuner med økonomisk ubalanse.

Publiserte tall per 23. april 2020	Nesodden				Gjennomsnitt (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Årets mindre-/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter	2,4	1,5	2,3	0,2	0,9	1,5	1,2
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	17,1	10,8	9,8	2,4	18,2	28,6	17
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter	36,2	32,6	32,6	47,2	58,2	48,2	43,1
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter	94,2	87,5	87,8	96,4	121,7	114,7	106,2
Frie inntekter per innbygger	48 387	49 296	51 763	54 144	54 699	57 054	58 484
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter	8,9	10,2	12,6	10,4	12	18,2	11,5
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter	6,7	6,8	10,1	35,6	16,5	18,9	16,6
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer	44,4	21,2	36,8	53	33,8	36,4	40,9

KOSTRA-tallene viser at driftsresultater for 2019 er noe høyere for Nesodden enn for sammenlignbare kommuner og landet for øvrig. Frie inntekter pr innbygger har økt i perioden, men kommunen ligger noe lavere enn sammenlignbare kommuner. Kommunens langsiktige gjeld i prosent av brutto driftsinntekter har også økt i perioden, men ligger under sammenlignbare kommuner.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 244. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Økonomi. Innenfor Kostnadsnivå er kommunen rangert som den 7. beste kommunen i Norge.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området ØKONOMI

2018	2019	2020
238	156	244

… innenfor området KOSTNADSNIVÅ

2018	2019	2020
165	89	7

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever den økonomiske situasjonen er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer den økonomiske situasjonen som en viktig del av kommunens oppgave. På spørsmål om den økonomiske situasjonen er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	6,3 %

6.3. Budsjetteringsprosess og budsjettoppfølging

Kommuneloven omfatter regler for langsiktig og bærekraftig økonomiforvaltning, for å trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenestene, og tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommunestyret skal selv vedta [233] økonomiplan, årsbudsjett, konsolidert årsregnskap, årsberetning, finansielle måltall, økonomireglement og finansreglement. Dette gjelder blant annet for kommunen, kommunale foretak, interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap.

Økonomiplanen skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og kan utgjøre handlingsdelen til samfunnsdelen. Økonomiplan og årsbudsjett skal settes opp i balanse og være realistiske og årsbudsjettet er bindende. Budsjettoppfølgingen har derfor en sentral rolle i styringen av kommunen. Kommunedirektøren har plikt til å rapportere om budsjettavvik, og foreslå budsjettendringer. I årsberetningen skal det redegjøres for vesentlige budsjettavvik, inkludert avvik fra premissene for bruk av bevilgningene, og eventuelt merforbruk skal dekkes inn året etter at det oppsto.[234]

Dersom økonomiplan eller budsjett fremlegges med merforbruk, eller regnskapsmessig merforbruk ikke inndekkes innen fristen, innebærer det økonomisk ubalanse, og det medfører innmelding i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).[235]

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Beregnet inntekt fra skatt og ramme øker med 2,9 % fra 2019 til 2020. Dette er 0,2 prosentpoeng lavere enn beregnet pris- og lønnsvekst. Dette betyr at kommunedirektørens viktigste mål for budsjett og økonomiplanen 2020 – 2023 har vært å sikre tjenestene til befolkningen uten at det må kuttes i tjenestene. Det er en presset kommuneøkonomi, og det er nødvendig å fortsette arbeidet med omstilling av tjenestene. Digitalisering og endringskompetanse er viktig for å løse disse utfordringene, og ressurser til IT-området må prioriteres[236].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen ser at budsjetteringsprosessen og budsjettoppfølgingen har blitt bedre etter kommunen ble en aktiv bruker av Framsikt. De opplever å ha bedre oversikt og oppfølging.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

[233] FOR 2019-06-27 nr 714: Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.
[234] Kommuneloven (2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner 22. juni 2018 nr, 83, kapittel 14. Økonomiforvaltningen
[235] Kommuneloven (2018) kapittel 28. Statlig kontroll med kommuner og fylkeskommuner med økonomisk ubalanse
[236] Handlingsprogram 2020-2023

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever budsjett og budsjetteringsprosess er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer budsjett og budsjetteringsprosess som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om budsjett og budsjetteringsprosess er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 18,8 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	18,8 %

6.4. Økonomisk internkontroll

Det kan skilles mellom spesifikk internkontroll på tjenesteområder, og mer generell for gjennomgående støttefunksjoner. Økonomisk internkontroll er en sentral del av virksomhetens internkontroll, og knytter seg til regnskapet, og transaksjoner som ender i regnskapet. [237] Den skal bidra til at kommunen når sine økonomiske mål, og forhindre misligheter. Sentrale rutiner innenfor økonomisk internkontroll vil ofte være ensartede for hele eller store deler av kommunen. Budsjettoppfølgingen tjener som sentral rutine for å redusere risikoen for at kommunen ikke oppnår økonomiske mål, og aktuelle kontrolltiltak for å redusere risikoen for misligheter kan være arbeidsdeling, avstemminger og lederoppfølging.

Det er et grunnleggende krav til økonomiforvaltningen at kommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko[238], og økonomisk internkontroll vil også omfatte finansforvaltningen.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune bruker målstyring for å oppnå utvikling innenfor områdene økonomi, tjenester, samfunn og medarbeidere og organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel med mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og for kommunen som organisasjon legges til grunn for arbeidet med målstrukturen. Det er satt mål om 0 % avvik fra budsjett, netto driftsresultat 1,8 % og selvfinansieringsgrad på 25 % på investeringer.

[237] http://www2.nkrf.no/kommunerevisoren_1_2015/cms/218/180/hent_artikkel/305
[238] Kommuneloven (2018) §§14-1 og 14-13.

Nesodden kommune benytter seg av kvalitetssystemet Compilo. Alle kommunens rutiner, styringsdokumenter osv. er tilgjengelig i systemet. Systemet er også kommunens avvikssystem, alle avvik skal meldes i dette systemet.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen jobber nå med opplæring av alle som gjør attestasjoner for å sikre internkontroll.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever økonomisk internkontroll er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer økonomisk internkontroll som en viktig til veldig viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om økonomisk internkontroll er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	6,3 %

6.5. Kommunens eiendeler

Det er viktig for en kommune å ha oversikt over sine eiendeler og ha systemer for hvordan man følger opp inn- og utgang av disse verdiene. Manglende kontrolltiltak kan medføre svinn, økonomisk tap og svak ressursbruk ved å foreta unødvendige kjøp. Kommunens avskrivbare anleggsmidler skal registreres i balansen.

Kommunen skal ha utarbeidet et finansreglement [239], og dette skal blant annet si noe om formålet med forvaltningen, risiko, likviditet, tidshorisontavkastningsmål og hvordan avvik skal håndteres. Finansreglementet skal kvalitetssikres av en uavhengig instans med tilstrekkelig kompetanse før det vedtas av kommunestyret. Kommunestyret er ansvarlig for kommunens finansforvaltning. Forvaltningen skal rapporteres til kommunestyret, og må tilfredsstille kravene i forskriften.

[239] FOR 2019-11-18 nr 1520: Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner, Kapittel 2. Finans- og gjeldsforvaltning.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Totalt hadde Nesodden kommune eiendeler for 3 681 mill. kr i 2019 som var ca. 570 mill. kr høyere enn i 2018. De to største investeringsprosjektene i 2019 gjaldt omsorgsboliger på Fjellstrand med 216 mill. kr og omsorgsboliger på Skoklefall (trinn 2 og 3) med 139 mill. kr.[240]

Kommunens frie fond utgjør ca. 150 mill. kr ved utgangen av 2019, som er en nedgang på 1 mill. kr fra 2018. For samme periode viste ubrukte lånemidler hhv ca. 12,2 mill. kr og 23,5 mill. kr.

Nesodden kommunen har utarbeidet revidert finansreglement etter forskrift av 18.6. 2015. Kommunestyret er ansvarlig for kommunens finansforvaltning og skal, dersom ikke annet er bestemt, motta rapport hver tertial. Årsrapporten skal utgjøre en separat rapport vedrørende finansforvaltningen adskilt fra den ordinære årsberetningen. Kommunen har også utarbeidet administrative rutiner for finansforvaltning.

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon gjennomførte i 2016 i forvaltningsrevisjon av Vedlikehold av kommunale bygg. Formålet var å undersøke om Nesodden kommune har en god forvaltning av sine bygg.

Revisjonen fant at Nesodden kommune har tydeliggjort rollene som eier, forvalter og bruker av eiendommene. Virksomhet Eiendom utarbeider en årlig vedlikeholdsplan der bygningsvedlikeholdet prioriteres. Fagsystemet FDVweb benyttes til å planlegge og styre eiendomsforvaltningen. Systemet gjør det enklere å melde inn vedlikeholdsbehov for kommunale bygg. Revisors vurdering er at kommunens overordnete mål og strategi for eiendomsforvaltningen er utilstrekkelig.

Nesodden kommunes vedlikeholdsplan fremstår som oversiktlig og god, men med to begrensninger: Vedlikeholdsplanen er kortsiktig (ettårig), og kostnadskalkyle mangler for de fleste vedlikeholdstiltak i planen. Kommunens vedlikeholdsutgifter til formålsbygg beløp seg i 2015 til ca. 10,7 mill. kr, tilsvarende 118 kr per m 2. Dette er under det som er ansett for å være årlig behov. Virksomhet Eiendom anslår kommunens vedlikeholdsetterslep til ca. 150 mill. kr i 2016, og det øker år for år. Nesodden kommune har samlet sett ikke et verdibevarende vedlikehold av sine bygninger.

Revisjonen anbefalte da Nesodden kommune:

- Brukeravtaler som avklarer ansvarsforhold, bør inngås med brukerne av formålsbygg i 2017.
- Forvaltningsplan for kommunale eiendommer med overordnete mål og strategi for bygningsvedlikehold, som ble påbegynt i 2015, bør ferdigstilles i 2017.
- Rapportering av bygningsvedlikehold til politisk nivå bør vurderes styrket i tertialrapporter eller med en egen sak til kommunestyret årlig.
- Fordeling av regnskapsførte vedlikeholdsutgifter på KOSTRA-funksjoner etter bygningstype bør forbedres.

[240] Årsregnskap 2019

- For å unngå verdiforringelse av kommunens bygningsmasse, er det nødvendig å høyne årlig vedlikeholdsbudsjett.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever kommunes eiendeler er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer kommunes eiendeler som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunes eiendeler er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	0,0 %

6.6. Offentlige anskaffelser

Anskaffelser i offentlig sektor reguleres av lov om offentlig anskaffelser [241] med tilhørende forskrifter. Norge har gjennom EØS-avtalen og WTO-avtalen forpliktet seg internasjonalt til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Loven, med tilhørende forskrifter, gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien. Alle statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer er omfattet av regelverket, og det gjelder alle anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter.

En oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører, hindre konkurranse eller dele opp anskaffelser for å omgå bestemmelsene. Den skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.

Loven stiller også krav til at offentlige oppdragsgivere tar hensyn til miljømessige konsekvenser, klimavennlige løsninger, livssykluskostnader, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold, grunnleggende menneskerettigheter, antall ledd i leverandørkjeden og universell utforming.

Formålet med loven og tilhørende forskrifter er å fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser, samt bidra til økt tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte gjennom at det offentlige opptrer med integritet.

[241] LOV 2016-06-17 nr. 73: Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven), med tilhørende forskrifter.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden deltar i interkommunalt Follo innkjøpskontor (FIK) sammen med Vestby, Ås og Frogn. Hovedoppgaven til FIK har de siste to årene vært å inngå rammeavtaler hvor to eller flere kommuner deltar, samt utnytte elektronisk handel for de avtalene og leverandørene hvor det er muliggjort. Samarbeidet har nå fått ny leder eksternt etter ett år vakant. FIK har per desember 2018 rammeavtaler innenfor 44 områder, hvor Nesodden deltar på 37 av dem.

Kommunedirektøren mener det er behov for styrke innkjøpsområdet lokalt hovedsakelig for å forbedre anskaffelsesprosessene i kommunen. Det er derfor foreslått tiltak ved å anskaffe digitale verktøy for konkurransegjennomføring og for styrke ressursene for administrering av kontrakter[242].

Kommunedirektøren utalte i 2019 at kommunens innkjøpssamarbeid har et betydelig forbedringspotensial. Blant annet knyttet til lav rammeavtaledekning, manglende ressurser til å gjennomføre rammeavtaler og at viktige innkjøpsprosesser ikke ivaretas av samarbeidet.

Det er utarbeidet en Innkjøpsstrategi for Nesodden kommune, denne er vedtatt av kommunestyret i mars 2020. Hovedmål og delmål i planen er:

Anskaffelser skal bidra til best mulig verdiskapning til lavest mulig ressursbruk.

1. Anskaffelser i Nesodden kommune skal være organisert med klare ansvarslinjer og tydelige roller.
2. Anskaffelser skal bidra til effektiv tjenesteproduksjon gjennom bedre ressursutnyttelse.
3. Anskaffelser i Nesodden kommune skal ha riktig kvalitet og gjennomføres effektiv og digitalt.
4. Nesodden kommune skal vise samfunnsansvar i anskaffelsene.

Anskaffelsesstrategien skal følges opp ved at ansvar for ulike tiltak konkretiseres i en årlig handlingsplan for innkjøp. Resultat for utvalgte måleindikasjoner skal registreres og rapporteres jevnlig.

For å digitalisere og effektivisere innkjøpsprosessen, anbefaler Kommunedirektøren at det settes av kr 415 000 til dette formålet i 2020 og kr 100 000 i 2021 for anskaffelse og innføring av et KGV- og KAV verktøy. KGV-verktøy sikrer sporbarhet og dokumentasjon av alle aktiviteter og hendelser i en anskaffelsesprosess. KAV sikrer oppfølging av leverandører i avtaleperioden.

Et søk på Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA) sine sider viser at Nesodden kommune i 2017 ble klaget inn i forbindelse med vurdering av tildeling av et anbud. KOFA konkluderte med at Nesodden kommune har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse ved å gjøre vesentlige endringer i avtalen etter tildeling av kontrakt. I 2018 kom KOFA til at Nesodden kommune har brutt regelverket for offentlige anskaffelser ved at tildelingskriteriet ikke er egnet til å utpeke tilbudet med det beste forhold mellom pris og kvalitet.

[242] Handlingsprogram 2020-2023

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at de har styrket innkjøpsområdet med en 100 % stilling. Det skal også bli gitt lederstøtte ved anskaffelser. Kommunen har utarbeidet en innkjøpsstrategi.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene. Viken kommunerevisjonen IKS arbeider for tiden med forenklet etterlevelseskontroll (se kapittel 1.3.1) med offentlige anskaffelser som tema. Behovet for nærmere undersøkelser på området kan vurderes når resultatet fra den forenklede etterlevelseskontrollen er klart.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever offentlige anskaffelser er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer offentlige anskaffelser som en moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunens offentlige anskaffelser er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	12,5 %

6.7. Offentlig støtte

Formålet med reglene om offentlig støtte [243] er å sikre at markedsaktørene stilles overfor forutsigbare og like konkurranse- og rammevilkår i hele EØS-området. Et felles regelverk om offentlig støtte for hele EØS-området skal bidra til å styrke samhandelen og de økonomiske forbindelsene mellom medlemslandene, med like konkurransevilkår og overholdelse av de samme regler, samt bidra til å unngå et subsidiekappløp mellom EØS-statene.

Støttereglene skal hindre at nasjonale eller lokale myndigheter tilgodeser enkelte foretak eller næringer fremfor andre, på en måte som påvirker samhandelen negativt. Dette innebærer at støttegiver er forpliktet til å gi støtten i samsvar med en av bestemmelsene som følger av EØS-avtalen. Men dersom en virksomhet har mottatt støtte som viser seg å være ulovlig, må virksomheten betale tilbake støtten. Konsekvensene for støttemottager kan derfor bli store av ulovlig tildelt støtte.

[243] LOV 1992-11-27 nr 117: Lov om offentlig støtte

Det er seks vilkår som alle må være oppfylt for at et tiltak skal defineres som offentlig støtte:

1. Mottaker av støtte er et foretak som utøver en økonomisk aktivitet (foretaksvilkåret).
2. Støtten er gitt av staten eller av statsmidler i enhver form, tildeling av offentlige midler etter en offentlig beslutning.
3. Støtten innebærer en økonomisk fordel for mottakeren, som for eksempel et tilskudd, lån eller garanti på gunstige betingelser, kjøp til underpris osv.
4. Støtten begunstiger enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer eller tjenester i forhold til andre (selektivitetsvilkåret).
5. Støtten kan virke konkurransevridende, i realiteten eller truer med å vri konkurranse.
6. Støtten kan (være egnet til å) påvirke samhandelen mellom EØS-landene.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Vi er ikke kjent med at Nesodden kommune har gitt økonomisk støtte til private som faller inn under disse reglene. Det gis tilskudd til private barnehager. Dette er regulert av lovverk. Det gis også tilskudd kultur og idretts aktiviteter.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever offentlig støtte er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer offentlig støtte som en moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om offentlig støtte er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	0,0 %

6.8. Internkontroll og kvalitetssikring

Internkontroll er et vidt begrep og kan omfatte prosesser for å gi rimelig sikkerhet for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, og overholdelse av lover og regler. [244] Kommunene har tradisjonelt hatt mange ulike kontrolltiltak, men de har gjerne vært fragmenterte og lite systematiserte. Dette har medført risiko for at avvik ikke har blitt avdekket og fulgt opp, og vi har sett uønskede hendelser i kommunesektoren, som kan knyttes opp til svikt i internkontrollen.

Den nye kommuneloven stiller krav til at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal som ansvarlig for internkontrollen utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen og ved behov evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll. Kommunedirektøren g skal rapportere til kommunestyret minst én gang i året. [245]

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Kommunen har et helhetlig elektronisk kvalitetssystem[246] som også fungerer som et internkontrollsystem. Her finnes styringsdokumenter, prosedyrer og annen dokumentasjon av hvilke oppgaver kommunen skal utføre og hvordan kvaliteten skal være, samt et avvikshåndteringssystem. En del av dokumentasjonen er beskrivelse av kommunens ulike internkontrolltiltak.

Kommunens målsetning er å integrere det helhetlige arbeidet med internkontroll og risikostyring i virksomhetsstyringen. Framsikt og egenrapportering der vil være verktøy i så henseende. Kommunedirektør har opplyst til revisjonen at sjekkliste i Framsikt benyttes.

Kvalitetssystemet benyttes til å systematisere prosedyrer knyttet til etterlevelse av regelverk. Arbeidet skal være på plass når ny lovgivning trer i kraft.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever internkontroll og kvalitetssikring er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer internkontroll og kvalitetssikring som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunens internkontroll og kvalitetssikring er et

[244] https://dfo.no/fagomrader/risikostyring/veiledere-til-risikostyring
[245] Kommuneloven (2018) Kapittel 25. Internkontroll
[246] Compilo

område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	6,3 %

6.9. Personvern

Personvern er et veldig tidsaktuelt tema på bakgrunn av det fokus som har vært på området i forbindelse med den nye personvernforordningen[247] som ble vedtatt i EU 27. april 2016, og senere ble tatt inn som norsk lov gjennom den nye personopplysningsloven[248] som fikk anvendelse fra 25. august 2018.

Regelverket gjelder ved helt eller delvis automatisert behandling av personopplysninger, og ved ikke-automatisert behandling av personopplysninger som inngår i eller skal inngå i et register. Dette innebærer at det ofte vil omhandle elektronisk behandling (IKT) av personopplysninger, men at det også i gitte tilfeller vil omfatte manuell behandling (papir). Det «nye» regelverket presiserer flere viktige prinsipper som åpenhet, samtykke, begrunnelse og begrensning av bruk, lagring, retting, overføring, samt mulighet til å protestere mot bruk. Regelverket gir også adgang til å ilegge betydelig høyere gebyr ved overtredelse av reglene enn tidligere. Datatilsynet er både tilsyn [249] og ombud. Tilsynsfunksjonen går ut på å kontrollere om virksomheter etterlever personvernreglene.

Det er viktig at kommunen har oversikt over systemer som behandler personopplysninger og informasjonsutvekslingen (integrasjon) mellom systemene. Det er også viktig å vite hvilke typer personopplysninger som behandles, hvilke opplysninger som (skal) oppbevares og hvor lenge de (skal) oppbevares. Et viktig moment i dette blir om kommunen har gjennomført en vurdering av personvernkonsekvenser.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Ved innsending av personopplysninger til Nesodden kommune må det gis samtykke i personvernerklæring. Erklæringen redegjør for hvordan Nesodden kommune skal håndtere de personopplysninger som blir gitt.

[247] EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning)
[248] LOV 2018-06-15 nr 38, Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)
[249] https://www.datatilsynet.no/om-datatilsynet/

Kommunen benytter seg av Digiorden – orden i eget hus. Løsningen gir oversikt over kommunens arkitektur med tjenesteområder, applikasjoner, datasett og GDPR- behandlingsprotokoll av personopplysninger[250].

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen forteller at de har personvernombud. De ser at Digiorden har gitt en bedre oversikt over alle datavarene kommunen benytter seg av.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever personvern er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer personvern som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunens personvern er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 6,3 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	6,3 %

6.10. Personalforvaltning (Arbeidsgiverpolitikk / ledelse / kompetanse)

Kommunestyret har det overordnede arbeidsgiveransvaret, og kan vedta arbeidsgiverstrategier og reglementer. Det kan være en utfordring for kommuner å rekruttere og beholde personale med ønsket kompetanse, og arbeidsgiverstrategien kan være et verktøy for å bli en attraktiv arbeidsgiver og redusere risikoen på området.

I ny kommunelov er kommunedirektøren er gitt ansvar for å utøve det løpende arbeidsgiveransvaret, og har med det det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov.[251]

Kommunestyret som det øverste organet i kommunen treffer vedtak på vegne av kommunen, men kan delegere myndighet innenfor rammene av kommunelov og annen lov.[252] Gjennom å vedta

[250] Orden i eget hus. Hentet fra: https://ordeniegethus.no/historikk/
[251] Kommuneloven (2018) § 13-1. sjuende ledd. Kommunedirektør. Myndighet og oppgaver
[252] Kommuneloven (2018) § 5-3. Intern delegering

delegasjonsreglement kan kommunestyret ta stilling til og synliggjøre rolle- og ansvars-fordelingen i kommunen, og redusere risiko for konflikter om hvem som kan bestemme hva.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Av årsrapporten 2019[253] framgår det at Nesodden kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med godt kvalifiserte medarbeidere på alle nivå i organisasjonen. Kommunen skal utøve arbeidsgiverpolitikken og ivareta satsingsområdene i arbeidsgiverstrategien på en god måte, også i krevende omstillingsperioder.

Målene i arbeidsgiverstrategien er:

- Vi har høy etisk standard.
- Vi har dyktige, selvstendige og faglig oppdaterte medarbeidere.
- Vi skaper gode møter i samarbeid med brukere, innbyggere og andre samarbeidspartnere.
- Vi har en kultur som fremmer nytenkning og utvikling av våre tjenester.
- Vi har målrettede ledere som stiller tydelige krav og forventninger, og som ser den enkelte.
- Vi har et godt samarbeid mellom partene på alle nivåer i organisasjonen.

Det ble i 2019 gjennomført medarbeiderundersøkelsen 10-faktorundersøkelsen.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen har kjøpt et opplegg fra KS-læring, hvor det er fokus på å følge opp ansatte som har ulike behov.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever personalforvaltning er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer personalforvaltning som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunens personalforvaltning er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

[253] Nesodden kommune, Årsrapport 2019. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/mr-201912-%C3%A5rsrapport_2019/#/

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	12,5 %

6.11. Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Det er et arbeidsgiveransvar å sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid på alle plan i virksomheten, i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.

Arbeidsmiljøloven konkretiserer krav til systematisk HMS-arbeid, noe som omfatter å fastsette mål, ha oversikt over fordeling av ansvar, oppgaver og myndighet, kartlegge og vurdere risikoforhold, iverksette tiltak for at arbeidsmiljøet skal være i samsvar med lovkrav, forebygge og følge opp sykefravær, med mer.[254] HMS-arbeidet skal dokumenteres skriftlig, og oppdateres.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Av årsrapport 2019 framgår det at kommunen siste årene har satt fokus på arbeidet med Inkluderende arbeidsliv, herunder nærværsarbeid, medarbeiderundersøkelsen, vernerunder, bruk av bedriftshelsetjenesten og målrettet opplæring av ledere med HMS-ansvar, vernetjenesten og arbeidsmiljøutvalget (AMU).

Nesodden kommune har satt mål for HMS arbeidet:

- Alle ansatte opplever en helsefremmende arbeidsdag
- 93 % nærvær for Nesodden kommune samlet
- Nesodden kommune har gode rutiner for håndtering vold og trakassering.

Tall fra Nesodden kommune viser følgende sykefravær:

	2016	2017	2018	2019
Hele kommunen	8,8 %	-	8,8 %	8,7 %

[254] Arbeidsmiljøloven (2005). Kapittel 3. Virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommuneledelsen skryter av hovedverneombudet, som de mener er dyktig i sin jobb. Kommunen har en egen HMS-rådgiver og tilbyr et 40-timers kurs til alle verneombud. Kommunen ser ikke at HMS er et område med høy risiko.

Forvaltningsrevisjon

Viken kommunerevisjon IKS gjennomførte i 2020 en forvaltningsrevisjon av Arbeidsmiljø med helseinstitusjoner. Formålet var å undersøke arbeidsmiljøet ved helseinstitusjoner i Nesodden kommune med vekt på forholdene ved Nesoddtunet.

Viken kommunerevisjons overordnede vurdering er at det ikke er holdepunkter for å hevde at det generelt er store utfordringer med dårlig arbeidsmiljø ved Nesoddtunet.

Det er utarbeidet rutiner både for melding av avvik og varsling av kritikkverdige forhold. Ansatte har fått opplæring i disse rutinene. Fokus på skillet mellom avvik og varsling bør økes. I tillegg er det etterspurt ytterligere opplæring i melding av avvik. Tilbakemelding på oppfølging og lukking av avvik bør økes overfor de som har meldt avviket.

Avvik som er innmeldt er lukket. Kommunens rutine for varsling har fokus på beskyttelse av arbeidstaker mot gjengjeldelse slik arbeidsmiljøloven kapittel 2A sier. Det er i 2020 kommet inn fem varsler som vedrører Nesoddtunet. Alle disse varslene er behandlet i varslingsutvalget som har konkludert med at det ikke har vært gjengjeldelse mot arbeidstakerne. Det kom inn ett varsel i 2017, men varslingsutvalget konkluderte den gang med at dette ikke var et varsel, men en personalsak som skulle løses i linjeorganisasjonen.

Rutiner for oppfølging av sykemeldte er utarbeidet. Det er ikke fremkommet indikasjoner på at det er noen stor andel sykemeldinger som skyldes arbeidsforholdene ved Nesoddtunet. Ansatte som er sykemeldte har oppgitt å være fornøyd med den oppfølgingen de har fått fra sine ledere.

Nesodden kommune benytter seg av lederhåndbok levert at eksternt selskap, og denne vedlikeholdes løpende i samsvar med lovverket. Opplæring er gitt ledere ved Nesoddtunet. Kommuneadvokaten er en sentral bidragsyter i forbindelse med håndtering av arbeidskonflikter i Nesodden kommune. Rutinebeskrivelser og maler er utarbeidet. Kommunens rutiner og maler vurderes å være i samsvar med lover og regler på området.

Siden 2017 er det foretatt seks oppsigelser av ansatte. Fire av disse har sin bakgrunn i lang tids sykemelding (lengre enn 12 måneder), ref. AML § 15-8. To oppsigelser er knyttet mot forhold i arbeidet; den ene saken er løst i minnelighet med bakgrunn i en formaliafeil. Den andre oppsigelsen har vært gjenstand for et rettsforlik. Med unntak av oppsigelsen som førte til en minnelighet, har Nesoddtunet fulgt kommunens rutiner på området.

Nesoddtunet gjennomfører systematisk arbeid med HMS-området. Vernerunder med påfølgende ROS-analyse og handlingsplan er sentrale elementer i dette arbeidet. Det fysiske arbeidsmiljøet er også vurdert.

Det er ikke fremkommet opplysninger som tyder på at det psykososiale arbeidsmiljøet ved Nesoddtunet er dårlig og skiller seg fra andre sammenlignbare virksomheter.

Revisjonen kom med følgende problemstillinger til Nesodden kommune:

- Tydeliggjøre forskjellen mellom en varsling og et avvik.
- Styrke ytterligere opplæring av de ansatte i melding av avvik.
- Bedre tilbakemeldingene mht. kommunens håndtering av meldte avvik.
- Kartlegge og vurdere behovet for ytterligere fysiske hjelpemidler.
- Fortsatt jobbe målrettet med å rekruttere personell med rett kompetanse.
- Jobbe mot å øke stillingsstørrelser der dette er mulig.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever helse, miljø og sikkerhet (HMS) er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer HMS som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om HMS er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	0,0 %

6.12. Etikk og varsling

Offentlig sektor har en spesiell rolle som forvalter av myndighet og fellesskapets ressurser. Det stilles krav til at kommunal virksomhet skal kjennetegnes av tillit og bygges på høy etisk standard [255].

Kommunen skal utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet, samt egen årsberetning for hvert kommunale foretak, som skal redegjøre for tiltak som er iverksatt og planlagt iverksatt for å sikre en høy etisk standard.[256] Etisk arbeid i kommunen handler om bygging av tillit og er grunnleggende i forvaltningen av fellesskapets verdier. Tillit øker kommunens handlingsrom, både som tjenestetilbyder, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Tillit gir grunnlag for medarbeiderfellesskap, samarbeid innad i kommuneorganisasjonen og for et nødvendig samspill mellom kommune, næringsliv, frivillighet og innbyggerne.

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte er viktige virkemidler for å redusere risikoen for uetisk atferd og korrupsjon. Retningslinjene må jevnlig oppdateres, være forståelige, relevante og etterlevbare,

[255] Kommuneloven (2018) § 1 Lovens formål
[256] Kommuneloven (2018) § 14-7. Årsberetning

og skal gi klare anvisninger for hvilken atferd som forventes i ulike situasjoner. Etiske retningslinjer bør vedtas av kommunestyret, og offentliggjøres. Systemer for opplæring, dilemmatrening og etisk refleksjon bør være på plass for å sikre at retningslinjene oppleves meningsfylte og blir kjente i organisasjonen.

Generelt er anskaffelser, plan- og byggesaker og eierstyring av kommunale selskaper områder med særlig risiko for uetisk atferd og korrupsjon. Det kan oppstå etiske utfordringer og kritikkverdige forhold knyttet til yrkesetikk og mellommenneskelige relasjoner, både for tjenesteyting og arbeidsmiljø. Risikobildet vil variere mellom kommuner, og over tid innenfor en kommune. Kommunen bør derfor jevnlig kartlegge hvilke prosesser som er mest risikoutsatt, og innrette sin internkontroll ut fra dette.[257]

Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold [258] Dette er definert som forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer. Loven regulerer også fremgangsmåte og arbeidsgivers aktivitetsplikt ved varsling. Loven gir vern mot gjengjeldelse av varsling gjennom forbud mot gjengjeldelse samt oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet.

Kommunen plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling som skal være skriftlige. Kommunen har plikt til å oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt ytringsklima [259].

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Av Nesodden kommunes årsrapport 2019 fremgår det at kommunen har en høy etisk standard. Ett av målene i arbeidsgiverstrategien er høy etisk standard. Nesodden kommunes samfunnsansvar skal gjennomsyrer alt de gjør. Kommunes verdier og etiske retningslinjer er en felles plattform for ansatte og folkevalgte.

Å følge lover og regler, herunder kommunens etiske retningslinjer, og å bruke kommunens ressurser på en hensiktsmessig måte, er grunnleggende i hele kommunens virksomhet. Omdømme handler om den enkelte innbyggers møte med kommunens tjenester og tilsatte, og det legges stor vekt på god praksis i tråd med kommunens etiske retningslinjer og regelverk om anskaffelser.

Etikk er gjennomgående fokus i all tjenesteyting og i HMS-arbeid. I 2019 ble det etiske reglementet delt slik at det er vedtatt eget reglement for folkevalgte. Det er fortsatt satsing på å heve kompetansen når det gjelder melding av avvik på kommunens prosedyrer, og på arbeidet med internkontroll på overordnet nivå og i den enkelte virksomhet.

---

[257] https://www.ks.no/contentassets/b76d70c4682a4a86afed2ef5f28f3e0e/rad-for-etikkarbeid-i-kommuner.pdf
https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/gode-rad-etikkarbeid/
[258] LOV 2005-06-17 nr 62: Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), Kapittel 2 A. Varsling
[259] https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/etikk/ytringsfrihet-og-varsling-i-kommunesektoren/

Nesodden kommune er medlem av både Fairtrade og Initiativ for etisk handel, som begge jobber for etisk handel. Kommunen er også medlem av Transparency International.

Forvaltningsrevisjon

Viken kommunerevisjon IKS gjennomførte i 2020 en forvaltningsrevisjon av Arbeidsmiljø med helseinstitusjoner. Formålet var å undersøke arbeidsmiljøet ved helseinstitusjoner i Nesodden kommune med vekt på forholdene ved Nesoddtunet. Revisjonen fant at det er utarbeidet rutiner både for melding av avvik og varsling av kritikkverdige forhold og at ansatte har fått opplæring i disse rutinene. Revisjonen anbefaler likevel at fokuset på hvordan kommunen skiller mellom avvik og varsling bør økes. Se 6.11 Helse, miljø og sikkerhet (HMS) for et sammendrag av revisjonens funn.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever etikk og varsling er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer etikk og varsling som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om etikk og varsling er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 12,5 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	12,5 %

6.13. Eiendomsforvaltning

Plan og bygningsloven [260] og forskrift [261] om tekniske krav til byggverk inneholder krav og bestemmelser til kommunale eiendommer. Dette gjelder bl.a. bestemmelser vedr. naturpåkjenninger, uteareal og ytre miljø, krav til byggverk, sikkerhet ved brann, planløsning og bygningsdeler, krav til universell utforming, miljø og helse, energi, installasjoner og anlegg.

Kommunale eiendommer har betydelig verdi. Samlede kostnader for anskaffelse, forvaltning, drift og vedlikehold utgjør om lag 15-20 prosent av en kommunes økonomi.

God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer å skape best mulig bygningsmessige rammer for tjenestene som leveres. Kommunen har rollen både som eier, forvalter og bruker av eiendom. Disse rollene er ulike og kan til tider ha motstridende interesser. Ansvaret for de ulike rollene bør derfor organiseres på en tydelig og hensiktsmessig måte.

[260] LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven – pbl)
[261] FOR 2017-06-19 nr 840: Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift)

Videre bør det foreligge overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og rapportering som bidrar til god kommunikasjon mellom bolig- og eiendomsforvaltningen og politikerne, og som kan tjene som beslutningsgrunnlag. Førende anbefalinger for god eiendomsforvaltning tilsier at kommunen bør ha oversikt over teknisk, forskriftsmessig og funksjonell tilstand i kommunale bygg og boliger.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat risiko.

Kommunespesifikk informasjon

I årsrapporten for 2019 framgår det at Nesodden kommune er i gang med å utarbeide en plan for eiendomsstrategi, arbeidet startet 4. kvartal 2019.

Av handlingsprogram 2020-2023 framgår det at revisjonens rapport fra 2017 anbefaler en årlig vedlikeholdssats på kr 200,- pr kvm. Kommunens budsjett til vedlikehold av bygningsmassen ligger på ca. 40% av det anbefalte. Lave bevilgninger til verdibevarende vedlikehold medfører økt vedlikeholdsetterslep og forringelse av kommunens eiendomskapital. Bygg med stort vedlikeholdsetterslep gir dyr og uhensiktsmessig drift.

Området er under omorganisering med hensikt på å rendyrke oppgaven med å forvalte eiendomskapitalen i formålsbyggene. I den forbindelse tas en totalgjennomgang av bygningsmassen som forberedelse for opprettelsen av eiendomsselskapet Tangenten AS hvor den del av bygningsmassen som ikke er formålsbygg eller boliger skal forvaltes.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen har de senere årene omorganisert deler av virksomhetene, og vilt, idrett og miljø er ikke lengre en del av eiendomsavdelingen. Det er opprettet et aksjeselskap som forvalter kommunens eiendommer. Det er også ansatt en ny eiendomssjef i kommunen.

Følgende er hentet fra KOSTRA nøkkeltall – tjenesteområde «Eiendomsforvaltning»:

Publiserte tall per 23. april 2020	**Nesodden**				**Gjennomsnitt** (2019)		
	2016	2017	2018	2019	EKG 7	Akershus	Alle
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter	10,3	10,7	9,2	9,4	8,9	10,2	9
Netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger	273	235	228	348	312	317	326
Areal på formålsbygg per innbygger (m^2)	3,7	3,6	3,5	3,9	4,4	4,6	4,8
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter	86	233	77	92	82	131	112
Utgifter til driftsaktiviteter per kv.meter	714	778	769	701	587	611	611
Herav utgifter til renhold	219	237	243	213	169	152	168
Herav energikostnader per kvadratmeter	139	150	161	134	124	131	132

KOSTRA-tabellen viser at Nesodden kommune hadde en stor økning av netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger i 2019 og at kommunen ligger noe høyere her enn sammenlignbare kommuner, Akershus og landet for øvrig.

Forvaltningsrevisjon

Follo distriktsrevisjon gjennomførte en forvaltningsrevisjon av vedlikehold av kommunale bygg i 2016. Revisjonen fant i sine undersøkelser følgende:

Mål og system i eiendomsforvaltningen
Nesodden kommune har tydeliggjort rollene som eier, forvalter og bruker av eiendommene, noe som samsvarer med det statlige eiendomsforvaltningsutvalgets anbefaling. Kommunestyret har vedtatt at vedlikeholdsbehovene skal prioriteres etter en skala 1–5, der liv er viktigst; deretter følger offentlige pålegg, driftskostnader, funksjonalitet og estetikk. Virksomhet Eiendom utarbeider en årlig vedlikeholdsplan der bygningsvedlikeholdet prioriteres etter denne retningslinjen.

Revisors spørreundersøkelse viser at 1/3 av virksomhetslederne mener at ansvarsforhold vedrørende byggene er uklart. Virksomhet Eiendom har utarbeidet en mal til brukeravtale som vil avklare ansvarsforhold. Brukeravtaler vil bli inngått med virksomhetene. Virksomhet Eiendom har i 2016 tatt i bruk fagsystemet FDVweb til å planlegge og styre eiendomsforvaltningen. Systemet gjør det enklere å melde inn vedlikeholdsbehov for kommunale bygg.

Rådmannen rapporterer bygningsvedlikeholdet gjennom budsjett/handlingsprogram og kommunens årsberetning. Revisors spørreundersøkelse til formannskapets medlemmer indikerer behov for mer systematisk oversikt over vedlikeholdsbehovet. En årlig sak til kommunestyret om bygningsvedlikehold kan være hensiktsmessig.

Nesodden kommune har "godt vedlikehold av kommunens bygg og anlegg" som overordnet styringsmål for eiendomsforvaltningen, og dette er utdypet i noen spesifikke styringsmål

Revisors vurdering er likevel at kommunens overordnete mål og strategi for eiendomsforvaltningen er utilstrekkelig. Forvaltningsplan for kommunale eiendommer, som administrasjonen har under utarbeiding, blir en strategiplan for bygningsvedlikehold m.m. Denne vil styrke de folkevalgtes eierrolle.

Verdibevarende vedlikehold
Nesodden kommunes vedlikeholdsplan fremstår som oversiktlig og god, men med to begrensninger: Vedlikeholdsplanen er kortsiktig (ettårig), og kostnadskalkyle mangler for de fleste vedlikeholdstiltak i planen.

Kommunens vedlikeholdsutgifter til formålsbygg beløp seg i 2015 til ca. 10,7 mill. kr, tilsvarende 118 kr per m^2. Kommunens egne ansatte utførte rundt 35 % av bygningsvedlikeholdet (2012–2015); resten ble kjøpt fra eksterne entreprenører. I tillegg kom 2,2 mill. kr (2015) til vedlikehold av kommunens 290 boliger (10 300 m^2).

For å opprettholde formålsbyggs standard, anbefaler byggebransjen årlige vedlikeholdsutgifter på 200 kr per m^2 (Multiconsult, 2013). Nesodden kommunes vedlikeholdsutgifter utgjør ca. 59 % (2015) av anbefalingen. Underbudsjetteringen (41 %) medfører fokus på brannslok-king og lite rom for forebyggende

vedlikehold. SINTEF Byggforsk påpeker at å neglisjere forebyggende vedlikehold er ulønnsomt i det lange løp, fordi vedlikeholdsutgiftene stiger ved utsettelse. Virksomhet Eiendom anslår kommunens vedlikeholdsetterslep til ca. 150 mill. kr i 2016, og det øker år for år. Nesodden kommune har samlet sett ikke et verdibevarende vedli-kehold av sine bygninger, men er tross alt nest best blant fem Follo-kommuner.

Kommunens prioriteringer i bygningsvedlikeholdet styres av hvor nødvendig tiltakene ansees å være, uavhengig av bygningstype. Statistisk sentralbyrås Kostra-statistikk viser at Nesodden kommune bruker mest penger per m^2 på vedlikehold av administrasjonsbygg og minst på kulturbygg. Dette skyldes trolig at mesteparten av vedlikeholdsutgiftene ved kommunesenteret Tangenten er regnskapsført som vedlikehold på administrasjonsbygg, til tross for at det er et kombinert bygg.

Follo distriktsrevisjon IKS anbefalte Nesodden kommune å vurdere følgende tiltak:

- Brukeravtaler som avklarer ansvarforhold, bør inngås med brukerne av formålsbygg i 2017.
- Forvaltningsplan for kommunale eiendommer med overordnete mål og strategi for bygningsvedlikehold, som ble påbegynt i 2015, bør ferdigstilles i 2017.
- Rapportering av bygningsvedlikehold til politisk nivå bør vurderes styrket i tertialrapporter eller med en egen sak til kommunestyret årlig.
- Fordeling av regnskapsførte vedlikeholdsutgifter på Kostra-funksjoner etter bygningstype bør forbedres.
- For å unngå verdiforringelse av kommunens bygningsmasse, er det nødvendig å høyne årlig vedlikeholdsbudsjett.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever eiendomsforvaltning er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer eiendomsforvaltning som en moderat til viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunens eiendomsforvaltning er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Moderat
Politikernes vurdering:	Viktighet	Moderat til viktig	Prioritert av	0,0 %

6.14. Arkiv og saksbehandling

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati. Kommunelovens regler om møteoffentlighet og offentlighetsloven skal legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig. På den måten styrkes informasjons- og ytringsfrihet, den demokratiske deltakelse, rettssikkerheten for den enkelte og allmenhetens kontroll

Kommuner og offentlige organ har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. I tillegg har arkivene en samfunnsmessig betydning for åpenhet, demokratisk aktivitet, forskning og kulturell virksomhet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta dette.

Alle kommuner skal utarbeide en arkivplan som skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i organets internkontroll med arkivarbeidet.

En undersøkelse gjennomført av arkivverket i 2019[262], viser at mange kommuner ikke foretar overføringer av arkivverdig materiale fra sine elektroniske systemer til langtidslagring, og at mange kommuner opplever at det er knapphet på ressurser for å følge de lovkrav som gjelder.

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha moderat til høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

I dag benytter kommunen kun SvarUt i sak/arkiv systemet. I den kommende økonomiplanperioden planlegges det å foretas oppgraderinger av en rekke sentrale fagsystemer og serverplattform for å ta i bruk SvarUt og SvarInn i flere fagsystemer, noe kommunen mener vil gi effektiviseringsgevinster. I tillegg vil flere tjenester i FIKS-plattformen bli tatt i bruk for å utvikle nye digitale tjenester.

Det er etablert en samarbeidsavtale mellom kommunene i Akershus, Digitale Akershus som har til mål om å bygge en samarbeidskultur knyttet til digitalisering og sikre effektiv og raskere utbredelse av nasjonale digitale felleskomponenter og fellesløsninger blant i kommunene. På regionalt nivå vil kommunen delta i nettverket Digi Viken, som er en samordnet regional satsning rundt digitalisering. I de to samarbeidene vil det gjennomføres felles digitaliseringsprosjekter, kompetanseøkning og felles anskaffelser av digitale løsninger.

Nesodden kommune har 450 hyllemeter med eldre papirarkiv som må ordnes, registreres og beskrives. Det ble i vedtatt en investeringsramme på kr 768 000 kr og kr 250 000 i 2020 til dette arbeidet. Budsjettmidlene skal benyttes både til å ordne eldre papirbaserte arkiver og å starte opp arbeidet med å klargjøre kommunen for fulltekstpublisering av offentlige dokumenter på Internett og etter hvert oppkobling mot den nasjonale eInnsynsløsningen.

[262] Kommunal rapport, *Mener mange arkiv er i en svært sårbar situasjon.* Publisert 24.09.2019 15:55. Hentet fra: https://kommunal-rapport.no/administrasjon/2019/09/mener-mange-arkiv-er-i-en-svaert-sarbar-situasjon

Direktoratet for forvaltning og IKT har sammen med Oslo kommune utviklet en ny løsning for Innsyn hvor alle kommuner på sikt skal koble seg på.

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen redegjør for revisjonen 31.8.2020 at de har et pågående tilsyn fra arkivverket. Resultatet av tilsynet er enda ikke kjent.

Kommunen benytter seg av Svar Inn og Svar Ut systemene. En «min side» for innbyggerne er også under utvikling.

Kommunebarometeret viser at Nesodden kommune er rangert som den 360. beste kommunen i Norge innenfor sektoren Saksbehandling.

Kommunebarometeret

Nesodden kommunes rangering innenfor området SAKSBEHANDLING

2018	2019	2020
360	334	360

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever arkiv og saksbehandling er blant kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer arkiv og saksbehandling som en viktig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om arkiv og saksbehandling er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Moderat	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig	Prioritert av	0,0 %

6.15. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) og digitalisering

Det er sterke nasjonale politiske ambisjoner om utvikling av digital forvaltning, med formål å oppnå forenkling og effektivisering, bedre tjenester til innbyggerne, fremme innovasjon og verdiskaping i næringslivet, samt utvikle et bærekraftig og inkluderende velferdssamfunn.[263]

Økt digitalisering representerer muligheter for besparelser og bedre tjenester, men kompleksiteten i offentlig sektor kan være en utfordring. Mange kommuner mangler helhetlige planer eller egen IKT-/digitaliseringsstrategi, og mange kommuner benytter digitale tjenester i langt større omfang enn de tilbyr digitale tjenester. Svak digital kompetanse hos så vel innbyggere som ansatte er en utfordring.[264] Det er etablert tilskuddsordning og netthåndbok som hjelp for kommuner, for å øke den digitale deltakelsen i befolkningen gjennom opplæringstiltak og veiledning. [265]

Digitaliseringen innebærer økt risiko knyttet til informasjonssikkerhet. For å unngå så vel tap av verdier som tap av tillit, er det nødvendig for kommunen å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til informasjon, at informasjon ikke blir endret utilsiktet, og at informasjonen er tilgjengelige for brukerne ved behov.

Nytt regelverk som trådte i kraft i 2018, representerer risiko for at kommunen ikke fanger opp og ivaretar kravene i personopplysningsloven. Kommunens internkontroll må sikre og dokumentere at personopplysninger blir behandlet i samsvar med det nye regelverket. I vår region har mange kommuner inngått samarbeider om felles IKT-løsninger, og da må også databehandleravtalene sikre rett behandling av personopplysninger.[266]

Generell risiko for området

Området er vurdert å ha høy risiko.

Kommunespesifikk informasjon

Nesodden kommune har automatisert opprettelse av brukeridentitet i IT-systemer for administrasjonen og for elever i grunnskolen. Elever får tilgang til eksterne læringsressurser gjennom Feide som er en nasjonal løsning for sikker innlogging og datadeling innenfor utdanning og forskning. Når elevene i grunnskolen blir opprettet som Feidebrukere får de tilganger til en rekke digitale tjenester med ett brukernavn og passord.

Nesodden kommune har automatisk flyt av brukeridentiteter og påloggingsinformasjon som en viktig del av kommunens informasjonssikkerhet. Den automatiske brukerhåndteringen (MIM) håndterer både aktivering av nye brukere som gir tilgang til informasjon, men også deaktivering av brukere som stopper tilgang til informasjon. For å opprettholde dagens effektivitet knyttet til identitetshåndtering og tilgangskontroll anbefaler Kommunedirektøren at det settes av 500 000 til dette formålet i 2020. Videre settes det av 100 000 til dette formålet hvert år frem til 2023.

---

[263] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitalisering-i-kommunal-sektor/id2623342/
[264] https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/digitalisering-i-kommunene
[265] https://www.regjeringen.no/no/dep/kmd/kmd-tilskudd/tilskudd-til-utvikling-av-kommunale-veiledningstilbud-innen-digital-kompetanse--digihjelpen-2019/id2673504/
[266] Personopplysningsloven (2018), Forskrift om behandling av personopplysninger 15. juni 2018 nr. 876

Innspill fra kommuneadministrasjonen

Kommunen ser IKT og digitalisering som en av de større risikoområdene og ser at kommunen er sårbar dersom det oppstår uforutsette hendelser. For kommuneledelsen er det viktig å ivareta digitaliseringsarbeidet og ønsker å delta i et større digitalt samarbeid med andre kommuner.

Forvaltningsrevisjon

Det har ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon innenfor området de siste årene.

Spørreundersøkelse til kommunens politikere

I spørreundersøkelsen rettet mot kommunens politikere ble respondentene spurt om hvor viktig de opplever IKT og digitalisering er for kommunens oppgaver, tjenesteproduksjon og organisering av driften. Det fremkommer av svarene at politikerne vurderer IKT og digitalisering som en viktig til veldig del av kommunens oppgaver. På spørsmål om kommunens IKT og digitalisering er et område politikerne vil prioritere i forvaltningsrevisjonen, svarer 0,0 % av respondentene at dette er et område de ønsker at skal prioriteres fremover.

Kommunespesifikk risiko

Ut fra vår kartlegging vurderes risikoen på området å være:

Risikovurdering:	Sannsynlighet	Høy	Konsekvens	Alvorlig
Politikernes vurdering:	Viktighet	Viktig til veldig viktig	Prioritert av	0,0 %

7. Oppsummert risikovurdering

Risikovurderingene av områdene som er beskrevet i rapporten fremkommer samlet i tabellen nedenfor [267]. Denne tar for seg sannsynlighet og konsekvens for de enkelte områder og/eller tjenester, og indirekte vil vesentlighet være et sentralt element i vurderingen av konsekvenser.

	Samfunnsperspektivet	Sannsynlighet	Konsekvens
S1	Kommunen som aktør i samfunnsutviklingen	2,25	2,43
S2	Bærekraftig utvikling	2,50	2,50
S3	Miljø og klima (energi)	2,25	2,15
S4	Beredskapsplaner og ROS-analyser	2,33	2,50
	Brukerperspektivet		
B1.1	Barnehage	2,23	2,30
B1.2	Grunnskole	2,40	2,35
B1.3	Skolefritidsordning (SFO)	2,00	2,00
B1.4	Voksenopplæring	1,65	1,60
B1.5	Barnevern	2,45	2,60
B1.6	Kultur og idrett	1,98	2,30
B1.7	Tros- og livssynssamfunn	1,75	1,85
B2.1	Helsetjenester	2,38	2,50
B2.2	Omsorgstjenester	2,50	2,50
B2.3	Nedsatt funksjonsevne	2,45	2,50
B2.4	Psykisk helsearbeid	2,30	2,40
B2.5	Rusomsorg	2,38	2,40
B2.6	Økonomisk sosialhjelp	2,10	2,50
B2.7	Boligsosiale tjenester	2,20	2,43
B2.8	Flyktninger	2,10	2,20
B3.1	Byggesak	2,38	2,15
B3.2	Vann og avløp	2,30	2,20
B3.3	Renovasjon	1,75	1,90
B3.4	Brann- og redningstjenester	2,00	2,70
B3.5	Vei, park og idrettsanlegg	1,90	1,90
B3.6	Landbruk	1,90	2,00
	Organisasjonsperspektivet		
O1	Organisering	2,00	2,15
O2	Økonomisk situasjon	2,20	2,35
O3	Budsjetteringsprosess og budsjettoppfølging	2,00	2,35
O4	Økonomisk internkontroll	2,25	2,35
O5	Kommunens eiendeler	2,15	2,35
O6	Offentlige anskaffelser	2,53	2,00
O7	Offentlig støtte	2,15	1,95
O8	Internkontroll og kvalitetssikring	2,28	2,35
O9	Personvern	2,25	2,60
O10	Personalforvaltning	2,05	2,05
O11	Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	2,03	2,10
O12	Etikk og varsling	2,40	2,20
O13	Eiendomsforvaltning	2,13	1,90
O14	Arkiv og saksbehandling	2,00	2,55
O15	IKT og digitalisering	2,50	2,30

[267] For detaljert vurdering av sannsynlighet og konsekvens – se vedlegg 1

Nedenfor vises risikovurderingene i et diagram.

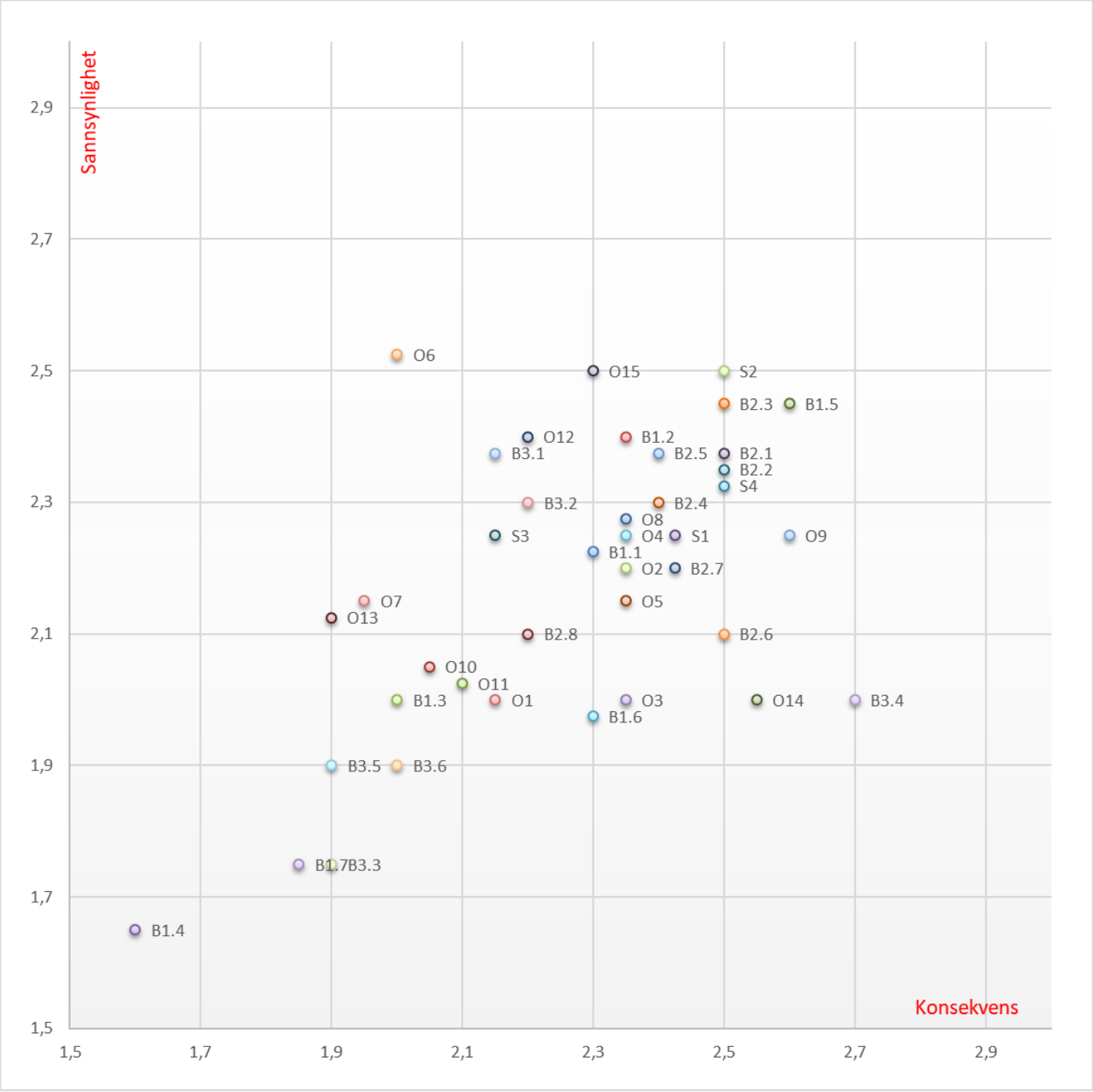

Vi presiserer at tabellen og diagrammet ikke må leses slik at dette er en vurdering og rangering av vesentlighet. Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering [268] anbefaler å ikke måle vesentlighet og rangere områder basert på dette. I vår analyse rangerer vi ikke områder etter vesentlighet. I risikovurderingen legger vi vekt på hvilke konsekvenser en hendelse (svakhet eller mangel) vil kunne få, og i denne vil elementer av vesentlighetsbegrepet inngå.

[268] Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019, kap. 5.3.4

8. Spørreundersøkelse rettet mot politikere

Sommeren 2019 gjennomførte Buskerud Kommunerevisjon IKS en spørreundersøkelse rettet mot politikere i kontrollutvalg og kommunestyrer i sine eierkommuner for å få en tilbakemelding på;

- Hvor viktig de anser de ulike områdene. (*Skala / 1 = ikke så viktig - 5 = veldig viktig*)
- Hvilke områder de vil prioritere for forvaltningsrevisjon. (*Mulig å velge inntil 5 områder*)
  - Årsaker til at de prioriterte disse områdene.
- Kontrollutvalgsmedlemmenes kommentarer til overordnet analyse for perioden 2015 – 2019.

I tabellen som følger finner dere en oversikt over resultatene for hvor viktig de anså områdene og hvilke områder de prioriterte. De andre spørsmålene hvor det var mulig å gi kommentarer, vil bli omtalt under de forskjellige områdene i rapporten der dette er naturlig.

Følgende eierkommuner i Buskerud Kommunerevisjon IKS ved undersøkelsestidspunktet var med i undersøkelsen; kommunene Drammen, Flesberg, Kongsberg, Krødsherad, Modum, Nedre Eiker, Nore og Uvdal, Ringerike, Rollag, Sande, Sigdal, Svelvik og Øvre Eiker. Spørreundersøkelsen i Enebakk, Flå, Kongsberg, Nesodden og Ås ble gjennomført våren 2020 etter Viken kommunerevisjon IKS ble opprettet våren 2020.

Gjennomsnitt for kommunen den enkelte rapport omhandler, samt et gjennomsnitt av alle respondenter for de nevnte kommuner er presentert i tabellene som følger:

	Område / tjeneste	Hvor viktig oppleves områdene?				Hvilke områder vil du prioritere for forvaltningsrevisjon?			
		Nesodden	Alle			Nesodden	Alle		
	Samfunnsperspektivet	2020	2015	2019	Endr	2020	2015	2019	Endr
S1	Kommunen som aktør i samfunnsutviklingen	4,3	4,1	3,8	-0,3	12,5%	2,6 %	4,4 %	1,9 %
S2	Bærekraftig utvikling	4,3				37,5%			
S3	Miljø og klima (energi)	4,1	3,9	3,6	-0,3	31,3%	5,6 %	7,6 %	2,0 %
S4	Beredskapsplaner og ROS-analyser	4,2	3,9	3,7	-0,2	43,8%	4,6 %	4,4 %	-0,2 %
	Brukerperspektivet								
	Oppvekst og kultur								
B1.1	Barnehage	4,3	4,5	4,2	-0,3	12,5%	21,5 %	16,5 %	-5,1 %
B1.2	Grunnskole	4,6	4,8	4,5	-0,3	37,5%	42,1 %	46,8 %	4,8 %
B1.3	Skolefritidsordning (SFO)	4,1	3,8	3,5	-0,3	0,0%	5,6 %	5,7 %	0,1 %
B1.4	Voksenopplæring	3,5	3,5	3,1	-0,4	0,0%	1,5 %	3,2 %	1,6 %
B1.5	Barnevern	4,3	4,5	4,2	-0,3	37,5%	47,7 %	31,0 %	-16,7 %
B1.6	Kultur og idrett	3,8	3,9	3,6	-0,4	12,5%	5,6 %	7,6 %	2,0 %
B1.7	Tros- og livssynssamfunn	2,4				0,0%			

	Område / tjeneste	Hvor viktig oppleves områdene?						Hvilke områder vil du prioritere for forvaltningsrevisjon?					
		Nesodden			Alle			Nesodden			Alle		
	Samfunnsperspektivet	2015	2020	Endr	2015	2019	Endr	2015	2020	Endr	2015	2019	Endr
	Helse, omsorg og sosial												
B2.1	Helsetjenester		4,5		4,6	4,3	-0,2		43,8%		16,9%	15,2%	-1,7 %
B2.2	Omsorgstjenester		4,5		4,6	4,3	-0,3		18,8%		8,7%	10,8%	2,0 %
B2.3	Nedsatt funksjonsevne		4,1		4,3	4,0	-0,3		0,0%		9,7%	11,4%	1,6 %
B2.4	Psykisk helsearbeid		4,1		4,4	4,0	-0,4		18,8%		28,7%	22,8%	-5,9 %
B2.5	Rusomsorg		4,2		4,1	3,8	-0,3		18,8%		44,6%	34,8%	-9,8 %
B2.6	Økonomisk sosialhjelp		4,0		3,8	3,7	-0,1		6,3%		18,5%	21,5%	3,1 %
B2.7	Boligsosiale tjenester		3,9		3,8	3,6	-0,2		0,0%		6,7%	10,8%	4,1 %
B2.8	Flyktninger		3,8		3,6	3,4	-0,2		12,5%		13,3%	10,1%	-3,2 %
	Tekniske tjenester												
B3.1	Byggesak		4,3		3,9	3,9	0,0		12,5%		17,9%	24,1%	6,1 %
B3.2	Vann og avløp		4,4		3,8	3,8	0,0		12,5%		4,6%	8,9%	4,2 %
B3.3	Renovasjon		4,2		3,7	3,7	0,0		0,0%		1,5%	1,9%	0,4 %
B3.4	Brann- og redningstjenester		4,1		4,1	4,1	0,0		6,3%		3,6%	4,4%	0,8 %
B3.5	Vei, park og idrettsanlegg		4,0		3,7	3,4	-0,3		6,3%		3,1%	3,8%	0,7 %
B3.6	Landbruk		3,4		3,4	3,3	-0,2		6,3%		1,5%	1,9%	0,4 %
	Brukerperspektivet												
O1	Organisering		4,0		3,8	3,7	-0,2		0,0%		6,2%	7,0%	0,8 %
O2	Økonomisk situasjon		4,1		4,5	4,2	-0,3		6,3%		27,7%	14,6%	-13,1 %
O3	Budsjetteringsprosess og budsjettoppfølging		4,3		4,5	4,2	-0,3		18,8%		16,9%	10,8%	-6,2 %
O4	Økonomisk internkontroll		4,3		4,4	4,1	-0,2		6,3%		18,5%	12,0%	-6,4 %
O5	Kommunens eiendeler		4,1		4,0	3,7	-0,3		0,0%		4,6%	4,4%	-0,2 %
O6	Offentlige anskaffelser		3,8		3,8	3,7	-0,1		12,5%		4,6%	14,6%	9,9 %
O7	Offentlig støtte		3,6						0,0%				
O8	Internkontroll og kvalitetssikring		4,1		4,1	3,9	-0,3		6,3%		5,6%	7,6%	2,0 %
O9	Personvern		3,9						6,3%				
O10	Personalforvaltning		4,1		4,2	3,9	-0,3		12,5%		8,7%	8,2%	-0,5 %
O11	Helse, miljø og sikkerhet		4,1		3,9	3,9	0,0		0,0%		0,5%	0,6%	0,1 %
O12	Etikk og varsling		4,1		4,1	3,8	-0,3		12,5%		6,7%	6,3%	-0,3 %
O13	Eiendomsforvaltning		3,7		3,8	3,7	-0,1		0,0%		4,6%	8,9%	4,2 %
O14	Arkiv og saksbehandling		3,9		4,2	3,9	-0,4		0,0%		19,0%	17,7%	-1,3 %
O15	IKT og digitalisering		4,2		3,9	3,7	-0,1		0,0%		1,0%	2,5%	1,5 %
	Eierskap												
	Kommunalt eide selskaper				3,7	3,5	-0,2				10,3%	8,2%	-2,0 %

Spørreundersøkelsen ble gjennomført sommeren 2019 og tok utgangspunkt i de områdene som var med i den overordnede analysen for perioden 2015 – 2019. Områdene *Bærekraftig utvikling, Tros- og livssynssamfunn, Offentlig støtte* og *Personvern* har kommet til i arbeidet frem mot denne risiko- og vesentlighetsanalysen og det kun Enebakk, Flå, Kongsberg, Nesodden og Ås som har blitt spurt om dette.

9. Eierskap

Som vi har nevnt tidligere i analysen utsettes en kommune for risiko på bakgrunn av både at de skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester, samt måten de velger å organisere, produsere og levere tjenestene på. I den forbindelse vil valg av eierskap kunne medføre en risiko for kommunen.

Grovt sett kan man dele kommunenes motivasjon for å ha eierskap i selskaper inn i 3. En grunn er for å løse den kommunale tjenesteproduksjonen. Dette kan være til erstatning for, eller som bidrag til den kommunale tjenesteproduksjonen. Kommunen kan også ha eierskap i selskaper som gir nytte for lokalsamfunnet. Dette kan være som medeier i lokale vann- og avløpsselskaper, næringsutviklingsselskaper, selskaper som tilbyr fritidsaktiviteter osv. Enkelte kommunale eierskap er også rent kommersielle plasseringer, hvor kommunen kun har økonomiske motiver for å delta.

I analysen vil vi fokusere på følgende:

- Hva eier kommunen?
- Hvordan forvaltes kommunens eierskap?
- Hvor vesentlig er det enkelte selskap?
- Hvilken risiko er knyttet til det enkelte eierskap?
- Hvilke selskaper og øvrige temaer er aktuelle for selskapskontroll?

Det er derfor viktig å se på om kommunen har:

- Oversikt over hvilke selskaper den har eierinteresser i, og hvor store eierskapene er?
- Har satt klare mål med sine eierskap?
- Har satt «krav» til rapportering, og hvordan disse skal følges opp?

Noen kommuner har eierskap i mange selskaper, mens andre nær sagt ikke har noen eierskap. En av de sektorene en del kommuner har eierskap i er energisektoren. Mange kommuner har vesentlige eierinteresser i produksjon og distribusjon av strøm.

Hva kommunen ønsker med sine eierskap skal fremgå i eierskapsmeldingen. Gjennom denne viser en kommune i hvor stor grad de har et bevisst forhold til sin rolle som eier, og om de har satt seg klare mål for sine eierskap i de enkelte selskapene.

Andre viktige momenter er føringer i forhold til styringsdialogen med selskapene og "krav" til rapportering. Dette kan være en utfordring for selskapene, siden de ofte har flere eiere og dermed må ta hensyn til forskjellige ønsker for hvordan en slik dialog og rapportering skal gjennomføres. Det er derfor sentralt at eierne kan enes om hvordan de ønsker at dette skal løses, så langt det er mulig.

Et annet sentralt tema som kommunene bør ha et forhold til er sitt samfunns- og miljøansvar som eier.

9.1. Eierstyring

Norske kommuner har i økende grad valgt å organisere deler av sin virksomhet som egne selskaper, oftest som kommunale foretak (KF), interkommunale selskap (IKS) eller aksjeselskap. Kommunestyret har likevel det overordnede ansvaret for kommunens virksomhet, med ansvar for å sikre måloppnåelse, at regelverk etterleves, og at etiske hensyn ivaretas, også når virksomhet er utskilt i egne selskap. KF er en del av kommunen som rettssubjekt og regulert gjennom kommuneloven og forvaltningsloven, mens IKS og AS er egne rettssubjekter.

Når styringen må utføres gjennom selskapenes eierorgan (representantskap eller generalforsamling), mister politikerne noen styringsmuligheter, og styringen blir mer indirekte. [269] Det må gis tydelige mål- og resultatkrav, og de må følges opp. En generell risiko knytter seg til om kommunen klarer å ivareta god folkevalgt styring.

Et mål for den nye kommuneloven er styrking av kommunenes eierstyring overfor kommunalt eide selskaper. Det er nå et lovfestet krav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og kommunens formål med sine eierinteresser. [270]

Eierstyring er ikke spesielt omtalt i handlingsprogram eller i årsrapport.

Det er utarbeidet selskapsavtale i de selskaper som kommunen er deltager i. En slik avtale vil bl.a. inneholde eier og ansvarsdel, forholdet til deltagerkommunene og representantskapet.

Eierskapsmelding

Eiermelding Nesodden kommune 2016-2019 (nov 2016).

Eiermeldingen skal være et grunnlag for:

- Å bevisstgjøre kommunestyret om eierskapet og ansvaret forbundet med det
- Selskapene til å drive sin virksomhet i tråd med strategier fra eier
- Selskapene og for eier når konkrete valg og avgjørelser skal tas

Eiermeldingen beskriver de ulike type roller både administrative og politiske, videre er overordnede styringsprinsipper beskrevet.

Kommunen ønsker at det med jevne mellomrom skal foretas evaluering av selskapene/virksomhetene både i egne selskaper og i selskaper kommunen er medeier i. Eiermeldingen anses som et egnet redskap til

[269] IKS-loven (1999) Lov om interkommunale selskaper 29. januar 1999 nr. 6
[270] Kommuneloven (2018) Kapittel 26. Eierstyring

å foreta slike gjennomganger. Dessuten vil kommunestyret kunne påvirke og kontrollere virksomheten ved å:

- Etablere og nedlegge/gå ut av virksomheter når det anses hensiktsmessig
- Fastsette mål og retningslinjer gjennom vedtekter og selskapsavtaler
- Fastsette mål og rammer ved årlig budsjettbehandling
- Gjennomgå regnskap og årsmeldinger fra virksomhetene
- Ta stilling til strategier og andre saker om videre utvikling av selskapene som forelegges kommunestyret
- Etterspørre ytterligere informasjon gjennom spørsmål og interpellasjoner

9.2. Selskaper hvor kommunen har eierinteresser

Nesodden kommune har eierinteresser i følgende selskaper per 31. desember 2019:

Selskapstype / Selskap		Balanseført verdi	Eierandel
Aksjeselskap			
	Remontér AS		
Kommunalt oppgavefellesskap (§19-1)			
	Follo barnevernsvakt		14%
Andre			
	Kompetansehjulet i Follo (Samarbeidstiltak) (Enebakk og Nesodden)		
	Felles innkjøpskontor		
	Tolketjenesten i Follo (Enebakk)		
	Kontoret for miljørettet helsevern		
	Fagrådet for vann- og avløpstekniske samarbeid i indre Oslofjord		
Interkommunalt selskap			
	Follo Brannvesen IKS		16%
	Follo Ren IKS		16,8%
	Krise- og incestsenteret i Follo IKS		14%
	Viken kommunerevisjon IKS		
	Søndre Follo renseanlegg IKS		
	Øst 110 sentral IKS (eierskap gjennom Follo Brannvesen IKS)		
Vertskommunesamarbeid			
	Follo landbrukskontor		
	Follo barne- og ungdomsskole		
Kommunelovens § 27-samarbeid			
	Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat		

10. Samlet vurdering

Denne analysen er ikke ment som en analyse for å velge ut ferdig "spissede prosjekter", men som et innspill av områder som eventuelt kan undersøkes videre. Innenfor noen områder som er belyst i denne rapporten, kan det være vanskelig å gjennomføre tradisjonelle forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Risikovurderingene av områdene som er beskrevet i kapittel 4 tar for seg sannsynlighet og konsekvens en hendelse (svakhet eller mangel) vil kunne få, og indirekte vil vesentlighet være et sentralt element i vurderingen av konsekvenser. Vi presiserer igjen at risikovurderingene ikke må leses slik at dette er en vurdering og rangering av vesentlighet. Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering [271] anbefaler å ikke måle vesentlighet og rangere områder basert på dette.

Kontrollutvalget og kommunestyret kan også ha andre prioriteringer som de tar hensyn til ved behandling av en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2019-2023. I en slik plan bør det for øvrig tas høyde for å kunne gjøre andre prioriteringer, dersom aktuelle tema eller situasjoner skulle oppstå underveis i planperioden.

Kommunens kontrollutvalg og / eller kommunestyret bør også vurdere om et område er egnet for forvaltningsprosjekt. Dette kan eventuelt gjøres i samarbeid med revisjonen. Revisjonen kan på forespørsel komme tilbake med mulige problemstillinger innen gitte områder.

10.1. Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon

Følgende forvaltningsrevisjoner (FR) og undersøkelser (UND) er gjennomført i Nesodden kommune de siste årene:

- Vedlikehold av kommunale bygg, november 2016
- Kommunens møte med publikum, oktober 2016
- Kvalitet i sykehjemstilbudet, juni 2017
- Follo landsbrukskontor, desember 2017
- Psykisk helsearbeid for barn og unge, januar 2018
- Flyktninger, mai 2018
- Rus og psykiatri, januar 2019
- NAV, februar 2020
- Samfunnssikkerhet og beredskap, august 2020
- Arbeidsmiljø i helseinstitusjoner, august 2020

Våre valg av anbefalte områder for forvaltningsrevisjon er basert på en generell vurdering av risiko- og vesentlighet for områder/tjenester i kommuner med bakgrunn i vår erfaring og den kunnskap vi har tilegnet oss gjennom arbeidet med analysen. I den forbindelse har vi også lagt vekt på om den

[271] Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019, kap. 5.3.4

kommunespesifikke risikoen er redusert eller økt i forhold til det som vil anses som en moderat risiko på området.

Ut fra denne analysen og mulig effekt for brukere og økonomi anbefaler revisjonen at det i planperioden velges forvaltningsrevisjonsprosjekter innenfor disse områdene i uprioritert rekkefølge:

- Barnevern
- Bærekraftig utvikling
- Grunnskole
- Helsetjenester
- IKT og digitalisering
- Nedsatt funksjonsevne
- Offentlige anskaffelser
- Omsorgstjenester
- Personvern
- Rusomsorg

10.2. Anbefalte selskaper og områder for eierskapskontroll

Følgende selskapskontroller er gjennomført i Nesodden kommune de siste årene:

- Follo landbrukskontor, desember 2018

Våre valg av anbefalte områder for eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap er basert på en generell vurdering av risiko- og vesentlighet med bakgrunn i vår erfaring og den kunnskap vi har tilegnet oss gjennom arbeidet med analysen.

Ut fra denne analysen anbefaler revisjonen at det i planperioden velges å utføre eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i følgende selskaper og områder, i uprioritert rekkefølge:

- Brann- og redningstjenester

Referanser

LOV 2018-06-22 nr 83: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
FOR 2019-06-17 nr 904: Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
FOR 2019-06-27 nr 714: Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.
FOR 2019-11-18 nr 1520: Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner

LOV 1967-02-10: Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven, fvl)

LOV-2006-05-19-16 Lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd (offentleglova – offl)

LOV 2010-06-25 nr 45, Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
FOR-2011-08-22-894, Forskrift om kommunal beredskapsplikt

LOV 2008-06-27 nr 71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven – pbl)
FOR 2018-09-28 nr 1469: Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, *erstattet FOR 2009-09-04 nr 1167: Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene fra 28. september 2018*
FOR 2014-09-26 nr 1222: Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
FOR 2011-03-25 nr 335: Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
FOR 1994-11-10 nr 1001: Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
FOR 2017-06-19 nr 840: Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift)

LOV 1981-03-13 nr 6: Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
FOR 2004-06-01 nr 931: Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)

LOV 2003-12-19 nr 124: Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)
FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

LOV 2000-06-23 nr 56: Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)

LOV 2011-06-24 nr 29: Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

LOV 2005-06-17 nr 64; Lov om barnehager (barnehageloven)
FOR 2017-04-24 nr 487; Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

LOV 1998-07-17 nr 61; Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

LOV 2011-06-24 nr 30; Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

LOV 2009-06-19 nr 44; Lov om kommunale krisesentertilbod (krisesenterlova)

LOV-2017-06-16-51; Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)

LOV 2003-07-04 nr 80: Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

LOV 2009-12-18 nr 131, Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
FOR-2010-11-19-1462; Forskrift om individuell plan i arbeids- og velferdsforvaltningen
Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv H35 – Hovednr. 35 – Sosialtjenesteloven

LOV 2005-06-17 nr 101: Lov om eigedomsregistrering (matrikkellova)

LOV 2002-06-14 nr 20: Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)

LOV 1963-06-21 nr 23: Lov om vegar (veglova)

LOV 1995-05-12 nr 23: Lov om jord (jordlova)

LOV 2003-11-28 nr 98: Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv.

LOV 2005-05-27 nr 31: Lov om skogbruk (skogbrukslova)

LOV 1977-06-10 nr 82: Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)

LOV 1981-05-29 nr 38: Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)

LOV 2009-06-19 nr 100: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

LOV 1957-06-28 nr 16: Lov om friluftslivet (friluftsloven)

LOV 2016-06-17 nr. 73: Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)
FOR 2016-08-12 nr. 974: Forskrift om offentlige anskaffelser
FOR 2016-08-12 nr. 975: Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene
FOR 2008-02-08 nr. 112: Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
FOR 2002-11-15 nr 1288: Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser
FOR 2019-04-01 nr. 444: Forskrift om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser
FOR 2017-12-11 nr. 1995: Forskrift om energi- og miljøkrav ved ansk. av kjøretøy til veitransport
FOR 2016-12-22 nr. 1842: Forskrift om fastsettelse av tvangsmulkt i medhold av ansk.loven

LOV 1992-11-27 nr 117: Lov om offentlig støtte

LOV 2018-06-15 nr 38, Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)
EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning)

LOV 2005-06-17 nr 62: Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

LOV-1996-06-07-31: Lov om Den norske kirke (kirkeloven)

LOV-1996-06-07-32: Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven)

LOV-1969-06-13-25: Lov om trudomssamfunn og ymist anna

LOV-1981-06-12-64: Lov om tilskott til livssynssamfunn

LOV-1991-07-04-47: Lov om ekteskap [ekteskapsloven]

Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

«Et samfunn for alle Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020–2030», Barne- og likestillingsdepartementet, desember 2018

Prop. 130 L (2018 –2019): Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven)

Meld. St. 7 (2009–2010): Gjennomgang av særlovshjemler for statlig tilsyn med kommunene

Meld. St. 26 (2011–2012): Den norske idrettsmodellen

NOU 2012:1: Til barnas beste, Ny lovgivning for barnehagene

Andre kilder

Regjeringen.no

Lokaldemokrativeileder – frivillig sektor og lokaldemokrati: https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/ Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/frivillig-sektor-og-lokaldemokratiet/id2425555/

Psykisk helse og livskvalitet – https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/innsikt/psykisk-helse-og-livskvalitet/id2544452/

Tros- og livssynssamfunn – https://www.regjeringen.no/no/tema/tro-og-livssyn/tros-og-livssynssamfunn/id2000112/

KS / Deloitte – Det kommunale og fylkeskommunale risikobildet for perioden 2016-2020, mars 2017

KS / Frivillighet Norge – Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor, august 2017.

Statistisk sentralbyrå (SSB) – Kommunal Statistikk

Kommunefakta – https://www.ssb.no/kommunefakta

Kommunetall – https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommunetall

KOSTRA – https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/

Regnskapsrapporteringen i KOSTRA – https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kostra/regnskapsrapporteringen-i-kostra/id551573/

Kommunal rapport – Kommunebarometeret

https://kb.kommunal-rapport.no/landing

http://kommunal-rapport.no/kategori/kommunebarometeret

https://kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2019/07/her-er-nokkeltallene-og-metoden-bak-arets-kommunebarometer

Viken fylkeskommune

Statistikk- og tabellbank – https://statistikk.akershus-fk.no/webview/

Klimadashbord: https://viken.no/tjenester/klima-miljo-og-natur/aktuelt-klima-miljo-og-natur/nytt-klimadashbord-for-viken.20875.aspx

FNs bærekraftsmål – https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) - https://dfo.no/

https://dfo.no/fagomrader/risikostyring/veiledere-til-risikostyring

Utdanningsdirektoratet / Rambøll – Sluttrapport, Undersøkelse om kommuner som barnehagemyndighet, desember 2012

NAV – sosiale tjenester – https://www.nav.no/no/person/flere-tema/sosiale-tjenester

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) – https://www.dsb.no/

Miljøkommune.no Veiviser i kommunal miljøforvaltning – www.miljokommune.no

Datatilsynet – https://www.datatilsynet.no/

Fylkesmannen i Oslo og Viken – https://www.fylkesmannen.no/nb/oslo-og-viken/

Helsetilsynet – https://www.helsetilsynet.no/

Mattilsynet – https://www.mattilsynet.no/

Arbeidstilsynet – https://www.arbeidstilsynet.no/

Arkivverket – https://www.arkivverket.no/

Kartverket – https://www.kartverket.no/

Helsenorge – https://helsenorge.no/helsehjelp/rustiltak

IMDi – Integrerings- og mangfoldsdirektoratet – https://www.imdi.no/introduksjonsprogram/kommunens-plikter

Pressens offentlighetsutvalg – Innsyn i norske kommuner – Åpenhetsindeksen 2018, april 2018

Norges idrettsforbund:
https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/juss/lover/nifs-lov-1.1.2020.pdf

KA – Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter: Kirke og kommune – Samarbeid, ansvar og utfordringer i lokalsamfunnet, desember 2016

Pasient- og brukerombudet – Oslo og Akershus, Årsmelding 2018

Dokumenter fra Nesodden kommune

- Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2042, vedtatt mars 2019: Hentet fra https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i3abc62aa-22d9-4c82-bb23-b985fc26523b/kommuneplanens-samfunnsdel-2018-2042-endelig-utgave-etter-vedtak-kst.pdf
- Kommuneplanens arealdel 2018-2042, vedtatt av kommunestyret 27.3.2019. Hentet fra: http://webhotel3.gisline.no/GisLinePlanarkiv/3023/VedtaksDokumenter/Planbeskrivelse%20kommuneplan%202018-2042_.pdf
- Handlingsprogram (økonomiplan) 2019-2022. Hentet fra Framsikt: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/home
- Årsregnskap 2019
- Årsrapport 2019, hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/mr-201912-%C3%A5rsrapport_2019/#/

- Framsikt, Nesodden kommune. Barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/21
- Framsikt. Nesodden kommune. Barn, unge og familie. Hentet fra; https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/25/?scrollTo=t-20&search=barnevern
- Framsikt, Nesodden kommune. Budsjettvedtak. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/generic/summary/cf937177-75e3-46ef-8f59-24fb8cfbf076-cn/?scrollTo=t-2&search=klima
- Framsikt. Nesodden kommune. Hjemmebaserte tjenester. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/47/?scrollTo=t-12&search=rus
- Framsikt, Nesodden kommune. Integrering og mangfold. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/46
- Framsikt. Nesodden kommune. Kirke og trossamfunn. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/66
- Framsikt. Nesodden kommune. Kommunale boliger. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/67/?scrollTo=t-33&search=bolig
- Framsikt. Nesodden kommune. Kulturskolen. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/26
- Framsikt. Nesodden kommune. Natur og friluftsliv. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/64
- Framsikt. Nesodden kommune. Organisasjon Nesodden kommune
- Framsikt, Nesodden kommune, private barnehager. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/22

- Framsikt, Nesodden kommune. Rus og psykiatri voksne. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2020/nesodden/bm-2020-budsjett-_og_%C3%B8konomiplan_2020-2023/#/generic/orgstructuremain/4/47
- Framsikt. Nesodden kommune. Skole, barnehage og oppvekst. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2020/nesodden/bm-2020-kst_vedtak_2020-2023/#/budsa/orgstructuremain/2
- Framsikt, Nesodden kommune, Skoler inkl. SFO. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/23
- Framsikt. Nesodden kommune, Sosiale tjenester Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsa/orgstructuremain/31
- Framsikt. Nesodden kommune. Vann, avløp og renovasjon. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/bm-2019-hp2019-22/#/budsadetail/orgstructuremain/61/?search=vann%20og%20avl%C3%B8p

- Nesodden kommune, Bergertoppen. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/helse-omsorg/avlastning-og-stotte/avlastning-funksjonshemmede-barn-og-unge/
- Nesodden kommune, *Boligsosial handlingsplan 2013-2030*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i38969aea-3b7a-41d9-ae59-cbfa659ff4d1/boligsosial_handlingsplan_ny_naa.pdf
- Nesodden kommune, *Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2019*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ib170193c-6f13-4d1e-a16a-691acacfe54d/overordnet-risiko-og-sarbarhetsanalyse-vedtatt-300119.pdf
- Nesodden kommune, Hovedplan for drikkevann og vannmiljø. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/vei-vann/vann-og-avlop/hovedplan-for-drikkevann-og-vannmiljo/
- Nesodden kommune, *Hovedplan for vei 2013-2023*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ia2d19e5d-41ef-4789-8dd8-86ddb7a8060c/hovedplan_vei_2013-2023.pdf
- Nesodden kommune, Legevakt. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/helse-omsorg/helse/legevakt-oyeblikkelig-hjelp/
- Nesodden kommune, Kommuneplan for 2018-2042. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/politikk-samfunn/aktuelle-sider/kommuneplanrullering/
- Nesodden kommune, Kommuneplan 2018- 2042 – arealdelens planbeskrivelse.

- Nesodden kommune. Kulturplan 2016-2023. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ia37a8e8c-174e-4adc-8b2d-dc9ac830d12c/kulturplan_endelig_pdf_hoeyopploeselig.pdf

- Nesodden kommune, *Kvalitetsplan for SFO 2018-2022*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ide9383ea-b3d0-4695-84d8-9e5ee8f48571/sfo-plan-endelig-vedtatt.pdf
- Nesodden kommune, *Overordnet beredskapsplan for Nesodden kommune*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/planer-og-styring/gjeldende-planer/overordnet-beredskapsplan/
- Nesodden kommune, *Plan for helse og omsorg 2019-2027*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i42ef29f3-e4cd-400b-b843-61181b873ce1/helhetlig-plan-101218.pdf
- Nesodden kommune, *Plan for psykisk helse og rus 2019-2023*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i7cbf91dd-a98e-49f9-8bcb-6203077427dd/plan-for-psykisk-helse-og-rus-2019-2023-vedtatt-190619.pdf
- Nesodden kommune, Plan, bygg og geodata. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/om-kommunen/kommunedirektor-og-ledergruppe/plan-teknikk-og-miljo/plan-bygg-og-geodata/

- Nesodden kommune, *Skolebruksplan 2015-2025*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/if6986547-38f3-4fe2-a547-bbbb3c50eba5/skolebruksplan_2015-2025_versjon_1862015_vedtatt_plan.pdf

- Nesodden kommune, Tiltaksplan. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/vei-vann/vann-og-avlop/hovedplan-for-drikkevann-og-vannmiljo/
- Nesodden kommune, *Trafikksikkerhetsplan 2015-2018*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/i8f1ba022-e4aa-4a56-9b9e-156e319ed56e/trafikksikkerhetsplan_endelig_vedtak_040220161.pdf
- Nesodden kommune, *Veileder for tilsyn med barnehager 2019-2023 (8.1.2019)*.
- Nesodden kommune, *Å dra i samme retning – strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ida44f873-2103-485e-952d-dd84d939a59d/strategi-for-kvalitetsutvikling-av-grunnskolen-i-nesodden-2017-2021-vedtatt-sou-14317.pdf
- Nesodden kommune, *Å mestre – plan for overgangen fra barnehage til skole og skolefritidsordning 2017-2021*. Hentet fra: https://www.nesodden.kommune.no/_f/p1/ic07e7b74-6ede-444f-b6a6-3638ffde0545/a-mestre-plan-for-overgangen-fra-barnehage-til-skole-og-skolefritidsordning-i-nesodden-kommune-2017-2021.pdf
- Nesodden kommune, Årsrapport 2019. Hentet fra: https://pub.framsikt.net/2019/nesodden/mr-201912-%C3%A5rsrapport_2019/#/

Andre dokumenter med kommunespesifikk informasjon:

- Akershus universitetssykehus, Overordnet samarbeidsavtale mellom AHUS og kommuner
- Elevundersøkelsen. Nesodden. Hentet fra: https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersoekelsen/nesodden-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a
- Enebakk kommune. Barnevernvakten. Hentet fra: https://www.enebakk.kommune.no/barnevernvakten.350711.no.html
- Follo brannvesen, Selskapsavtale for Follo brannvesen IKS.
- Follo brannvesen IKS, *Økonomiplan 2020-2023*
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Tilsyn av avløpsområdet 2014 - Nesodden kommune - Oversendelse av
- rapport fra tilsyn. Hentet fra: https://www.norskeutslipp.no/no/Listesider/Virksomheter-med-utslippstillatelse/?SectorID=90&f=30&k=3023
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Oppfølging etter avløpskontroll i Nesodden kommune. Hentet fra: https://www.norskeutslipp.no/no/Listesider/Virksomheter-med-utslippstillatelse/?SectorID=90&f=30&k=3023
- Fylkesmannen i Oslo og Viken. Tilsynsrapport -Kommunes rolle som barnehagemyndighet. Hentet fra: https://www.fylkesmannen.no/contentassets/f018cd3273b24704b6a062dc9ad4dd3c/tilsynsrapport_nesodden.pdf
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus, TILSYNSRAPPORT- Skolemiljø – skolens aktivitetsplikt for å
- sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø og skoleeiers forsvarlige system. Hentet fra: https://www.fylkesmannen.no/contentassets/5172a4d30970411faf91102e9c72ae7c/endelig-tilsynsrapport.pdf
- Orden i eget hus. Hentet fra: https://ordeniegethus.no/historikk/
- SSB, Kommunefakta, Nesodden. Hentet fra: https://www.ssb.no/kommunefakta/nesodden
- Utdanningsdirektoratet, rammeplan for barnehagen. Hentet fra: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/Hjemmel/

Follo distriktsrevisjon Kommunerevisjon IKS:

Forvaltningsrevisjonsprosjekter (FR), undersøkelser (UND) og selskapskontroller (SK):

- FR, Barnevern – forebygging og hjelpetiltak, februar 2013
- FR, Nye trakter – administrativ organisering, november 2014

- SK, Follo Ren IKS, april 2015
- FR, Samhandlingsreformen, mai 2015
- FR, Barnehage, november 2015
- FR, Vedlikehold av kommunale bygg, november 2016.
- FR, Kommunens møte med publikum, oktober 2016.
- FR, Kvalitet i sykehjemstilbudet, juni 2017.
- FR, Psykisk helsearbeid for barn og unge, januar 2018.
- FR, Flyktninger, mai 2018
- FR, Rus og psykiatri, januar 2019
- FR, NAV, februar 2020
- FR, Samfunnssikkerhet og beredskap, august 2020
- FR, Arbeidsmiljø i helseinstitusjoner, august 2020

NKRF – Norges Kommunerevisorforbund: https://www.nkrf.no/

Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, fastsatt av styret i NKRF 03.12.2019

Veileder i selskapskontroll – med vekt på eierskapskontroll, fastsatt av styret i NKRF 22.10.2018

RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av NKRFs styre 1. februar 2011 og gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjonsprosjekter.

God kommunal revisjonsskikk – RSK 101 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, utarbeidet i et samarbeid mellom DnR og NKRF – Utkast til høring

NKRFs forvaltningsrevisjonsregister – https://www.nkrf.no/forvaltningsrevisjonsregisteret og https://www.forvaltningsrevisjon.no/

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO): www.coso.org

COSO – Helhetlig risikostyring – Integrert med strategi og måloppnåelse, Sammendrag, juni 2017, oversatt av Norges interne revisorers forening (IIA)

COSO – Internal Control – Integrated Framework, Executive Summary, Mai 2013, The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)

COSO «Helhetlig risikostyring – et integrert rammeverk», Sammendrag, oktober 2005, oversatt av Norges interne revisorers forening (IIA)

Vedlegg 1 – Risiko – sannsynlighet og konsekvens på de enkelte områder

	Område / tjeneste	Sannsynlighet			Konsekvens		
	Sammfunnsperspektivet	Kompleksitet	Kommune-spesifikk	SNITT	For innbyggerne	For kommunen	SNITT
S1	Kommunen som aktør i samfunnsutviklingen	2,50	2,00	2,25	2,5	2,35	2,43
S2	Bærekraftig utvikling	3,00	2,00	2,50	2,50	2,50	2,50
S3	Miljø og klima (energi)	2,50	2,00	2,25	2,30	2,00	2,15
S4	Beredskapsplaner og ROS-analyser	2,50	2,15	2,33	2,50	2,50	2,50
	Brukerperspektivet						
B1.1	Barnehage	2,30	2,15	2,23	2,40	2,20	2,30
B1.2	Grunnskole	2,40	2,40	2,40	2,50	2,20	2,35
B1.3	Skolefritidsordning (SFO)	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
B1.4	Voksenopplæring	1,50	1,80	1,65	1,70	1,50	1,60
B1.5	Barnevern	2,70	2,20	2,45	2,70	2,50	2,60
B1.6	Kultur og idrett	2,00	1,95	1,98	2,30	2,30	2,30
B1.7	Tros- og livssynssamfunn	1,50	2,00	1,75	1,60	2,10	1,85
B2.1	Helsetjenester	2,50	2,25	2,38	2,40	2,60	2,50
B2.2	Omsorgstjenester	2,50	2,20	2,50	2,50	2,50	2,50
B2.3	Nedsatt funksjonsevne	2,80	2,10	2,45	2,50	2,50	2,50
B2.4	Psykisk helsearbeid	2,60	2,00	2,30	2,50	2,30	2,40
B2.5	Rusomsorg	2,60	2,15	2,38	2,50	2,30	2,40
B2.6	Økonomisk sosialhjelp	2,20	2,00	2,10	2,50	2,50	2,50
B2.7	Boligsosiale tjenester	2,40	2,00	2,20	2,50	2,35	2,43
B2.8	Flyktninger	2,40	1,80	2,10	2,50	1,90	2,20
B3.1	Byggesak	2,50	2,25	2,38	2,30	2,00	2,15
B3.2	Vann og avløp	2,00	2,60	2,30	2,40	2,00	2,20
B3.3	Renovasjon	1,50	2,00	1,75	2,00	1,80	1,90
B3.4	Brann- og redningstjenester	2,00	2,00	2,00	2,70	2,70	2,70
B3.5	Vei, park og idrettsanlegg	1,80	2,00	1,90	1,80	2,00	1,90
B3.6	Landbruk	1,80	2,00	1,90	2,00	2,00	2,00
	Organisasjonsperspektivet						
O1	Organisering	2,00	2,00	2,00	1,80	2,50	2,15
O2	Økonomisk situasjon	2,40	2,00	2,20	2,20	2,50	2,35
O3	Budsjetteringsprosess og budsjettoppfølging	2,00	2,00	2,00	2,10	2,60	2,35
O4	Økonomisk internkontroll	2,50	2,00	2,25	2,00	2,70	2,35
O5	Kommunens eiendeler	2,30	2,00	2,15	2,20	2,50	2,35
O6	Offentlige anskaffelser	2,30	2,75	2,53	1,70	2,30	2,00
O7	Offentlig støtte	2,40	1,90	2,15	1,80	2,10	1,95
O8	Internkontroll og kvalitetssikring	2,50	2,05	2,28	2,00	2,70	2,35
O9	Personvern	2,50	2,00	2,25	2,70	2,50	2,60
O10	Personalforvaltning	2,00	2,10	2,05	1,80	2,30	2,05
O11	Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	2,00	2,05	2,03	1,90	2,30	2,10
O12	Etikk og varsling	2,50	2,30	2,40	2,00	2,40	2,20
O13	Eiendomsforvaltning	2,00	2,25	2,13	1,50	2,30	1,90
O14	Arkiv og saksbehandling	2,00	2,00	2,00	2,60	2,50	2,55
O15	IKT og digitalisering	2,50	2,50	2,50	2,30	2,30	2,30

Vedlegg 2 – KOSTRA – Kommunegruppe og symbolforklaring

KOSTRA Kommunegruppe 07 (EKG 07)

Kommunegruppene i KOSTRA består av kommuner som anses å være sammenlignbare. Kommunegruppen bestod i 2020 av følgende kommuner;

1120 Klepp	3032 Gjerdrum
1121 Time	3036 Nannestad
1515 Herøy (Møre og Romsdal)	3038 Hole
1528 Sykkylven	3047 Modum
3018 Våler (Viken)	3048 Øvre Eiker
3019 Vestby	3412 Løten
3022 Frogn	3415 Sør-Odal
3023 Nesodden	4614 Stord
3026 Aurskog-Høland	5028 Melhus
3027 Rælingen	5029 Skaun
3028 Enebakk	5031 Malvik

Om KOSTRA [272]

KOSTRA (KOmmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Informasjonen om (1) kommunale og fylkeskommunale tjenester, (2) bruk av ressurser på ulike tjenesteområder og (3) egenskaper ved befolkningen, blir registrert og sammenstilt for å gi relevant informasjon til beslutningstakere i kommuner, fylkeskommuner og staten. Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring i kommuner og fylkeskommuner, og gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. I tillegg skal enkeltpersoner, interessegrupper, media m.fl. kunne finne informasjonen om kommuners og fylkeskommuners tjenester og ressursbruk.

KOSTRA har vært obligatorisk for kommunene og fylkeskommunene fra og med 2001. En av målsettingene med KOSTRA var å forenkle rapporteringen fra (fylkes)kommunene til staten ved at data blir rapportert én gang, men at de samme dataene kan brukes flere ganger til ulike formål. All rapportering fra (fylkes)kommunene til Statistisk sentralbyrå (SSB) skjer i dag ved elektronisk datautveksling.

SSB publiserer ureviderte tall for (fylkes)kommunene 15. mars, og opprettede tall 15. juni. De ureviderte nøkkeltallene pr. 15. mars kan inneholde feil. (Fylkes)kommunene har anledning til å rette opp feil og mangler i sine data innen 15. april, og SSB gjennomfører kvalitetskontroller og revisjon av datamaterialet før den endelige publiseringen den 15. juni.

I nøkkeltallene sammenstilles data som rapporteres direkte fra (fylkes)kommunene til SSB og tall hentet fra andre nasjonale registre utenfor SSB.

[272] https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kostra/om-kostra/id412867/

KOSTRA Symbolforklaring

Standardtegn som benyttes i KOSTRA-tabeller.

Symbol	Forklaring
.	Tall kan ikke forekomme
..	Oppgave mangler
...	Oppgave mangler foreløpig
:	Tall kan ikke offentliggjøres
-	Null
0	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten
0,0	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten
*	Foreløpige tall
--	Brudd i den loddrette serien
|	Brudd i den vannrette serien

Vi kan kommuner

Viken kommunerevisjon IKS
Org.nr.: 985 731 098 MVA
post@vkrevisjon.no | vkrevisjon.no

Hovedkontor - Drammen
Postadresse: Postboks 4197, 3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen

Avdelingskontor - Hønefoss
Postadresse: Postboks 123, Sentrum, 3502 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, 3511 Hønefoss

Avdelingskontor - Ski
Postadresse: Postboks 173, 1401 Ski
Besøksadresse: Parkasen 7, 1400 Ski